Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 114. szám. Szombat, április 26.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

KÖNYVTÁRA

Kvótaőrület.

Budapest, április 25.

(s.) Speciális betegsége, ugy látszik, minden osztrák politikusnak a kvótaőrület. A legjózanabbja, a legmérsékeltebbje is, mihelyt a kvótáról kezd beszélni, elveszti lelki egyensulyát és hatalmába esik valami csodálatos vakságnak, amely rászáll mindeniknek a szemére, az agyára, a lelkiismeretére, hogy ne mondjuk, a becsületérzésére is. Bizonyos univerzális eltompultság a kórtünete ennek a nyavalyának; az értelmi és erkölcsi erők egyetemes bénasága. Tegnap kitört a baj az egész osztrák kvótabizottságon, amely összeült, hogy megtegye az első lépést az évek óta vajudó kvótakérdésnek dülőreviteléhez. Pompásan kezdtek hozzá, az igaz.

Először is konstatálhatjuk, hogy az egész kvótabizottság, ugy amint van, elnököstől, előadóstól, elfelejtett mindent, ellenben nem tanult meg semmit. Elfelejtették azok az urak mindazt, ami a kvótaküldöttségek ismételt tárgyalásain történt s ujra akarják kezdeni az egészet. Ellenben még mindig nem tanulták meg, hogy a kvótakérdés a dualizmust illető legfontosabb kérdések közül való, sőt talán a legfontosabb — mert kvóta nélkül a dualizmus nem is funkcionálhat — s hogy ehhez képest ezt a kérdést az erkölcsi komolyságnak és a kölcsönös méltányosságnak a lehető legteljesebb mértékével kell tárgyalni. Mindezeknek a legcsekélyebb mértékét sem találhatjuk meg az osztrák kvótabizottság tegnapi tanácskozásában.

Ott volt pedig maga *Koerber* miniszterelnök, ott voltak a bizottságnak azok a tagjai, akiket eddig a legmérsékeltebbeknek, legkomolyabbaknak ismertünk; ott volt *Beer*, az előadó, aki eddig is teljesitette ezt a tisztet és *Menger*, a német haladópárti portentum, aki a régebbi tárgyalásokon közvetitő inditványaival elősegitette a közeledést a két bizottság között. És mi történt? Az történt legelsőbben is, hogy a bizottság leghiggadtabb tagjai portáltak egy inditványt, hogy a bizottság kivánja egy állandó kvótakulcs keresését, továbbá egy másikat, hogy a kvóta csak egy évre állapittassék meg. És ezek ellen a jelen volt miniszterelnök egy szóval sem tiltakozott.

Ami az egyik inditványt illeti, az egyszerüen ellenkezik a hatvanhetediki alaptörvény intenciójával. A hatvanhetediki alaptörvény szellemében a kvótakérdés nem egyszerü matematikai kérdés, hanem eminenter politikai kérdés. Ezt jelenti a törvénynek az az imperativ rendelkezése, hogy a közösügyek költségeihez való hozzájárulás aránya időről-időre uj megfontolás alá kerüljön. Ha állandó számitási kulcsot állapitanak meg, akkor nem kell többé kvótabizottság, nem kell többé a kormányoknak és a parlamenteknek alkudozniok és sohasem kerül többé a sor az uralkodó döntésére. Könnyen és simán elvégezheti az egész müveletet mind a két részről egy-egy ügyes és megbizható miniszteri számtiszt. Ami kétségtelenül nagyon kényelmes volna. Csakhogy ennyi esze nyilván *Deák* Ferencnek is volt. És ha a kiegyezés nagy alkotója a két mód közül a nehezebbet, a kényelmetlenebbet választotta, annak bizonyára megvolt a maga oka. Amint hogy meg is volt. Deák Ferenc törvénye azért szabja meg kötelezően a kvótának határozott időre való megállapitását és ezért szabályozza részletesen az alkudozás különböző fázisait, mert azt akarta, hogy a kvótát ne pusztán számtani alapon, hanem *a politikai momentumok figyelembevételével* döntsék el. Hogy egyebet ne emlitsünk, ennek köszönhetik az osztrákok, hogy most is magasabb kvótát fizetünk, mint amennyi a pontos matematikai számitás szerint terhelhetne bennünket. De ha ilyenformán viseljük a kvótamegállapitás politikai természetének hátrányos konzekvenciáit, nem akarunk lemondani annak előnyeiről sem. Jöhet idő, mikor a paritáshoz való jogunkat kell megvédenünk azzal, hogy a kvóta kérdésében szabad kezünk van; miért kötnők meg hát egy előre meghatározott számitási kulcscsal, amely ugyis csak önkényes lehet? Példa erre *Menger*nek — a bölcs mérsékletéért dicsért Mengernek — az a barokk ideája, hogy a két állam dohány- és sófogyasztása legyen az a bizonyos állandó kvótakulcs.

De mindez csak a kiegyezés szellemét sérti. A másik inditvány ellenben egyenesen a politikai józanságba ütközik. Csodáljuk, hogy Koerber urnak nem volt szava ellene, holott neki kellene legjobban éreznie a feje fölött lógó kvótakérdés kinos és veszedelmes mivoltát. Mi az isten csodájáért veszkődnek az urak olyan keservesen, ha mindössze az a céljuk, hogy egyesztendőre csinálják meg a kvótát? *Végleges* döntés egy esztendőre? Mivel jobb ez annál a provizóriumnál, amelyet a királyi döntés teremt szintén egy esztendőre? Azt akarják, hogy egészen komoly alapja legyen annak a rossz viccnek, amely a *Monarchie auf Kündigung*ról szól? Igazán nem értjük az urakat. Hiszen való, hogy ugy sincs sok reményük egy parlamenti uton megszavazott kvótára. De micsoda badarság ezt a sovány reménységet is annyira devalválni, hogy még ha teljesedni talál, akkor se érjen semmit?

Hanem a java az egésznek az a koloszszális őrültség, hogy a mostaninál magasabb kvótát követelnek az osztrák urak. Magasabbat-e? Nemcsak magasabbat, hanem mindjárt ötven százalékot. És nem a legszájasabbak beszélnek erről a vad kivánságról, hanem a legszelidebbek is. Amilyen például *Beer*, az előadó. Ez az ur egy cseppet sem szégyelte magát, mikor ilyen furcsa módon megfeled-

TÁRCA.

UJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

— Jaki csont!

— De most csak bejöszsz lakásomra, uraságnak magadat bemutatni.

— Csak pomále, pomále! Mindent sorjában. Előbb ezeknél a még nagyobb uraságoknál kell magamat bemutatnom. Tudom én, hogy mi a regula.

— Ti rozumis? No már ilyen ember kellett ide. Zsandárhoz mégy? Földesur nagyon expektoralja magát azért, hogy magukat ide bekvártélyoztak; ki akar őket dobni innen.

— Majd elvégzem én velük a dolgot.

Azzal Negrotin bement a kastélyba, otthagyva a tiszttartót a most érkezett cselédekkel veszekedni. Azok csendesen végezték a dolgukat, legelébb az igavonó-barmokat vezették be az istállókba. Biz azok nagyon hiányzottak onnan. Elférték szépen.

A Bokszi sem volt rest. Összefogott nagy hirtelen az istállóban vagy tiz patkányt, s azokat megfojtva, odahordta a tiszttartónak, minden módon a dókája zsebébe iparkodva a vadászzsákmányt bedugni.

Negrotin előbb nagy sietve bejárta a kastély nyitvatalált emeleti helyiségeit, futólagos értesülést véve az ottani állapotokról, tudomást vett a kukoricás-csarnokról és birkabőrös-tornácról, azután szépen bekocogtatott a komisszárus ur ajtaján.

A hatalmas ur háromcsillagos fegyverkabátot viselt, arca előirás szerint volt kiborotválva, haja rövidre nyirva.

Negrotin bemutatta neki magát, mint ez uradalom jószágigazgatóját.

Schwalbe ur (ez volt a rendőrbiztos neve) nagyon rossz kedvében volt. Le sem ültette a látogatóját. Igaz, hogy nem is lett volna hová, mert minden szék tele volt hivatalos irkákkal.

Természetesen németül folyt a diskurzus.

— No iszen szép uradalom, mondhatom! Micsoda elátkozott kastély! Soha életemben ilyen kisértettanyába nem kerültem. Én ide küldöm előre a hivatalos aktákat, nyomtatványokat, rubrikákat s mire az embereimmel megérkezem, kikezdik az egerek, a patkányok. Ehun van a stemplis csomag. Megettek belőle az egerek öt forint ára stemplit.

— Az ám. A stempli enyvvel van bekenve s azt az egerek különös inyencségnek tartják.

— De ezer szakkerment! Ezek az uraság egerei voltak! Most ki fizeti meg nekem az öt forint ára stemplihiányt?

Hát ha Hruszkay tiszttartóhoz, vagy akár Rubiánka kancellistához intézte volna ezt a fohászkérdést Schwalbe ur, azok bármelyike azt felelte volna neki, hogy tessék a kártevő egereket bíróság elé állittatni, az okozott kár megtérítésében elmarasztaltatni, be nem hajthatás esetében börtönbe csukatni. Ámde Negrotin lelkületéből egészen hiányzott a humor. Ő minden tréfát komolyra forditott. Szépen elővette a tárcáját s kivett belőle egy ötforintost, egész komoly arccal válaszolva:

— Nagyon természetes, hogy az uradalom egerei által okozott kárért az uraság szavatos. Itt az összeg, kérem azt nyugtatványoztatni.

A rendőrbiztos nagyot nézett az ember arcába. Ez uj volt előtte. Ezzel lehet valamit kezdeni.

Negrotin még folytatta is a felvett témát.

— Nehogy azonban e betörési eset ismétlődjék, én felkérem a tisztelt rendőrséget, hogy nekem a kártevők elleni alapos védekezésben segédkezni kegyeskedjék.

— Az nagyon természetes,— helyeslé Schwalbe ur. Aztán egy kis ideig hmhmgetett, fejét csóválta, végre a vállára ütött Negrotinnak, — ön nekem megbizható egyéniségnek látszik. Egész bizalmasan közlök önnel valamit. Én ma korán reggel egy denunciáló levelet kaptam, melyben tudtomra adatik, hogy itt ebben a vadászcsarnokban felhalmozott kukoricatömeg között fegyverek és forradalmi proklamációk vannak eldugva: kerestessek utánuk. Itt a névtelen levél.

Erre Negrotin nagy hahotába tört ki.

— Mit nevet az ur?

— Hát ez nagyon jó tréfa. Valószinüleg a mi Flauzenmacherunktól származik, az uraságí

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

kezett mindenről, ami eddig történt s ami, ha senkit, de őt magát mindenesetre erkölcsi kötelezettséggel terheli. Nem tudjuk, minek mondjuk az osztrák önfeledtségnek ezt a diszpéldányát. Ha nem a leghallatlanabb együgyűség, akkor a leghallatlanabb léhaság.

Hogy komolyan szóbaálljunk vele, vagy bármiféle felsrófolási kisérlettel, amely osztrák részről jelentkezni talál, arról természetesen szó sem lehet. A mostani kvóta az a maximum, amelyet Magyarország megadni hajlandó volt s ezt is csak a bankparitás és az uj átutalási eljárás fejében; ezt is annak a világos fenntartásával, hogy ez a kvóta több, mint amennyi jog szerint jár tőlünk, a bankparitás viszont a legkevesebb, ami jog szerint jár nekünk; az átutalás pedig még a legkevesebbnél is kevesebb, mert egy harmincesztendős károsodásunkat szünteti csak meg, kárpótlás nélkül.

Jó lesz tehát, ha az osztrák urak igyekeznek kigyógyulni az ő speciális őrültségükből, ha ugyan gyógyitható ez a makacs betegség. De ha nem, akkor mi épp olyan makacsul fogjuk ellene szegezni az egészséges, józan eszünket és az egészséges jogérzetünket.

Plósz Sándor napja.

Budapest, április 25.

A szabadelvűpártból ma meglehetősen borsos és csipős beszéd hangzott el. Kritika volt, de nem az alkotmányos élet helyreállitása óta kifejlődött jogpolitikának kritikája, hanem inkább a mai igazságügyi kormányzaté. A csipős beszéd ennek a mai igazságügyi kormányzatnak három nagy bünt próbált a fejére olvasni: 1. hogy szabadelvüség szempontjából a mai jogpolitika terén hanyatlás mutatkozik; 2. hogy az igazságügyminiszter animozitással van az ügyvédek iránt; és 3. hogy az igazságügyminiszter az ügyészségek utján nem törekszik eléggé erélyesen megtorolni a nemzetiségi sajtó romboló izgatásait. Ez a kritika szürődött le a beszédből, melyet *Szivák* Imre, az ügyvédi kamara ujonnan választott elnöke látott szükségesnek elmondani.

Már most lehetséges, hogy Szivák beszédét sokan zokon vették. De bizonyos, hogy csak addig volt igazuk, mig *Plósz* Sándor igazságügyminiszter a kritikára nem válaszolt. A miniszter válasza után nem illik haragudni Szivákra: — neki köszönhető, hogy Plósz a maga kormányzatát minden váddal s igy az esetleg lappangó vádakkal szemben is olyan diadalmasan igazolhatta.

Mert diadalmasan igazolta. Annak a munkás miniszternek, aki ma szokása ellenére két teljes óra hosszat beszélt, ilyen fényes parlamenti napja még tán sohse volt. Ebben a parlamentben, mely egy csöpp szónoki sikert többre taksál, mint öt mázsa munka eredményét: Plósznak erre a hatalmas polemiára kellett magát elszánnia, hogy a t. Ház is elismerje diadalát, kormányzatának szabadelvü, nemzeti és céltudatos voltát. Ma tehát igazán pártkülönbség nélkül az egész törvényhozás tisztelettel hajolt meg Plósz Sándor igazságügyminiszter előtt, aki a Szivák Imrével folytatott polemai rendjén minden vádra ugy felelt meg, hogy a vádból koszoru vált s a miniszter homloka köré fonódott. Hogy is szólt az első vád? Hogy a mai igazságügyi kormányzat során a szabadelvüség határozottan hanyatlott. Nos, a miniszter kimutatta, hogy a vádnak éppen az ellenkezője igaz. A jogrendszer kiépitésében, mindenütt és mindenben, megnyilatkozik a szabadelvü és humánus felfogás. A szóbeliség, a közvetlenség behozatala, a jogkereső közönség érdekeinek tekintetbe vétele, a jogszolgáltatás egyszerübbé és olcsóbbá tétele: minden igazságügyi reformnál döntő szempont volt. Nem tagadhatja ezt senki az országban, elismerte és dicsérte még az ellenzék is. Amiből a vád konstruálódott: a kihágási biráskodás terén tapasztalható anomália, az igenis megvan, de a kihágási törvényt nem ez a kormány alkotta, ez a kormány ellenkezőleg, amennyire lehet, orvosolni próbálta. Hiszen a miniszterelnök rendeletben intézkedett, hogy a kihágási törvényt ne hajtsák olyan ridegen végre. És ha az igazságügyi kormányzat, amely nem rajong érte, hogy ma olyan sok kihágási eset kerül a közigazgatási hatóságok elé, mégsem szakithat hirtelen a rendszerrel: annak oka abban rejlik, hogy a bíróságok tulterhelése igy is fogas probléma. És ugyancsak fölületes az a másik kifogás is, hogy a mai igazságügyi politika nem respektálja eléggé a mult hagyományait. Az uj polgári törvénykönyv minden szakasza e hagyományok tisztelete mellett bizonyit, hanem persze, a torturát nem szabad a tiszteletren.éltó hagyományok lenyesett hajtásaként elsiratni. Szabadelvü, humánus, modern és nemzeti az igazságügyi politika, ezt igazságszeretettel elvitatni nem szabad és nem lehet.

Hát mi volt Szivák második vádja? Hogy az igazságügyminiszter animozitással van az ügyvédek iránt. Ez a vád legalább is furcsán hangzik. Szivák Imre, ha akarta, éppen ma hallgathatta a közvetlenül előtte felszólalt *Eötvös* Bálint ajkairól, hogy az se rajong *minden* ügyvédi törekvésért. Eötvös Bálint ügyvédember s mégis nagyon erélyesen distingvált vitás jogkérdéseket intéző ügyvédek s egyszerü blanketta-kitöltő perhajszolók között. És az ügyvéd Eötvös Bálint elég elfogulatlan volt kimondani, hogy a blanketta-kitöltés még nem ügyvédi munka s az ügyvédséggel szémben kialakult ódiumot az fogja megtörni, aki az ügyvédi foglalkozásból kihasitja azt a munkát, mely ugy sem tartozik az ügyvédre. És az ügyvéd Eötvös Bálint a törvényhozás termében arra is gondolt, hogy jogkereső közönség is van Magyarországon és annak is vannak érdekei. Hát Szivák Imre, ha akarja, már tudomásul vehette volna, hogy *igy* is lehet, sőt *igy* is kell gondoskodni, mikor az ügyvédeken kivül még közönség is van a világon. Hátha aztán valaki, mint az igazságügyminiszter, tudatában van annak, hogy ő nem az ügyvédek miniszter, vagy legalább nemcsak az, hanem a jogkereső magyar közönség érdekeinek őre és védelmezője: akkor szabad őt miatta vádolni? Akkor kellene fölötte pálcát törni, ha ügyvédminiszter volna s nem, aminek lennie kell, az igazság ügyeinek miniszter. Plósz mindezt nyugodtan, önérzetesen és meggyőzően fejtette ki s a második vád képtelenségét a kötelességtudó miniszter büszke önérzetével mutatta ki.

Marad a harmadik vád: hogy a miniszter a nemzetiségi sajtó izgatásait az ügyészségek utján elegendő erélylyel megtorolni nem iparkodik. Hát ezzel a váddal már kurtábban végzett a miniszter. Egyszerüen bemutatta az aktákat, melyek a Szivák által inkriminált nemzetiségi cikkek büntetőjogi üldözésének elrendelését igazolják és konstatálta, hogy amit Szivák csak ma sürget, még pedig feltünően erőteljes hangon, azt az igazságügyi kormányzat kellő időben megcsinálta. Hogy aztán olyan tősgyökeres magyar város, mint Szeged, esküdtbiróságával fölmentette a nemzetiségi sajtó agitátorait, az bizony elég szomoru. De már ezért az igazságügyi kormányzatot vád vagy szemrehányás nem érheti.

Igy rontotta le *Plósz* Sándor diadalmas polemiával a mesterségesen szőtt vádakat s a törvényhozás pártkülömbség nélkül tapsolt szavainak. Ez a miniszter napja volt, az ő dicsőségével teljes...

---

irnoktól. Ez a csarnokban felgarmadolt kukorica abban a veszélyben forog, hogy megfülled, megkeseredik s akkor minden feldolgozásra alkalmatlan lesz. Meg kellene forgatni. A tiszttartó azonban sajnálja a pénzt a lapátoló napszámosoktól, hát az irnok azt a furfangot találta ki, hogy denunciációt küld a rendőrségnek: ez aztán megforgatja az egész kukoricát — ingyen.

— Du verfluchter Kerl! Nekem azonban nem lehet félrevetnem a feljelentést, mert ezzel goromba hivatalbeli mulasztást követnék el, s még is csak fel kell lapátoltatnom az egész kukoricát.

— Teszek én egy ajánlatot. Öt rendőr disponibilis állapotban, a hatodik áll strázsán. Hát én felajánlok fejenkint két forintot a közvitéz uraknak, ha én nekem ezt a kukoricát áttalicskázzák a magtárba.

— Ön ád tiz forintot a rendőröknek a kukorica-lapátolásért? Hisz ön kitünő férfiu!

Azonnal át is vette a kinált összeget Negrotintól.

Ez pedig még komolyabb arcot csinált.

— Biztos ur. Én érzem felelősségem egész sulyát s nem hallgathatom el ön előtt, hogy e kastélynak van egy lakosztálya, mely a meghalt öreg földesur szobáiból áll. Ennek az ajtajai a hajdani vármegye pecsétjével vannak lezárva. Hogy ezekben a szobákban lesznek fegyverek, azt kétségtelennek tartom s kötelességem önnek a figyelmét e tényre felhivni.

— Nagyon helyesen! Nekem teljhatalmam van minden helyiségbe behatolni, melynek megmotozása tanácsolva vagyon. A régi vármegye pecsétje ma már „null und nichtig.“ Kérem, vezessen oda.

Schwalbe ur aztán Negrotinnal felment az emeletre, elébb rendeletet adva a rendőröknek a kukorica-eltalicskázás végett; ott sajátkezüleg letépte a régi vármegye pecsétjeit az ajtókról. A hajdu felnyitá valamennyit. Azok vezettek az öreg Lippey szobáihoz, ahogy azok holta után maradtak. Fellegei a molyoknak tódultak elejük, amiknek paradicsomi dolguk volt a sok medve- és farkasbőr-lábszőnyegben.

Persze, hogy találtak ottan puskákat. Egész üveges-szekrény volt tele régi lazzarinókkal, ujabb drótcsövü vadászfegyverekkel; lehetett biz ott husz fegyver is. Aztán kardok, ezüstös, rezes fringiák, alabárdok, buzogányok, egész fegyvertár.

(*Folytatása következik.*)

Balassa Bálint.

(*Première a Nemzeti Szinházban.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Az emberek mindenben keresik a hasonlóságot. *Balassa* Bálint sem kerülheti ki a maga sorsát. Voltak, bizonyosan voltak, akik a Nemzeti Szinház mai bemutatóján fölfedezték, hogy Balassa Bálint a magyar Cyrano de Bergerac.

Nem, édes fölfedező uraim, Balassa Bálintról — jó lélekkel és némi tudással — nem lehet azt mondani, hogy ő a magyar Cyrano de Bergerac. Épp olyan kevéssé, ahogy Cyrano de Bergeracról se mondhatjuk azt, hogy ő a francia Balassa Bálint.

Egy rövidke mondatba belefér, amiben hasonlitanak: katona volt és verseket irt mind a kettő. Arról ellenben hasábokat irhatnánk, amiben nem hasonlitanak, amiben különböznek egymástól. A hasonlóság puszta véletlen; a különbség kiterjed mindenre, amit jellemnek, véralkatnak nevezünk; mindenre, amiből két ember pályafutása jellemük, véralkatuk révén kialakul. Sőt az élet külsőségei, a sors, a véletlen szempontjából is rengeteg nagy a különbség köztük.

Cyrano nemes ember ugyan — csak ugy kerülhetett a gascognei kadétok közé — de szegény, mint a templom egere. Balassa Bálint fia és örököse a dusgazdag Balassa Jánosnak, a honti főispánnak, Kékkő, Divény és Somoskő urának. Cyrano csunya ember, aki hosszu, formátlan orra miatt folytonosan duellál s egy csomó gavallért a másvilágra küldi. Balassa Bálint korának egyik legszebb férfia; arca hóditó, termete daliás. Cyrano — rutsága tudatában — az asszonyokkal szemben rendkivül félénk; csaknem szüzies életet él. Balassa Bálint forró vérü, csapodár; nem riad vissza semmiféle kalandtól; az asszonyok szeretik és ő is szereti őket válogatás nélkül, noha csak egy igazi ideálja van, akit mély, tragikus hüséggel imád és aki sohasem lehet az övé: Losonczi Anna. Cyrano finom szatirikus, iskolázott fő, felvilágosodott elme, filozóf és természettudós, aki az atheizmus határán jár; inkább tanult és eszes, mint naiv és közvetetlen; inkább vigjátékot, tragédiát, fantasztikus regényt és filozófiai elmélkedést ir, mint lirai verset; rimes irásaiban hódol a precieuse-modornak; több bennük az ékes, a cifrázatos, mint a keresetlen őszinteség. Balassa Bálint egészen a szív embere. Lirai költő Isten kegyelméből. Ömlik belőle a dal, gazdagon, könnyen, kristálytisztán, mint a meleg forrás. Lirája csupa érzés, csupa bensőség, ha játszi, ha pajkos, ha szomoru, ha szenvedélyes, ha keserü panaszokban kitörő. A naiv poétalélek csalogányhangja szól belőle, akár a távollevő kedves után sóvárog, akár a végvárak dicséretes seregét magasztalja, akár a magyar haza nyomoruságán kesereg, akár az Istenhez fohászkodik. Igazán szerelmes, igazán

A képviselőház ülése április 25-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác, *Csch* Ervin.

Az igazságügyi tárca.

Ebtvös Bálint konstatálja, hogy azok a törvények, amelyeket az országgyülés alkot, nem mennek át a köztudatba. Nem csoda, hisz a képviselők maguk sincsenek tisztában azokkal. Sürgeti a népszerü törvénygyüjtemények kiadását. Most a nép az ellene megindított eljárásról tudja meg, hogy az egyik, vagy másik törvény megváltozott. Sürgeti továbbá a birói eljárások egyszerüsitését, különösen a kihágási ügyekben. A jogszolgáltatás nehézségeit meg kell szüntetni.

A községi békebirói intézmény behozatalát óhajtja. Minden községben legyen egy diplomás ember, lehetőleg ügyvéd, aki az összes vitás kérdéseket költség nélkül letárgyalja.

Követeli a végrehajtási törvény reformját, az el nem árverezhető értékminimum kimondásával. Szóvá teszi a kihágási eljárás hibáit, amelyeket ellenzéki választókkal szemben oly szépen ki tudnak használni.

Ezután az ügyvéd-kérdésre tér át. Utal arra, hogy az utóbbi időben a Házban titkolt mozgalom indult meg, amely az ügyvédek megélhetése ellen tör. A polgári perrendtartás tervezetében meg is nyilatkozik ez az akció. Leszállitják a munkadijat, kötelezik az ügyvédet a tanu és szakértődijak, továbbá a bélyegköltségek előlegezésére. Az ügyvéd nem kap megfelelő javadalmazást érdemleges munkásságáért. Tiltakozik az ügyvéd vallás kényszere ellen.

Ezután a katonai biróskodás és az őrültekről beszél. Becsuktak egy katonatisztet, mert váltót hamisitott s azt, akinek nevére hamisitott, azt az őrültek házába csukták. Állitólag a tiszt nem bünös, a másik nem őrült. S nem lehet tudni, kinek a nyakát fogják ilyen módon kitekerni, ha felsőbb érdekek követelik azt. Magyarországon nem lehet könnyebben eltenni valakit alól, mint bezárni az őrültekházába. Ez ellen óvóintézkedéseket sürget.

A kis emberek védelmét sürgeti a hatalmasok ellen. A tételt nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Szivák Imre birálatában első sorban az 1869. IV. törvénycikkből indul ki, azon alkotásából Deák Ferencnek, mely a közhatalmaknak szétválasztását, a közigazgatásnak az igazságszolgáltatástól való elkülönitését olyan alakban jelölte meg, amely nélkül Magyarországon jó igazságszolgáltatás nem képzelhető. Azok a vezéreszmék, melyek igazságügyi kodifikációnkat azóta jellemzik ettől az alapelvtől jelentékeny eltérést s a szabadsági intézmények tekintetében *erős visszaesést és hanyatlást mutatnak.* Az 1869 : IV. törvénycikk 25. §-ában kimondta, hogy az egyes államhatalmi ágazatok közti illetőségi összeütközések kérdésében a minisztertanács biráskodik ideiglenesen. Ez igy fenntartva, magában egy nagy sérelem az 1869 : IV. törvénycikknél alapul vett vezéreív ellen. Nem ismer egyetlen civilizált államot sem, melyben ne külön törvény szabályozná és ne bíróságra bizná a hatásköri összeütközésnek elintézését. Egyedül nálunk tartatott fenn az a gyakorlat, hogy illetékességi vitás kérdésekben a miniszertanács, tehát politikai hatalom dönt.

500.000-re megy ma azoknak az eseteknek a száma, hol kihágásokban közigazgatási hatóságok itélkeznek. 49 törvényt alkottunk, melyek kihágásokat kreálnak és mindegyik e kihágások birájául a közigazgatási hatóságot teszi meg.

Kétségtelen az, hogy ma az állampolgár a vitás ügyekben legtöbbször a legerősebb ellenféllel, az államal áll szemben. A közigazgatási kontenciózus ügyek csekély száma azt mutatja, hogy igen szükre vontuk meg azt a kört, amelyen felül a polgárok közjogait az államhatalommal szemben védeni kivánjuk.

A kihágási ügyek szánalmassága, hogy azok az állami közegek, akiknek hivatása egészen más volna, gyülölétesekké válnak a nép szemében. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Innen magyarázható meg a rendőri közegek nagyfoku népszerütlensége . . .

Nessi Pál: Csakhogy már egyszer arról az oldalról is hallunk!

Szivák Imre: A történetirásra tartoznék, keresni azokat a motivumokat, amelyeknek hatása alatt a törvényhozás lassankint ebben az irányban fejlődött.

A szociális bajokon csakis a decentralizáció segithet. A decentralizáció pedig csak abban az irányban történhetik, hogy nekünk több kisebb járásbiróságot kell szerveznünk, tehát a járásbiróságokat és a telekkönyvi hatóságokat szaporitanunk kell. (Helyeslés.) De ezzel sem lesz minden baj orvosolva; még mindig jelentékeny tömege a szegény népnek távol fog maradni a decentralizált székhelyektől is. Simonyi-Semadam Sándor felvetette a régi birói székek eszméjét.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Benne van az életbeléptetési törvény tervezetében!

Szivák Imre: Ezek a vándorbiróságok azok, amelyeknek hivatása lesz, hogy bizonyos meghatározott időszakban kiszálljanak és ott helyben szolgáltassák ki az igazságot; természetesen mindig ügyelni kell arra, hogy egy és ugyanazon kiszállás költségei mérsékeltek és valamennyi érdekelt fél között elosztandók legyenek. Decentralizálni kell a közjegyzői intézményt is. Szilágyi Dezső mondotta, hogy ezeket a nagy jogászi latifundiumokat, amelyek a nagy közjegyzőségekben vannak, meg kell szüntetni. (Helyeslés.) Egy kérdés elodázhatatlan és ez *az ügyvédi gyám- és nyugdijintézet kérdése.* Nincs itt egy szociális kérdésről szó oly értelemben, mint általában a társadalmi elhelyezkedések kérdéseiről, ahol az egyik osztály a másik rovására kiván elhelyezkedni olyképpen, hogy az állam erejéből, a közből minél többet foglaljon le magának, mert az ügyvédi gyám- és nyugdijintézet létesitése az állam erejét abszolute semmi irányban igénybe venni nem kivánja.

Ha tény az, hogy az ügyvédségnek kamarákba való foglalása nagy, országos érdek, amely mint ilyen közjogunknak egyik alkatrészévé vált: ugyan, nem sokkal inkább országos érdek-e, tehát közjogunk integráns része az, hogy ez az ügyvédség anyagilag és erkölcsileg erősittessék, önerejéből függetlenné tétessék. (Helyeslés jobbfelől.)

Nem lehet tehát azt mondani, hogy ez az érdek kisebb annál az érdeknél, amely a kamarákat tisztán a fegyelmi jog gyakorlása szempontjából létrehozta.

Foglalkozik a kuriai biráskodásról szóló törvénynyel s jelveti, hogy szabad-e a jelöltnek egyházi, vagy más jótékony alapitványokat tenni. Erre is azt mondja az egyik nézet, hogy nem szabad, mert hiszen azáltal azon egyházaknak tagjai egyénileg is bizonyos jótéteményekhez, anyagi előnyökhöz utnak, tehát sajátképpen csak forgalmilag nem közvetlen a megvesztegetés, de lényegileg anyagi előnyök juttatnak személyenként az illetőknek. A másik nézet azt mondja hogy nem lehet ezt megsemmisitési oknak venni, mert hiszen ugyanazon egyháznak minden tagja pártkülönbség nélkül részesül benne. Ezek törvény által nyitva hagyott kérdések, amelyekről majd — de lege ferenda — beszélünk. Kéri a minisztert, hogy ha majd együtt lesz a Kuriának körülbelül 70 esetből megállapitható judikaturája, akkor terjesszen elő javaslatot a törvény hiányainak pótlása iránt. (Helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) A jelen állapotnak fennállása egyenesen jogi és politikai lehetetlenség. Fejtegeti, hogy ügyészeink hogyan fogják fel azt a hivatásukat, hogy a nemzeti konzolidációnak ők is szolgái, a nemzetiségi békének ez országban őrei tartoznak lenni. A délvidéki nemzetiségi sajtóból, különösen annak német termékeiből néhány szemelvényt olvas fel arra nézve, hogy ez a sajtó mennyi cinizmussal, mennyi frivolitással, a valóságnak tudatos sárbatiprásával üz folytonosan gunyt a mi legszentebb hazai és nemzeti érzelmeinkkel és hogy ezt az ellenünk való működését folytatja, rendszeres szervezkedésig, sőt a hazaárulásig, a nélkül, hogy a magyar államhatalom megtorló ereje egyetlen-egy esetben is nyilvánulna velük szemben. Baross Gábort szlovéknak nevezi azért, mert azt a bátorságot vette magának, hogy egy kiállitás alkalmával rendreutasitotta a rendezőségnek azt a tagját, aki őt németül üdvözölte. Kéri az igazságügyminisztert, járjon el szigoruan az izgatók ellen. A költségvetést elfogadja. (Zajos helyeslés jobbfelől. Szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Az igazságügyminiszter beszéde.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Igen sok a baj; akármerre nézünk, mindenütt orvosolni javitani való van. Itt van az általános polgári törvénykönyv; itt van a polgári perrendtartás, a végrehajtási törvény, az ügyvédi rendtartás, a telekkönyv, a biztositási jog, a kereskedelmi jog, a katonai büntető perrendtartás és azután még a polgári büntető perrendtartás igy sajnos, alig megalkotott törvények imittamott valósággal javitásra szorulnak. De egy bizonyos sorrendet mégis kénytelenek leszünk az alkotásokban tartani, mindent egyszerre nem lehet megalkotni, és elég nagy feladatok előtt állunk, amelyek legközelebb csakugyan megvalósithatók is lesznek.

Polemivál Szivák Imre beszédével, aki azt mondotta, hogy az irányzat ma nem elég liberális, hogy a liberálizmusban hanyatlás állott be. Én nem tudom, — folytatta a miniszter, hogy az igazságügyi tárca feladatai tekintetében, hol látja ő a liberálizmusban ezt a hanyatlást? Talán az egyházpolitikai törvényekben? Vagy talán a bünvádi perrendtartásban? Az esküdtszék intézményében? A szóbeliség, nyilvánosság és közvetlenség behozatalában? (Élénk tetszés jobbról.) Vagy talán nekem mondja ezt azért, hogy a büntető-perrendtartást életbe léptettem? (Élénk tetszés jobbról.) Azt hiszem, ezen életbeléptetés ellen senkinek sem lehet kifogása. (Ugy van! Ugy van!) Hiszen Visontai képviselő urnak talán nincs valami nagy oka engem dicsérni és ő mégis különösen kiemelte azt a időügyészi körrendeletet, amelyet én kibocsátottam, mint liberális, humánus, a büntető perrendtartás szel-

---

vallásos. Szerelme a sors csapásai, a sziv sokféle viszontagsága és hajótörése közt is megtartja fényes zománcát, üde frisseségét; vallásossága érintetlen a tudás, a filozófia hervasztó szkepszisétől. Cyrano — aki 1619-ben született, amikor Balassa Bálint már negyedszázados halott volt — Descartes hive, Gassendi tanitványa, gondolkodó és kételkedő. Balassa Bálint a reformáció hive, a zsoltáros Dávid tanitványa, aki buzgó hévvel, kétkedés nélkül könyörög szorongattatásaiban az egek urához. Cyranoban a virtuóz párbajvivő egyesül a finom stilisztával, a bizarr lovag az irodalmi dicsőséget kedvelő academiciennel. Balassa Bálintban a szerelmes, örökké lángoló trubadur olvad össze a hitbuzgó patriótával, aki Esztergom ostrománál halálos sebet kap a keresztény Isten és a haza dicsőségére. A Balassa-strófa megteremtője nem sokat törődött azzal, hogy egy versformát róla fog elnevezni a magyar irodalomtörténet.

Látjuk, hogy a két ember jelleme, sorsa minden komoly összehasonlitást kizar. S amekkora különbség mutatkozik Cyrano és Balassa Bálint egyénisége, életpályája közt, ugyanolyan különbséget állapithatunk meg azok közt is, akik történetüket drámailag feldolgozták: *Rostand* és *Martos* Ferenc közt.

Rostand a Cyrano irodalomtörténeti rutságát bámulatos ügyességgel aknázta ki egy meglepően eredeti ötlet javára. Cyrano a maga brilláns szellemével és csiszolt szavaival meghóditja Roxánt Christiánnak és titkát akkor sem fedezi föl, amikor az imádott asszony özvegygyé lesz. Tizenöt évig jár hozzá, mint vigasztaló, szórakoztató jó barát. Christián meghalt a csatatéren abban a pillanatban, amikor Cyrano éppen be akarta vallani, hogy Christián leveleit ő fogalmazta és ő beszélt helyette éjjel az erkély alatt. Cyrano nem tartja összeférőnek a lovagiassággal, hogy egy halott vetélytárson győzedelmeskedjék. Ha Christián életben marad, Roxán szabadon választhatott volna köztük. Christián váratlan halála után Cyranora csak egy kötelesség vár: a halálgatás. Es ő hallgat tizenöt évig. Csak halálos órájában, véletlenül pattan ki a titok. Akkor végre beszél, de nagylelkűségének, önfeláldozásának már nem veheti hasznát. Vallomásával együtt a lelke is elröpül.

Van ebben romantika, kétségtelen. Aki szerelmes, az nem lehet ennyire diskrét, ennyire lovagias. Nemcsak a lovagias felfogásunkat, nemcsak a finnyás point d'honneurünket, hanem a becsületünket, a vagyonunkat, az örök üdvösségünket is oda dobjuk azért, akit szeretünk és birni akarunk. A szerelem önző és akkor is elárulja magát, ha megnyilatkozása bün. Cyrano udvarlása Christián nevében még motiválható, mert nincs semmi reménye, hogy Roxán beleszeressen; tizenötévi hallgatása Christián halála után az emberi érzés szempontjából lehetetlenség. Romantika ez, tiszta romantika. Es a francia szerző mégis ugy magyarázza ezt a dolgot, annyi művészettel kapcsolja össze Cyrano rutságának a tudatával, lovagias érzésének a végtelen kényességével, puritán természetének a szüzies, szemérmes tartózkodásával, a magán uralkodni tudó, magát és másokat élesen biráló, gunyoló lélek erős akaratával, dacos fensőbbségével, hogy ezt a romantikus lehetetlenséget elfogadjuk, Cyrano hallgatását logikusnak tartjuk és meghatónak, gyönyörünek találjuk a darab befejezését, ahol hervadt levelek hullása, holdfény, harangszó és orgonabugás mellett Cyrano kékülő ajkairól végre kiröppen a régóta visszafojtott vallomás. A romantikának egy uj nemével állunk itt szemben: a szecessziós, raffinált romantikával, mely a legravaszabb számitással, a legélesebb észszel, a szinpadi technika legügyesebb fogásaival készíti ki a maga ideális anyagát; hajszálfinom lélektani részletezéssel dolgozza ki azt, amit a régi romanticizmus csak nagyjában, rikitó helyzetekben, deklamáló bombasztokban vetett oda.

Martos Ferencnek Balassa Bálint számára nincs ilyen különleges, meglepő, teljesen eredeti ötlete.

Balassa Bálintot Losonczi Anna iránt való boldogtalan, reménytelen szerelme tette költővé. Losonczi Annának köszönhetjük, hogy Balassa Bálint a tizenhatodik század legnagyobb magyar poétája lett. Losonczi Anna Ungnad Kristófhoz ment feleségül, aki Eger kapitánya volt abban az időben, amikor Balassa, a nemes magyar ifju, hadi gyakorlatra oda került. Valószinü, hogy Balassa Losonczi Annát már régebben ismerte és imádta. A titokban táplált, viszonzatlan szerelem elüzte Egerből. Erdélybe ment, Békes Gáspár táborába, aki Báthory István ellen harcolt. Erdély határán fogságba került, de a nagylelkü Báthoryak nem adták ki a török szultánnak, hanem Lengyelországba szöktették. Ott élt Balassa Bálint apja haláláig. Akkor hazajött özvegy anyja és árva testvérei védelmére. Bécsben, ahol pártütőnek tartották Lengyelországban tanusitott magatartása miatt, tisztázta magát és visszanyerte a király kegyét, aki Egerbe ötven huszár kapitányává nevezte ki. Itt, 1578-ban, találkozott ujra Annával, régi szerelme föllángolt és pihenést nem ismerő lantján szebbnélszebb énekek fakadtak. A horvát bánná kinevezett Ungnad Kristóffal Anna is eltávozott Egerből. Balassa kalandokban, dőzsölésekben, szép asszonyok karjai közt keresett feledést. Ungnad a báni méltóságot később átadta vejének és az egri várparancsnokságot foglalta el ujból. Balassa bünbánólag tért vissza egyetlen igaz szerelméhez, de Anna nem hallgatta meg a daliás, szép trubadur heves vallomásait. A költőkatona, hogy végképpen megszabaduljon Anna gyötrő varázsától, unokatestvérét, Dobó Krisztinát (özvegy Várdaynét) vette feleségül. Ez a házasság szerencsétlenül végződött. A római szentszék évek mulva el is választotta őket. Egyéb bajok is nehezedtek rá. Testvérével hosszas, makacs pörbe szállott és ellenségei ráfogták, hogy pogány lett, áttért a török vallásra kis fiával együtt. A zaklatások elől menekülendő, protestáns hitét ekkor cserélte föl a katholikus vallással. Ung-

lemének valóban megfelelő rendelkezést. (Ugy van! Ugy van!)

Visontai Soma: Ugy is van!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Ami a kihágásokat illeti, az Európaszerte ismeretes dolog, hogy a kriminalitás terén tultengésben szenvedünk. Ezt mindenütt érzik; ez nem speciálisan a mi bajunk és ezt orvosolni, e bajon javitani kell.

Krasznay Ferenc: A német szisztéma!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Különben bizonyos irányban okvetlenül szükséges az, hogy a kihágások statuálhatók legyenek miniszteri és helyhatósági rendelettel, mert e nélkül a rendet fenntartani nem lehet. És hogy ennek a kormánynak az iránya nem az, hogy a kihágási büntetéseket minden áron forcirozni akarja, utal a miniszterelnök legujabb rendeletére. (Ugy van! Ugy van! jobbról) ilyenféle rendelet eddig kormány részéről ki nem bocsátott. (Ugy van! Ugy van! Elénk tetszés jobbról.) Hol van itt a hanyatlása a liberális iránynak? (Ugy van! Ugy van jobbról.)

A másik kifogás az volt, hogy a multnak hagyományait nem respektáljuk. Kérdezi, hogy hol és mikor nem respektálta és mikor kellett volna respektálni. Mindenben nem is lehet. Talán a torturát, vagy azt, hogy lótolvajt felakaszszák és sok más egyebet talán még sem akarjuk visszaállitani.

Szivák Imre: Nem a lótolvajokról mondtam azt, hanem Deák Ferenc hagyományairól!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Eddig mindig másképp méltóztatott beszélni és szavazni. A polgári perrendtartásban a multnak hagyományai is respektálva vannak, annyiban, amennyiben azokat respektálni kell.

Ezután foglalkozik azzal a váddal, hogy az irány nagyon teoretikus. A sommás eljárásban az eshetőségi elv sohasem volt behozva és ha mindjárt aztán az az óhajtás hangzik el, hogy oly törvényeket kell alkotni, amelyeket a nép megért, akkor éppenséggel érthetetlen, hogyan lehessen az eshetőségi elv fenntartása mellett lándzsát törni.

Simonyi-Semadam Sándor kifogásolja azt, hogy a polgári perrendtartást ő — a miniszter — készitette.

Simonyi-Semadam Sándor: Nem kifogásoltam!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Tehát nem kifogásolja, tehát sajnálja!

Simonyi-Semadam Sándor: Azt sem! Csak rámutattam!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Hát felemlitette és felhozta, hogy a többség a perrendtartási javaslatot nem fogja elfogulatlanul kritizálni. Ami a lajstromrendszert illeti, az jó és helyes. Nem helyesi az osztrák időben kifejlődött iktatási rendszert.

Hangoztatták neki szemtől szembe, hogy a javaslat rossz, később megtértek és azt mondják, hogy elemte rosszul ment ugyan, de most már megy. Imitt-amott van ugyan most is baj, de ezen majd segiteni lehet és kell. Ami a perrendtartást illeti, kapott kritikát eleget és pedig mind arra a tervezetre, amelyet 1893-ban még tanár korában készitett, mind pedig azokra, amelyek miniszterssége idején kerültek ki keze alól. Az ügyvédi kamarák sem kiméltek valami nagyon, némelykor a kritika nem is volt egészen igazságos.

Különben ki csinálta volna meg a javaslatot? Nagyon soká tartott volna, ha más készíti, de akárhogy van, szégyenkezve kénytelen bevallani, hogy megcsinálta és most már nem tehet róla, (Általános élénk éljenzés és tetszés.)

Elhagyja a részleteket és kifejti, hogy a kereskedelmi könyvekre vonatkozó bizonyitási szabályokat azért kell fenntartani, mert e kérdés kereskedelmi törvényünkben van szabályozva és mert ez egy Horvát-Szlavonországokkal közös törvény, amelyet oly törvényben, amely csak Magyarország területére szól, nem szabad módositani.

A legközelebbi feladat lesz aztán a perrendtartás életbeléptetési törvénynek megalkotása. Ennek már megvan a tervezete, talán már készen is lenne, ha a budget-tárgyalás nem huzódott volna el ennyire. Ebben az életbeléptetési törvényben fogjuk a *tőzsdebiráskodást* is szabályozni. Nem éppen rendszabályozni, mert nem foglal el ellenséges álláspontot a tőzsdével szemben; az is alkatrésze, még pedig fontos alkatrésze a mi gazdasági életünknek, de ugy akarja szabályozni, hogy minden attributuma, amely fennállásához és sikeres működéséhez szükséges, megtegyen, anélkül, hogy e körön tul terjeszkedhessék. (Helyeslés.) Itt szabályoztatik továbbá a községi biráskodás is és a *kiszálló birák* intézménye. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sőt már van is szabályozva.

„Ahol a járásbiróság több birói személyből áll és a forgalmi viszonyok és a járásbiróság területe szükségessé teszi, az igazságügyi miniszter a járásbirósági terület felosztását két, vagy több szakaszra elrendelheti. Mindegyik szakasz főhelyén a járásbiróság egyik birói tagja a közzétett rendes törvénynapokon a felmerült és a szakaszban megjelölt ügyeket elintézi." (Élénk helyeslés.)

Természetesen nem ugy lesz szabályozva, amint azt Szivák mondta, hogy a felek együttesen viseljék a kiszállás költségeit, mert ez hivatalból megy, ennek költségét az állam viseli. (Helyeslés.)

Szivák Imre: Nem mondok ellene!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Reméli, hogy most már egész bátran megvalósithatja azt az intencióját, hogy a végrehajtási eljárás a lehető legegyszerübbé tétessék, ugy, hogy egyrészről ugyan gyors legyen, a jogkereső félnek joga gyors érvényesitését lehetővé tegye, de másrészről minden felesleges költség mellőztessék. (Élénk helyeslés.) Tervben van az ügyvédi rendtartásnak az ujjáalakitása. Bizonyos tekintetben abban a hirben áll, mintha az ügyvédekkel szemben ellentétes álláspontot foglalna el. Igen nagyra tartja az ügyvédi hivatást, azt az ügyvédet, aki a jogot megvalósitja, aki a jogot megvédi, aki bátor homlokkal nekimegy az igazságtalanságnak, bárhol találja is azt, az előtt kalapot emel (Helyeslés.) mert a magas, nemes hivatás. (Helyeslés.) Kevésbé tud azonban azokkal rokonszenvezni, akik abból élnek, hogy 30—40 forintos váltópereket haitanak be és a költségeket lehető magasra szöktetik. (Élénk helyeslés.) Barátja az ügyvédi függetlenségnek. Egyaltában nem akarja az ügyvédi kart a kormánytól valamely függésbe hozni és ezért barátja annak is, hogy autonómiájuk kiterjesztessék. (Helyeslés.), különösen ami a fegyelmi jogkört illeti. Vajjon azonban ezek a javaslatok, melyek ebben az irányban történtek, orvosolni fogják-e az összes bajokat; ebben a tekintetben nem merne biztos véleményt mondani, mert a főbaj, a tulszaporodás és nem a mai rendszer. Különösen Budapesten van a főbaj, ahol az ügyvédeknek nagy torlódása mutatkozik.

Várady Károly: Tessék többet kinevezni a birák közé!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Akkor majd a birák mennek ügyvédeknek és ott leszünk, ahol voltunk. (Igaz! Ugy van!) A tulszaporodáson némi egy segiteni fog az ügyvédi és a birói kvalifikáció *egységesítése*. Erre nézve a kultuszminiszterrel egyetértve egy tervezet készül, amelyhez ugyan végleges hozzájárulását még nem adta, nem is adhatta mert meg kell hallgatni először az érdekelt köröket, azok véleményének nem prejudikálhat. Ezzel együtt fog előterjeszteni egy törvényjavaslatot, amely a gyakorlati jogi vizsgát fogja szabályozni, mely képesit aztán egyaránt ügyvédségre és birói hivatalra. Ez fogja egyszersmind szabályozni a gyakorlati időt is. A gyakorlati idönek szabályozásával az ügyvédi pályának elérését némileg megnehezitjük, nevezetesen az által, hogy ha éppugy az ügyvédtől, mint a birótól megköveteljük, hogy mindegyik a gyakorlati időből egy évet a biróságnál, egy évet ügyvédnél töltsön. Ezek a joggyakornokok részben fizetést nem fognak kapni és ez már az ötödik év lesz, melyben az illető nem keres semmit, hanem a magáéból kell megélni, kivéve ha kiváló ember, mikor stipendiumokkal, illetőleg segélydijjal fog róla gondoskodás történni. (Egy hang a baloldalról: *Proletárok lesznek!*)

Az erős bajok erős orvosságot igényelnek. (Igaz! Ugy van!) Ezt különben még csak, mint esmét veti fel. (Mozgás. Halljuk! Halljuk!) Azután főleg segiteni kellene az egyetemi téren az oktatással, tudniillik, hogy minkenki, aki jogász akar lenni, azt a négy évet folytonos munkában töltse ott, (Élénk helyeslés.) ne lehessen mellette dijnok, ügyvédi irnok hanem folytonosan ott kelljen ülnie a padokon és tanulni. (Általános élénk helyeslés.) A *numerus clausust* semmiesetre sem találja helyesnek a szellemi munkatéren a ceh-rendszert teljtelenül ellenzi. (Helyeslés!) Ebből a szempontból vannak aggályai az ügyvédi nyugdij kérdésben is, mert ez az ügyköthetési szabadsággal alig egyeztethő össze. Hogy akarjuk ezt megcsinálni? Ugy, hogy az ügyvédi minőség, a gyakolat lehetősége függjön a nyugdij befizetésétől?

Szivák Imre: Nem!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Az 1900. október 10-én és 11-én tartott értekezleten azonban egyhangulag azt fogadták el, hogy ugy kell szabályozni, hogy az ügyvédkezés ettől függővé tétessék.

A másik aggálya volt az egész berendezés: a csatlakozási rendszer. Ez olyan kegyetlen szabály, amelyhez semmi esetre sem tud hozzájárulni. (Általános tetszés és helyeslés.) Jus est ars aequi et boni, amint Celsus ezt eleganter mondja.

De aggályai voltak abban az irányban is, hogy ebben a nyugdijegyletben a budapesti ügyvédi kamara oly dominálo szerepet játszott volna, amely a kamarák önállóságával nem egyeztethető össze. Olyan megoldás, amely elfogadható volna, eddig még nem létezik. Teljesen méltányolja a humánus célt, azt a tervezetet azonban, amelyet a budapesti ügyvédi kamara benyujtott, amelyhez kisrészben csatlakoztak az ügyvédi kamarák is, bár azoknak tulnyomó része azt, ugy, amint van, nem fogadja el, amelyet az 1900-ik évi októberben tartott ügyvédi értekezlet sem tett magáévá, mert alapelveiben eltért tőle, *nem fogadhatja el.*

Ami az ügyvédi kényszert illeti, a sommás eljárásban valamennyi instancián keresztül nem volt ügyvédi kényszer. Akkor jött az 1893-iki sommás eljárás. Ebben már az első fokban szabályul az van felállitva, hogy a félnek személyesen vagy ügyvéd által kell fellépnie, azután vannak kivételek, amidőn

---

nad Kristóf halála után megkérte az özvegységre jutott Anna kezét, akit lankadatlan hüséggel imádott. De Losonczi Anna most sem tudta viszonozni a kitartó, édes szavu költő szerelmét és Forgách Zsigmondot boldogitotta kezével. Balassa Bálint bánatában kibujdosott Lengyelországba. Négyesztendei kóborlás után visszatért és 1593 őszén beállott a török ellen hadakozó seregbe. Esztergom ostroma közben halálos sebet kapott és 1594 május 26-án meghalt negyvenhároméves korában.

Martos Ferenc Balassa Bálint történeti alakjából a költőt, a trubadurt, a hevesvérü szerelmest vitte a szinpadra. Tehát azt, ami Balassában a legérdekesebb és a legmaradandóbb. Mert nem a végvárak mulatós vitéze, nem a török ellen portyázó lovasok bátor kapitánya, hanem a *Virágénekek* költője tette halhatatlanná a Balassa Bálint nevét.

Martos Ferenc maga is költő, maga is szép, bánatos lirai verseket ir, mint az, aki háromszáz és egynehány évvel ezelőtt azt énekelte:

Én édes szerelmem,
Egyetlenegy lelkem,
Mi haszon nekem élnem?
Ha semmit sem segit,
Jómra fel sem indit
Az én esedezésem,
Sok könyörgésemre,
Szép leveleimre
Csak választ sem tészsz nékem?

Nem csodálom, hogy régi magyar kollegájának a szenvedélyes szerelme, gyönyörü hangokat adó lantja, szabadságszerető, nemes bohémtermészete vonzotta *Martos* Ferencet és arra lelkesitette, hogy rimes versek csilingelése közt vezesse a modern közönség elé a XVI-ik század legédesebb szavu lantosát.

A duzzadó fiatalság erejében, szilajságában mutatja be Balassa Bálintot, történeti nevek közt, de fantasztikus mesében.

Mária királyné, a Miksa császár életében királylyá koronázott Rudolf hitvese, utolsó találkát ad a szerelmes Don Alvareznek, akit visszaküld Spanyolországba, mielőtt hódoló rajongása átlépné az idealizmus határait. Udvarhölgye, Losonczi Anna, tisztes távolból tanuja ennek a találkozásnak. Balassa Bálint az udvari bolond intervenciójára viszont három udvari gavallért kaszabolt le, hogy ez a kerti találka létrejöhessen a boldogtalan királyné és az ideális Don Alvarez közt. Balassa Bálintnak persze fogalma sincs arról: kinek a randevuját tette lehetővé hatalmas vagdalkozásaival? Csak utóbb támad benne gyanu, amikor Losonczi Annával beszél és Losonczi Anna, akit szerelmes szavakkal ostromol és arra akar birni, hogy azonnal menjen hozzá feleségül, kitérő feleletet ad. Most erősen kérdőre vonja, de Losonczi Anna nem árulhatja el a királynét. Balassa azt hiszi, hogy Losonczi Annának volt találkája Don Alvarezzel és fölháborodásában a mulatságra gyült asszonyoknak udvarol, még pedig olyan sértő modorban, hogy Losonczi Anna elkeseredésében a régóta utána járó, kissé már öreges Ungnadnak nyujtja kezét.

Balassa álruhában, mint kóbor lantos keresi föl Ungnadot, Eger kapitányát, hogy lássa, mi lett Losonczi Annából. Ugyanakkor Don Alvarez is megjelenik ott lebocsátott sisakkal, ismeretlenül, a végből, hogy megverekedjék valakivel, aki névtelen levélben oda rendelte. (A levélben célzás volt a kerti randevura. Ezért reflektál rá Don Alvarez, mert különben bolondság volna tőle, hogy egy névtelen levélre párviadalra indul.) Balassa jól mulat a féltékeny férjeken, Ungnadon és a barátjain, Ruberen és Täuffenbachon, akik szabadon szidják előtte a veszedelmes nőcsábitót. Vigsága szomoruságra válik, amikor szemben áll Don Alvarezzel és kiderül, hogy a királyné volt a randevun, nem Losonczi Anna. Balassa Bálint bocsánatot kér, térdre borul és végre azt akarja, hogy Anna szökjék vele. Az ellentálló asszonyt már vinné magával. Ekkor Ungnad rajtuk üt és Balassát vasra vereti.

Balassa fölött birói széket tartanak. Ungnad mindenáron el akarja veszíteni gyülölt vetélytársát és egy renegát török kém, Ibrahim utján, azzal vádolja Rudolf király előtt, hogy hazaáruló és a törökkel cimborál. Bizonyságul egy ellopott irását veszik elő, de mikor az udvari bolond felolvassa, kisül, hogy az irás nem politikai okmány, hanem Balassának egyik legszebb, legandalgóbb lirai verse. Rudolf meglágyul, — Mária királyné egy piros rózsát hullat a vádlott elé. Ungnad dühösen kivágja most a legnagyobb ütőt: Balassa el akarta rabolni a feleségét. Balassa bevallja, hogy ez igaz és Rudolf rögtön halálra itéli Balassát. Am ekkor Losonczi Anna felsikolt: Nem igaz! Onszántomból akartam elmenni vele! — Ungnad erre a váratlan nyilatkozatra összeroskad és meghal.

Balassa Bálint sötét börtönben ül. Özvegy Ungnadné gyászruhában meglátogatja és rá akarja birni, hogy vegyen feleségül más valakit, egy nemes leányt, Bebek Juditot. Ezen az áron megszabadul a vérpadtól. A király bocsánatának ez a föltétele. Balassa inkább meghal, semhogy lemondjon Anna szabaddá vált kezéről. Anna boldog, mert most már látja, hogy Balassa igazán hü hozzá. Megy a királynéhoz, hogy kegyelmet kérjen Balassa számára. Csakhamar vissza is tér, magával a királynéval, de Balassát már nem találja ott. Balassa megszökött Fatméval, Ferhád pasa leányával, aki apród gyanánt kisérte a trubadurt és aki egy csodatévő bicskával a börtönablak vaspántjait ketté fürészelte. Maga helyett egy verses rögtönzést hagyott a tömlöc asztalán, amiben azt igéri, hogy egy év mulva visszajön és feleségül veszi Losonczi Annát. Ezzel végződik a negyedik és utolsó felvonás.

bizonyos körből választhat meghatalmazottat is. A második instanciában már a fél csak személyesen vagy ügyvéd által léphet fel; a harmadik instanciában pedig kötelező az ügyvédi kényszer. Tehát nagy előrehaladás mutatkozik az ügyvédi kényszer irányában.

És most mit csinált ő? Az 1893-iki javaslatban visszatért a régi elvhez, megengedte, hogy a sommás eljárásban első fokban az illető szabadon választhassa meghatalmazottját.

Olay Lajos: Helyes!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Abból indul ki hogy a zugirászat ellen külön szigoru szabályokat kell megállapitani, de ez más lapra tartozik; nem kell a félnek szabadságát okvetlenül korlátozni. Később visszatért a sommás eljárásnak illető szakaszához és azt vette át. Mikor ezt megtette, akkor megint megtámadták, hogy nem megy elég messze. (Derültség.)

Igaz, hogy ujonnan felvette a javaslatba, hogy a gazda és a gazdatiszt a gazdasági cselédet képviselheti bíróság előtt. Azonban Magyarországon nincsen ember, aki ezt kifogásolná ... (Helyaslés a jobboldalon.)

Olay Lajos: Helyes! A közérdek az első és nem az ügyvédek érdeke. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter: ... és aki ebben az ügyvédi kar sérelmét látná, vagy talán a házassági pereknél van az ellenséges szándék? A házassági perekben eddig sem volt ügyvédi kényszer.

A javaslatnak a házassági perekben elfoglalt álláspontját egyébiránt megindokoltam. Egy perben amelyet az állam rátukmál az illető téire, kötelessége az államnak olyan eljárást létesiteni, ahol a fél a lehető legolcsóbban hozzá jut a maga igazához. (Helyeslés.) Azután ezen perekben ugyis meghallgatják a feleket személyesen. De annyira mentek, hogy abban a szabályban, hogy nem lehet senki jelen, midőn a bíró a házasfeleket békélteti, szintén az ügyvédek elleni ellenszenvet láttak. Ez pedig igy van a franciáknál, akik csak nem ellenszenveznek az ügyvédekkel, igy volt az egyházi bíróságnál is; ott sem eresztettek be senkit, hanem az illetőkkel a lelkész csak személyesen beszélt. Ez nem az ügyvédek ellen irányul. Mit szóljanak akkor *az anyósok, akik szintén nem mehetnek be?* (Zajos derültség.) Igy vagyunk sok egyébbel például a könyvkivonati illetékességgel is. Mindenesetre visszás dolog, hogy pl. valakinek a nyakára küldik az árut. beirjak a könyvbe és akkor az kénytelen a kereskedő lakóhelyén megjelenni. De meg azután hiszen a dolog ugy áll, hogy ami illetőséget mi magunknak megállapitunk, ugyanazt az illetőséget alkalmazzák a külföldön is ellenünk (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.), Elég messze elment, mert megengedte a könyvkivonati illetékeket bejegyzett kereskedőnek kereskedővel szembeni követelésére nézve, de harmadik személylyel szemben nem engedheti meg.

Nem az ügyvédek ellen irányul a fizetési meghagyásos eljárás sem, amelynek célja a világos adósságok behajtását olcsóvá és kényelmessé tenni.

Attér egyéb törvényhozási feladatokra. A büntetőtörvény novellája a keze alatt nő. Mentől inkább foglalkozik vele, annál inkább látja, hogy több meg több helyen kellene büntetőtörvényünkön javitani. (Helyeslés.) Igy legujabban a testi sértés szabályozását találta nem megfelelőnek. Micsoda szabályozás az, ahol a könnyü testi sértés, vagy sulyos testi sértés vétségének, vagy sulyos testi sértés büntettének megállapitása attól függ, hogy az illető seb mennyi idő alatt gyógyul?

Meg akar maradni a novelláris szabályozás mellett, a feltételes elitélés, az ifjukori büntetteseknél a büntetés szabályozása és a börtönbüntetés eltörlése. a fegyházminimumnak leszállitása tekintetében.

Szóbahozatott *az uzsoratörvény is.* Dolgozik az uzsora-törvényen. A dolgot első sorban az késleltette, hogy mindig *gabona-uzsoráról* volt szó. Kereste tehát a módokat, hogyan lehetne a gabona-uzsorának elejét venni és arra az eredményre jutott, hogy tulajdonképpen helyes mód ezen cél elérésére nincsen, hacsak nem akarjuk a forgalmi szabadságot korlátozni, vagy nem akarunk osztálykülönbségeket felállitani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azon nézet felé hajlott tehát, hogy ugy amint a nyugaton teszik, az általános szabályt ki kell terjeszteni a tárgyi uzsorára is és pedig ugy civiliter, mint kriminaliter. Erre nézve munkálat van folyamatban és igy nem volna tulajdonképpen akadály abban, hogy a benyujtott határozati javaslatot elfogadja. De egyáltalában nincs rá szükség és különösen a határidő által nem hagyhatja magát korlátolni, mert nem tudja, hogy mikor érik meg a kérdés annyira, hogy az a törvényhozás el legyen vihető. (Zaj a baloldalon.) Két törvényt kell csinálni ahhoz, hogy hatályos legyen az intézkedés. Az egyik magán jogi törvénynek Horvátországgal is közösnek kell lennie, mert különben a kereskedelmi törvényt nem módosithatjuk, amit pedig szintén módositani kell. Ez is bizonyos időt vesz igénybe. A tagositás kérdésében három tervezet készül: egy telekkönyvi törvény, egy a telekkönyvek átalakitására illetőleg az u. n. betétszerkesztésre vonatkozó egy életbeléptetési törvény. amely különösen azon anyagi jogszabályokat foglalja magában, amelyek a rendezések hátterében állanak. (Helyeslés.)

Most a birságoknál lévő hátralékokról szól, amelyek általában apadnak majd Váradyval szemben védelmezi az ügyészi kart.

Az ügyészséghez 1901-ben az egész országból feljelentés érkezett 64.824. Ebből a vád képviseletét megtagadták 6867 esetben, t. i. mindjárt a feljelentésre. Tehát nem 5—10 esetben száz közül tagadták meg, hanem csak az eseteknek 10 százalékában.

Várady Károly: Ez nem lehet jó kimutatás.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Attér azokra a kifogásokra. amelyek a kinevezésekre nézve történtek. Egyik kifogás. hogy a kinevezéseket a bíróság köréből nem helyesen eszközli, a másik. hogy nem nevez ki elég ügyvédet. Ami illeti a bíróság köréből való kinevezéseket, ránézve a lehető legkellemesebb volna, ha sorba mehetne. De sajnos ezt nem teheti, (Helyeslés.) mert felelős a kinevezésekért.

A törvények szerint jár el, amennyiben rendszerint, ha sürgős szükség nem forog fenn, kandidáció utján történik a kinevezés, kivévén a felsőbb bíróságoknál, ahol pályázat ritkábban fordul elő.

Ami a legutóbbi kinevezéseket illeti, az a bíró akinek a kinevezését kifogásolják, igen kiváló bíró és a tábla elnöki tanácsa s maga a tábla elnöke által első helyen lett kandidálva.

Szilágyi Dezső is nevezett ki olyant a táblához, aki három évig és három hónapig volt csak biró. Ez a kinevezés igen kitünően bevált. egynehány év mulva Budapestre hozták az illetőt, mint kiváló birót. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Ami pedig az ügyvédek kinevezését illeti, tudja azt, hogy magának a birói karnak egynéhány igen kiváló tagja ügyvédből neveztetett ki, habár sokjeles tagja van a felső birságoknak, akik birói pályán működtek. Az ügyvédeket bizonyos előszeretettel nevezi ki, csakhogy igazán ritkán jut ebbe a helyzetbe, mert nem igen pályáznak. Nagyon természetes is, mert akinek jól megy a dolga, aki arra való, az nem fog pályázni.

Különben a kinevezettek közé nemcsak azokat kell számitani, kiket egyenesen az ügyvédi karból vesz át hanem azokat is akik benne vannak a birói státusban és akiknek ügyvédi vizsgájuk van. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Ez más dolog!*) A lehető legritkább esetben pályáznak.

Molnár Jenő: *Mert tudják, hogy protekció van!*

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: *Protekció? Ezt a vádat egész határozottan visszautasitom.* (Helyeslés a jobboldalon.)

Molnár Jenő: Hiába beszél, ezt nem lehet menteni!

Olay Lajos: Mindenkire lehet mondani. csak Plószra nem!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Azt a célt, hogy az ügyvédi kar számát birói kinevezéssel csökkentsük, alig lehet elérni, mert ha onnan nevezzük ki a birákat, azok a birák, akik ügyvédi diplomával birnak, s ha egyszer egységesitjük a vizsgát, valamennyien ilyenek lesznek, vissza fognak térni az ügyvédi pályához, ha a birói nem számithatnak előmeneteire és amit az egyik oldalon nyertünk, azt a másik oldalon el fogjuk veszíteni. Ami a közjegyzői kinevezéseket illeti, e tekintetben a középutat követi, kinevez rendszerint nagyobb számban közjegyzői helyetteseket, emellett ügyvédeket, imitt-amottí egy-egy birót is, de mindig pályázat alapján.

Ami a járásbiróságok egységesitését illeti, e részben az előmunkálatok folynak. A járásbiróságok egységesitésének előnyeit ismeri, bár gondolkozóba ejti az a körülmény, hogy a járásbiróságoknak ilyen egységesitése sehol sincs meg a világon, csak Németországban.

Molnár Jenő: Berlinben megvan!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Németországban igen, de Berlinben is kezdik legujabban szétosztani.

Szól az épitkezéseknél történt eljárásról.

Molnár Jenő: Visszaélések történnek!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Ne méltóztassék ilyen vádakat odaállitani, mert különben megkivánom, hogy méltóztassék bebizonyitani és akkor a képviselő ur nem lesz képes azokat bebizonyitani. (Tetszés a jobboldalon.) Az épitkezések mindenkor pályázat utján adatnak ki. Az egyedüli kedvezés, amelyet csinál, az, hogy ha a vidéki városban történik az épitkezés és annak a vidéknek iparosai nagyon rászorulnak a munkára (Zajos tetszés és helyeslés.) akkor, ha nem is teszik a legolcsóbb ajánlatot, (Elénk helyeslés.) igyekszik őket rabirni, hogy ők tegyék a legolcsóbb ajánlatot és anélkül, hogy a kincstárt megkárositaná, nekik adja az épitkezést. (Hosszantartó zajos tetszés és helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Ami a tervezést illeti, ezek nem pályázat utján történnek ...

Zboray Miklós: Ez az! Erről tessék beszélni!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: ... hanem, hogy a minisztériumnak van két — az egyik most elhalt — de volt két épitésze, aki ezeket a tervezéseket rendszerint készitette. Ez az állapot alig változtatható meg.

Az épitészre szükség is van, mert mindenek-

Romantikus alakoknak, akik rimes versekben beszélnek, sokat meg tudok bocsátani. De mégis neheztelem, hogy Balassa Bálint olyan könnyen, mindjárt az első jelre, elhiszi Losonczi Anna bünösségét és szélnek ereszti azt, akit igazán szeret s akiért később vérkönnyeket ont. Ez szörnyü vakság, vagy szörnyü felületesség. Ezzel megrendíti iránta való szimpatiámat. Nem sajnálom, nem érzek iránta mély részvétet, amikor elvesztett boldogságát siratja; s majdnem bosszankodom, amikor a más feleségét, akit hebehurgyán eldobott magától, nagy gőggel és elbizakodottsággal visszakövetelni magának. Meggyőzőbb okokkal kellett volna támogatni a szakitást; több pszichológiával kellett volna bizonyitani, hogy Balassa kénytelen elfordulni Annától és Anna kénytelen megtenni azt a végzetes, döntő lépést, hogy szerelem nélkül áldozza fel magát az öreges Ungnadnak. Erős, tartós házat csak szilárd alapra lehet épiteni. Erős, életrevaló dráma csak szilárd, jól motivált expozicion nyugodhatik.

Szerencsére, a romantikus darabok nagyrészben olyan könnyü kaliberüek, hogy nem nyomják tulságos sulylyal az alapot. Az élet csak ugy tükröződik bennök, mint egy kedves, csillogó álomban. Inkább tarkán, szinesen, a költői fantázia tündérjátéka révén, mint a logika szigoru törvényei szerint.

Ha erről az álláspontról nézem a darabot, nem akadok föl azon, hogy a királyné a pozsonyi vár kertjében, tehát a legnyiltabb, legtágasabb helyen ad randevút Don Alvareznek, ahol minden bokorban áruló kém huzhatja meg magát, a helyett, hogy valamelyik belső szobájában bucsuznék a szerelmes spanyol lovagtól.

Nem akadok föl azon, hogy egy előkelő magyar főur fölött az erre kirendelt és illetékes bíróság helyett a király *személyesen* itélkezik; hogy ebben a különös biráskodásban az udvari bolond quasi mint *előadó* szerepel és a királyné szintén ott ül a király oldalán és a bünügy tárgyalása közben piros rózsával tüntet a vádlott javára; hogy a biráskodó király, miután kitünt, hogy Balassa nem összeesküvő, nem hazaáruló, mégis *halálra itéli* Balassát, mert ez a forró vérü poéta meg akarta szöktetni az egri várkapitány feleségét.

Nem akadok föl azon, hogy a kis apród játszva hozzá fér a pozsonyi vár magas és jól őrzött tömlöcéhez, odaállitja Balassa paripáját a tömlöc ablaka alá, kényelmesen elfürészeli *egy bicskával* az ablak vas-pántjait, beviszi a börtönbe Balassa kardját, lefürészeli (ugyanazzal a bicskával) Balassa kezeiről a láncokat és megszökteti Balassát az ablakon keresztül, a magas pozsonyi várból, nem sötét éjszakán, hanem fényes nappal. S még annyi idejük is marad, hogy Ibrahimot, a darab egyik fölösleges szörnyetegét, lekötözik a székhez egy szakasz lándzsás katona szomszédságában, akik a börtönajtó előtt strázsálnak, — és Balassa három másodperc alatt négysoros verset rögtönöz egy darab papirra.

A romantika játszva, enyelegve forgat föl mindent és mosolyogva teszi tul magát minden akadályon. Losonczi Annát, aki csak 1585-ben lett özvegygyé, már 1572-ben megszabaditja Ungnadtól; Täuffenbachot és Rubert, akik magas állásu diplomaták, kemény katonák voltak, csak a féltékeny, komikus férjek disztelen szerepében állitja elénk. Semmit sem vesz komolyan; se a történeti tényeket, se az élet valószerüségét. Szemünkre teszi a rózsaszinü üveget, hogy mi is azt lássuk, amit ő. Belénk szuggerálja a maga fantáziáját, hogy mi is azt a drámai álmot álmodjuk, amit ő. És hogy győzelme tökéletes legyen, fülünkbe csengeti a maga szép rimeit, verselésének a bájos, megvesztegető technikáját és körülvesz bennünket az eredeti Balassa-dalok ódon zamatával, gordonkaszóhoz hasonló édes költészetével.

Ebben rejlik a darab mentsége. S ha még ehhez hozzáteszszük azt a köztudomásu faktumot, hogy a mi nagyrabecsült, jeles tehetségü költőkollégánknak ez az első szindarabja és hozzáteszszük azt a reményt, hogy jövőre eminens versiró-talentumát a jellemzés nagyobb igazságával párositja és technika dolgában is érettebb, biztosabb lesz: részünkről teljes a bocsánat.

A közönség már a mai bemutatón megadta neki az abszoluciót, mert a legnagyobb szeretettel tapsolta ki ötször-hatszor s még többször is minden felvonás után.

Balassát *Császár* játszotta, férfiasan, érdekesen, bár a bohém-trubadur bájos naivitását, epedő csalogány-természetét sugárzóbb szem, melegebb bensőség, szivhez szólóbb hang tudná átéreztetni velünk. Az egész darabban ez az egy szerep jelentékeny. A többiről csak kollektive, összefoglalva beszélhetnénk. A bolond nem elég vidám és *Vizvári* csak akkor jutott tapshoz, amikor Balassa Bucsuját szavalta. *Losonczi* Annában *Alszeghy* Irmát, a királyné szerepében *Maróthy* Margitot, az apródban *Ligeti* Juliskát láttuk. *Vizvárinė* egy hiu aggaszü csekély szerepében éreztette hatalmas komikai erejét. A három férjet *Gyenes*, *Hetényi* és *Latabár*, Don Alvarezt *Dezső* játszotta. Hálátlan szerepek. Leghálátlanabb, mégis az *Iványi* renegátja, akinél fölöslegesebb figura még sohasem lábatlankodott a szinpadon.

A verseket kegyetlen-rosszul mondták s a legtöbbször kerékbe törték. Nagy baj, amikor egy darab főérdeme a versekben van. Micsoda lompos, közönséges lélekre mutat a ritmusnak, a vers lüktető szépségének, a nyelv zenéjének, a költői szárnyalásnak ez a hiánya!

A darabhoz irt zenekiséretben egypár gyönyörü régi magyar motivumra akadtunk. Avatott kéz, distingvált izlés állithatta össze. De a táncot az első felvonásban bágyadtan, magyaros tüz nélkül lejtették. A dekorációkban és kosztümökben volt elég gazdagság, de a kor stilusa hiányzott belőlük. Az orvos allonge-parókája meg tiszta abszurdum.

———

előtt már a terület kiválasztásánál szakértőre szorul. A tervet esetleg, amely nem egészen alkalmas, ujra át kellene nézni ...

Zboray Miklós: Szóval, jobb kiadni ez alatt!

Plósz Sándor igazságügyi miniszter: Ezt az állapotot igy találta, mikor hivatalba lépett. Fennállott Szilágyi Dezső alatt is, akit azt hiszem, nem kiván a képviselő ur gyanusitani.

Zboray Miklós: En senkit sem gyanusitottam!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Ezen az állapoton csak azt a változtatást tette, hogy a dijakat leszállitotta.

Zboray Miklós: A többinek nem kell! Tessék pályázatot kiirni, amelyik jó, az kapja meg! (Helyeslés balfelől.)

Molnár Jenő: Nem kell ezt menteni! Szegény az ország és dobálóznak ezrekkel meg ezrekkel! (Zaj.)

Zboray Miklós: Százak meg százak hiába várják a megbizatást?

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Nagyobb épületeknél, nevezetesen az igazságyi palotáknál magam is helyesnem a tervezésre nézve is a pályázatot.

Zboray Miklós: Ez helyes! Törvényszéki épületeknél! Igazságügyi palztáknál! Ezt kértem! (Zaj.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Az igazságügyi palotánál ott lehet; ezt szándékozom már régen. (Zaj.)

Végül polemizál a kuria ellen tett észrevételekkel. Talán korán lesz még a kuria működéséről oly elitélő véleményeket nyilvánitani. Még azt is hiába kivánják tőle hogy a kuria tanácsait bármilyen irányban befolyásolja. (Helyeslés és tetszés.)

Simonyi-Semadam Sándor: Nem is kell:

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Még abban az irányban sem akarja befolyásolni, hogy ők összegyüljenek és megállapitsák teljes ülési határozattal nézeteiket.

Szivák Imrének a német nemzetiségi sajtónak a magyar nemzet ellen irányult támadásairól tett bejelentéseit vizsgálja és azt hiszi, hogy eme cikkek jórészét hiába inkriminálnák, a másik része ellen az eljárást annak idején meginditották és igy jó lett volna, ha Szivák előre érdeklődött volna. Kéri a ház támogatását és a költségvetés elfogadását. (Hosszantartó élénk helyeslés jobbfelől.)

Elnök az ülést három órakor bezárja.

BELFÖLD.

A kereskedelmi tárca. Széll Kálmán miniszterelnök holnap délután Bécsbe utazik, hogy vasárnap ő felségének előterjesztést tehessen a kereskedelmi tárca ügyében. A kormányelnöknek a felséges urral való emez érintkezése aligha fogja a kérdés közvetetlen eldöntését eredményezni. Politikai körök ugy hiszik, hogy a vasárnapi kihallgatásnak inkább tájékozás és tájékoztatás lesz a célja. Hétfőn a miniszterelnök ujra Budapesten lesz, a döntés pedig a jövő hét derekára várható. Mondanunk sem kell, hogy a szakadatlanul folyó találgatásoknak, amelyek hol ezt a nevet, hol amazt vetik a felszinre, éppenséggel semmi alapjuk nincsen. A legkevesebb alapja pedig annak a kombinációnak van, amely — *agrár körökből származván* — Darányi Ignácot a földmivelésügyi miniszteriumból a kereskedelmi tárca élére akarná átkombinálni, persze oly célzattal, hogy a földmivelésügyi tárca *agráriusabb* kezekbe jusson. Ez a találgatás nemcsak felületes és alaptalan, hanem egyszersmind a legnagyobb mértékben illojális is. Illojális azzal a miniszterrel szemben, aki ernyedetlen munkájával, impozáns tetterejével és lelkes buzgalmával hatalmasan előbbre vitte a magyar földmivelés érdekeit s aki velünk együtt bizonyára elképedve tapasztalja most, hogy a feudális irányzat milyen könnyü szivvel utalná őt egy másik kormányzati ágba. Kárbaveszett fáradság. Darányi Ignácot a közvélemény azon a helyen kivánja tovább is látni, amelyen annyi üdvöset alkotott s amelyen példátlan sikereit aratta. S ugy tudjuk, hogy a közvéleménynek ez az óhaja teljesen megegyez Darányi Ignác államférfiui ambiciójával is. Végül határozott cáfolattal kell sujtanunk azt a mendemondát is, mintha gróf Batthyány Lajos a neki felajánlott kereskedelmi tárcát visszautasitotta volna. A gróf nem aspirál a kereskedelmi tárcára; ha megkinálnák vele, nem fogadná el; de nem jutott abba a helyzetbe, hogy visszautasitsa, mert az illetékes körök, ismervén a gróf ez álláspontját, fel sem ajánlották neki a kereskedelmi tárca átvételét.

Pangermán fészkelődés. *Fehértemplom*ból táviratozzák: Az itteni pangermánok ujabban beadványt intéztek a megyei közgyüléshez, amelyben az anyanyelvnek a községi iskolákban behatóbb tanitását sürgetik. Ezt a beadványt Temesvármegye a május havi közgyülésen fogja tárgyalás alá venni. A beadvány, a sürgetés: — szemtelenség a javából.

Az osztrák kvótadeputáció ülése. Az osztrák kvóta-küldöttség tegnap tartotta első ülését és *Schönborn* grófot elnökké, *Jaworskit* alelnökké és *Beer* udvari tanácsost előadóvá választotta. A küldöttség rögtön megkezdte a kvótakérdés érdemleges tárgyalását. Az előadó inditványozta, hogy a legutóbbi kvóta-küldöttségi tárgyalások határozatai értelmében tartsák fenn az 1902. julius 1-től 1909. december julius 1-től 1909. december 31-éig terjedő hatályossági tartamot és a 65·6 : 34·4 arányt.

Kaiser junktim kimondását inditványozza a kvóta és a vám- és kereskedelmi szövetség között. *A kvotaarány 50 : 50 legyen.* Ennek elvetése esetén a kvótát a lakosság számarányához képest állapitsák meg. Végül azt inditványozta, hogy a magyar kvótaküldöttséggel való tárgyalásoknál igazságos kvótát követeljenek *szilárd alapon és a vámbevételeknek mint a közös kiadások fedezetének kikapcsolása mellett.*

Dr. *Koerber* miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány komolyan azon fáradozik, hogy Magyarországgal a függő ügyek mielőbb befejeztessenek és a helyzet tisztázása eléressék. Reméli, hogy a tárgyalásoknak meglesz a kellő eredményük. *Az ellen azonban tiltakozik, hogy a kiegyezés és a kvóta között valamely junktim létesittessék.*

Gróf *Zedtwitz* szerint a jelenlegi kvóta nem felel meg az állapotoknak. Inditványozza, hogy *a kvóta csak egy évre* hosszabbittassék meg.

Dr. *Kramarz* is ebben az értelemben nyilatkozik.

Povsche a kvóta kiszámitására nézve *a lakosság arányában* óhajtja a kulcs megkeresését.

Báró *Schwegel* fölveti a kérdést, miért nem tárgyalta a parlament az előző kvótabizottságok jelentéseit?

Kaiser megismétli inditványát, hogy a méltányos kvóta kiszámitásához bizonyos vámbevételek hasittassanak ki a fedezetekből.

Dr. *Menger* szerint a só- és dohányfogyasztási tételeket is fel kell venni a számitási alapba. Fölemliti, hogy Tisza Kálmán és Falk Miksa a tárgyalások folyamán a mellett voltak, hogy a monarkhia két állama között szilárd alap teremtessék a közös költségek hozzájárulási arányát illetőleg.

Beer előadó örömmel üdvözölné, ha a két parlament meg tudna egymással állapodni. Ha erre megvolna a kilátás, más inditványt tenne, de igy ajánlja eredeti javaslatát, mely egy kompromisszum eredménye.

A bizottság végül *Kaiser inditványait elvetette* és az előadó inditványát az összes szavazatokkal 6 ellenében elfogadták.

A bosnyák vasutak. A képviselőház közlekedésügyi bizottsága ma délután 5 órakor *Vörös* László elnöklete alatt ülést tartott, melyben a kormányt *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Nagy* Ferenc kereskedelemügyi államtitkár, *Mándy* Lajos miniszteri tanácsos képviselték. A bizottság a bosnyák vasutakról szóló törvényjavaslatot tárgyalta, melyet *Smialovszky* Valér ajánlott elfogadásra. *Major* Ferenc kifogásolja, hogy a vasutat keskeny vágányunak épitik. *Molnár* Jenő kifogásolja, hogy számitási alapot a javaslathoz nem csatolták. *Széll* Kálmán miniszterelnök hosszabb előadásban az összes felmerült kérdésekre kiterjeszkedik s általános megnyugvással fogadott felvilágositással szolgál minden irányban. Utal arra, hogy a most azonnal kiépitendő szerajevo-szandsáki vonalat fontos hadászati érdekek is indokolják és hogy abban ugy az osztrák, mint a magyar forgalmi és vasutpolitikai szempontok szerencsésen összeegyeztetve egyaránt kielégitést nyernek. Dalmácia is kap csatlakozást, de egyidejüleg felépül a magyar forgalmi szempontból fontos és szükséges samac-doboji vonalszakasz is. Kifejti, hogy az uj vonal rendes vágányunak nem épithető, mert ez az építés a költségeket 35—40 millió koronával emelné és azonfelül az esetben az egész zenicei vonalat is át kellene alakitani, ami azonfelül is sok millióra rugó többkiadással járna, ami oly összeget tenne ki, hogy annak előteremtéséhez a Boszniából folyó jövedelmek elégtelenek volnának. A vita folyamán felmerült annak óhajhoz, mely szerint a javaslat térképpel és hiányzó adatokkal felszereltessék, a miniszterelnök is hozzájárul és azok pótlását kilátásba helyezte. (Helyeslés.) *Kubinyi* György a miniszterelnök valóban megnyugtató előadása alapján a törvényjavaslatot megnyugvással elfogadja. A bizottság azután elhatározta, hogy a Háznak a javaslatot elfogadásra ajánlja.

A csengeri mandátum. A Kuria ma *visszautasitotta* a *Luby* Béla csengeri képviselő mandátuma ellen benyujtott peticiót. Itéletét azzal okolta meg, hogy a kérelmezők a képviselő ellen emelt vádak egy részét visszavonták, a másik rész pedig nem a Kuria, hanem a képviselőház elbirálása alá tartozik. Szabó Albert választási elnök állitólagos törvényszegése ellen a bizalmiférfiak annak idején panaszt nem emeltek s a Luby Gézának tulajdonitott izgatás szinten nincs bebizonyitva, mindezek alapján tehát a peticiót el kellett utasitani.

Ráth Endre mandátuma. A képviselőház állandó igazoló-bizottsága ma délelőtt tiz órakor *Szentiványi* Árpád elnöklésével ülést tartott, amelyen *Ráth* Endre kéd di-vásárhelyi megbizó-levelét formai szempontból rendben találván, a képviselőt a kérvényezésre jönntartott harminc nap jönntartásával igazolták.

Megszünt összeférhetetlenség. A képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága április 30-án délután öt órakor ülést tart, amelynek napirendjén *Lendl* Adolf összeférhetetlenségi ügyének tárgyalása van kitüzve. Ezen az ülésen nem fognak ujabb összeférhetetlenségi bejelentést tárgyalni, hanem a bizottság csak azt fogja konstatálni, hogy Lendl a megállapitott inkompatibilitást megszüntette, amennyiben lemondott az állami intézetekbe való szállitásról.

Képviselő-jelölések. *Kassá*ról táviratozzák: *Szepsi*ben ma pártértekezlet volt, melyen részvéttel emlékeztek meg Horánszkyről. A jelölést illetőleg többen *Emmer* Kornélt ajánlották, mások *Sziklay* Ede pártelnököt óhajtják jelölni. Sziklaynak fel is ajánlották a jelölést. Az Emmer-pártiak ujabb értekezletet fognak tartani. Sziklay kijelentette, hogy a pártegység érdekében bármikor kész a jelöltségtől visszalépni.

A gazdátlanná vált *pécsváradi* kerületbe holnap utaznak *Nessi* Pál és *Pichler* Győző, a függetlenségi párt kiküldöttei hogy a kerület hangulatáról tájékozódjanak. A kerületben függetlenségi párti programmal hir szerint *Jeszenszky* Ferencet akarják felléptetni.

A *zirczi* kerületben a néppárt gróf *Zichy* Vladimirt jelölte.

KÜLFÖLD.

Ausztria államnyelve. A Reichsrath *nagynémet pártegyesülete* azzal akarja zavarba hozni a Koerber-kormányt, hogy ujra utat hasit a nemzetiségi kérdésnek s hosszadalmas vitát provokál a nyelvkérdésről a Házban. A *nagynémet pártegyesület* megszerkesztette inditványát s megküldte az összes német nemzetiségü képviselőknek aláirás végett. Az inditvány azt kivánja, hogy Galicia, Dalmácia és Bukovina kivételével valamennyi ausztriai tartománynak *államnyelve a német nyelv legyen*, s ezt *minden állami hivatalnoknak irásban és szóban birnia kell.*

A német nyelv, mondja a tervezet, a Reichsrath és a delegáció tárgyaló nyelve és valamennyi állami hatóság hivatalos nyelve a belső és külső szolgálatban. Német beadványokat minden állami hatóságnak el kell fogadnia. Csak azokban a kerületekben, ahol más nyelv az uralkodó érintkezési nyelv, kell az alsófoku hatóságnak ezen a nyelven irt beadványokat is elfogadnia és ezen a nyelven tárgyalnia azokkal a felekkel, akik az állam nyelvét nem értik, a hivatalos elintézésnél pedig az államnyelv mellett, a szükséghez képest az illető tartományi nyelv használandó. Olyan iskolák, amelyekben nem az államnyelv a tanitás nyelve, nem tarthatók fönn olyan községben, amelynek képviselőtestülete az ellen tiltakozik. Azokban a nép- és polgári iskolákban, tanitóképző-intézetekben, közép-, és ipariskolákban, amelyekben nem az államnyelv a tanitás nyelve, amaz kötelező tantárgy. Azokban a magasabb tanintézetekben és főiskolákban, amelyekben nem a német a tanitás nyelve, minden államvizsgánál legalább egy vizsgálati tárgyból az állam nyelvén teendő le a vizsga. Az ezzel a törvénnyel ellenkező szabályok és szokások érvénytelenek.

Az uj bolgár kölcsön. Tegnap bolgár forrásból jelentették, hogy *Dánev* miniszterelnök *százmilliós kölcsönt* szerzett Pétervárott Bulgária számára a nélkül, hogy Bulgáriának egyetlen intakt jövedelmi forrását, a dohánymonopoliumot lekötötte volna. Tegnap ezt a hirt kétségbevontuk s ma egy pétervári távirat igazolja ezt a kétkedést. A *Dánev* által kötött kölcsön nem 100, hanem 83 millió s ami a leglényegesebb: *a dohánymonopolium és a bélyegilleték lekötésén* alapul. Ezzel Bulgária körülbelül kimeritette hitelképességét.

Pétervárott e kétes értékü kölcsönön kivül nagyon is értékes tanácsokat kapott a bolgár kormányelnök. Illetékes helyről ugyanis arra figyelmeztették, hogy *Bulgária ne várjon Oroszországtól semmiféle egyoldalu intervenciót*, mert az orosz kormány az Ausztria-Magyarországgal kötött Balkán-egyezmény szellemében fog eljárni, azaz Ausztria-Magyarországgal együttesen.

Klerikális népvándorlás. Mióta *Waldeck-Rousseau* Franciaországban megrendszabályozta a nacionalista szellemben izgató szerzetesrendeket, megindult a klerikális népvándorlás olyan országok felé, amelyekben a kiutasitott szerzetesrendek akciójuk számára kedvező talajt vélnek találni. Ezek közt az országok közt szerepel hazánk és Ausztria is. Zágrábban már megvetették lábukat a jezsuiták, Budapest felé törekszenek a lazaristák, ma pedig egy gráci távirat jelenti, hogy a Franciaországból kiutasitott karmelita-apácák megvették a karintihai Wolfberg mellett levő Himmelaukastélyt, hogy ott letelepedjenek. Szóval, szerzetesekkel bőven el lesz látva a monarkhia.

A délafrikai béke. Londonban tegnap este az a hir terjedt el, hogy a Pretóriában egybegyült boer vezérek és *Kitchener* közt *teljes megegyezés jött létre* és hogy *Steyn* már el is utazott *Krügerhez*, hogy aztán Európában befejezzék a tárgyalást. Erről a hírről hivatalos helyeken semmit sem tudtak. Ellenkezőleg: Lord *Londonderry* miniszter tegnap egy konzervativ pártgyülésen beszédet mondott, amelyben sajnálatát fejezte ki, hogy *még most sem adhat fölvilágositást a béketárgyalások állásáról*, de azért alapos az a remény, hogy *a háboru nemsokára véget fog érni*, minthogy *a boerok voltak azok, akik a tárgyalások megkezdését kérték*. A kormány el van tökélve, hogy *nagylelküen* fog a boerokkal bánni. *Botha* már értesitette a burghereket, hogy Anglia sohasem fogja elismerni a délafrikai köztársaságok függetlenségét.

A legujabb tárgyalások komolyságát megerősiti egy pietermaritzburgi távirat, amely szerint a natáli miniszterelnök tudomására adta a törvényhozó gyülésnek, hogy a brit kormány kikérte a natáli kormány véleményét a legujabb béketárgyalásról.

Mindezekkel szemben Brüsszelből azt jelentik, hogy *Krüger*nek Dél-Afrikából kapott értesülése szerint az angol kormány föltételei alapján *szó sem lehet békekötésről*, mert a kommandók egytől-egyik el fogják vetni ezeket a föltételeket.

Az angol alsóház tegnapi ülésén *Morley* a ház elnapolását inditványozta, hogy fölhivja a figyelmet a délafrikai katonai hatóságoknak a *South African News* volt kiadójával, *Cartwright*tal szemben tanusitott magatartására, akit izgató és sértő cikkek közléséért egy évi fogházra itéltek, de elbocsátása után nem engedték meg neki, hogy Angliába menjen. *Morley* szerint a hatóságoknak ez az eljárása zsarnokság.

Brodrick hadügyminiszter elmondja, hogy az emlitett kiadót csak kedden bocsátották el. Azért büntették meg, mert azt az aljas hazugságot terjesztette, hogy *Kitchener* elrendelte, hogy foglyokat többé ne hozzanak a csapatok. Azt az ujságot, amelyben ez a hasugság megjelent, Európába küldték, hogy itt angolellenes hangulatot keltsenek vele. A dél-afrikai hatóságok büntettet követnének el, ha nem kerülnének mindent, ami a háborut meghosszabbithatja. A kormány nem mondott határozott véleményt az ügyről, de nem is akart valamit közölni róla a dél-afrikai hatóságok megkérdezése nélkül. *Sinlay* főállamügyész szerint *Kitchener* eljárása egészen helyes volt. Izgatott vita után, amelyben több kormánypárti is elitéli a hatóságok eljárását, *Morley* inditványát 237 szavazattal 182 ellenében elvetették.

Azután áttért a ház a munkaprogramm tárgyalására, amelynek során *Balfour*, a kincstár első lordja egészen természetesnek mondta, hogy *az őszszel szükség lesz a ház összeülésére.*

Bor és cukor a Reichsrathban.

Bécs, április 25.

Fontos gazdasági kérdésekről folyt a képviselőház mai ülésén a vita. Szóba kerültek, interpelláció formájában, *az olasz borvám-klauzula* s az adók tárgyalása során *a brüsszeli cukorkonferencia határozmányai*. Az utóbbi kérdésnél több beszéd hangzott el s végül foglalkozott vele a pénzügyminiszter is.

A beérkezett irományok közt volt **Bianchini**nek interpellációja, amely arra a hirre vall, hogy a hármas-szövetség megujitása végett folyt legutóbbi tárgyaláson gróf *Bülow* birodalmi kancelár keresztülvitte, hogy az Olaszországgal való uj kereskedelmi szerződésben *a borvám-klauzula megmaradjon eddigi alakjában*. Azt kérdezi, hogy a kormány ebben a fontos kérdésben a parlament határozatai értelmében *határozottan ellentétes álláspontot foglalt-e el?*

Azután következett a közvetett adók folytatólagos tárgyalása.

Urban *a brüsszeli konferencia megállapodásaiban*, a melyek nemcsak egységesen szabályozzák az érdekelt államok vámtörvényhozását, hanem *az egyes szerződő felek szuverén törvényhozói jogaiba is belenyulnak* és a kartelek ellen irányulnak, nagy jelentőségü eseményt lát a nemzetközi kereskedelmi politika terén. Konstatálja, hogy általában elismerik, hogy *a cukorprémiumok fönntartása állandóan lehetetlen*, de cukorpolitikánknak kötelessége lett volna idejekorán talán *a termelés kontingentálásával* a termelést helyes alapokra állitani, mig most az erősen fenyegetett cukor-ipart és répatermelést csak akkor lesz lehetséges megmenteni, ha legalább egy részét a prémiumok eltörlése révén felszabadult pénznek a cukor-ipar szanálására forditják. Különösen szükséges a kis gyárak termelő képességének fönntartása, amelyek különben kényteleneknek volnának üzemüket beszüntetni. Mindenekelőtt arra kell törekedni, hogy a lassu átalakulás váljék lehetővé, mert semmi sem veszedelmesebb, mint a fönnálló viszonyoknak erőszakos felforgatása.

Kittel *a cukortermelés kontingentálását sürgeti*. A kormánynak kötelessége, hogy *a kartellek ellen erélyesen föllépjen*.

Baernreither szerint a cukorkartell azt a célját, hogy a termelést korlátozza, nem érte el. Nem csoda tehát hogy *Anglia a jelenlegi állapotot tovább fenntartani nem engedi*. A kormány jól tette, hogy Brüsszelben nem izoláltatta magát. Meg van róla győződve, hogy minden állam, *Magyarország is*, azon lesz, hogy a cukoregyezményből származó hátrányokat kellő erélyyel kiküszöbölje és reméli, hogy ezt az osztrák kormány is meg fogja tenni.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter hosszas fejtegetései során ezeket mondja: A *szesztermelés* dolgában Ausztria nem járhat el Magyarországtól függetlenül; a kormány kellő figyelmet szentel a fennforgó bajoknak és az érdekelt tárcák mindkét részről azokról a rendszabályokról tanácskoznak, amelyekkel segiteni lehetne a bajokon. A *cukorkérdés*, amely nemcsak a ház napirendjén áll, hanem az egész világ érdeklődésének tárgya, Ausztriára nézve rendkivül fontos kérdés. Tény, hogy a cukorkartellek nem érték el a céljokat, nem voltak képesek a tultermelést megakadályozni. Ez a tultermelés oka a brüsszeli konferenciának és a brüsszeli konferencia tulajdonképpen csak fájdalmas gyógyitó kisérlet a tultermelésben rejlő igazi baj ellen. Ha ezt a konferenciát mi különösen nagy bajnak tekintjük, minthogy az orvoslás utja a tultermelés korlátozásán keresztül visz, a nemzetközi szabályozás kisérletét a mi szempontunkból inkább előnyösnek tartja, mint azt a kisérletet, hogy elszigetelten és önállóan vigyük keresztül ezt a korlátozást. Sajnos, a termelés korlátozására irányuló ez az impulzus nem lesz egyoldalu. Annyi bizonyos, hogy a mostani állapotot nem lehetett volna fenntartani és meglehetősen bizonyos, hogy ez az állapot a termelés és fogyasztás válságára vezetett volna. (Élénk helyeslés.) Nem teljesen bizonyos ugyan, de erős kilátás van a tulajdonképpeni válság kikerülésére, ha beállta előtt fájdalmas, de mélyreható szabályozást kisérelünk meg. A miniszter nem akar most a brüsszeli egyezmény tartalmával foglalkozni, azt sem akarja fejtegetni, hogy milyen, a mi viszonyainkra nézve értékes vivmányokat hoztak bele az osztrák és a magyar megbizottak a brüsszeli egyezménybe, hanem csak azzal a kérdéssel akar foglalkozni, hogy mi az osztrák közgazdasági érdekek álláspontja a befejezett eseményekkel szemben. Azok az államok, amelyek az előtt a kérdés előtt állanak, hogy csatlakozzanak ezekhez az egyezményhez vagy nem, nézete szerint a következő eshetőségek között választhatnak: vagy lemondanak a kiviteli préminmokról és a nagy belföldi árakat biztositó nagy belföldi vámokról, vagy lemondanak azokba az államokba való kivitelükről, melyek a brüsszeli egyezményben nyert befolyási szférában és technikai haladásukkal a piacon uralkodni fognak. Ily müszaki fejlődések ellen konvenciók semmit sem használnak. Kétségtelen, hogy a jövőben oly államok is, amelyekbe mi exportálunk, maguk termelhetnek cukrot. A legfontosabb azonban reánk nézve, hogy a dolgok válságszerü hirtelen fejlődését megakasztjuk, hogy időt nyerünk, hogy a többé nem tartható tultermelési álláspontról lehetőleg veszteség nélkül megkezdjük a visszavonulást. E tekintetben rendkivül fontos, hogy a legközelebbi és közeli jövőben nem zárjuk el a kivitelt azokba az országokba, amelyekbe eddig kiviteliink legnagyobb része irányult. Ami azt a kérdést illeti, vajjon leszállitott prémium-rendszerrel nem lehetne-e talán uj piacokat találni Kelet felé, meggondolandó, hogy eltekintve a felvételi képesség különbségétől ama piac közt, mely a brüsszeli konvenció befolyási szférája alatt áll és a többiek között a kivitel mesterséges fenntartása a fogyasztó országokban megakadályoztathatik azáltal, hogy ezek a prémiumos cukorral szemben elzárkóznak és e tekintetben bizonyos, Japánból érkező hirek valószinüvé teszik, hogy ezen az eddigi fogyasztó területen uj akadályokkal fognak találkozni, melyek kivitelünk kiterjesztését annyira kizárják, hogy még eddigi kivitelünk fenntartása sem lenne biztositva. Legközelebbi feladatunk az, hogy a válság idején keresztüljussunk. Ha a brüsszeli konvencióhoz hozzájárulunk, az árakat nyomó hatást bizonyos átmeneti időn át még az angol világpiacon is érezni fogjuk. De az ellenkező esetben sem maradnánk megkimélve e fennakadás kellemetlen befolyásától, mely befolyás minden körülmények közt kellemetlen utóhatással lesz. Azt hiszem, hogy legbecsületesebb és legfontosabb feladatunknak kell tekinteni mindent, ami lehetséges, megtenni, hogy cukor-iparunkat átsegitsük a kritikus korszakon és a brüsszeli konvenció szövegével és szellemével összhangban sokat meg lehet tenni az átmenet megkönnyitésére. Es azt, amit e korlátok közt meg lehet tennie a kormánynak nemcsak joga, hanem kötelessége is megtenni. A kormány elismeri az előtte álló rendkivül nehéz feladatot és ily kiválóan közgazdasági kérdésben nem fogja előtérbe tolni a fiskalizmust. Ő csak azt a kérést fejezi ki, hogy ebben a rendkivül nehéz feladatban a kormány az összes érdekelt körök részéről állandó és hathatós támogatásra találjon. (Élénk tetszés és taps.)

Bécs, április 25.

Tekintettel a delegációk tárgyalásaira és a májusi ünnepnapokra, nem valószinü, hogy a költségvetés május végéig törvényerőre emelkedjék. A kormány ennek következtében, mint parlamenti körökben beszélik, törvényjavaslatot fog előterjeszteni a *provizórium meghosszabbitása* tárgyában.

HIREK.

Budapest, április 25.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A sziámi trónörökös Bécsben.** *Bécs*ből jelentik, hogy a sziámi trónörökös ma reggel nyolc óra tájban odaérkezett. A pályaudvaron a király és a Bécsben lévő összes főhercegek fogadták. A király, továbbá *Ottó* és *Lajos Viktor* főhercegek a sziámi elefántrendet viselték. A vonat megérkezésekor a katonai zenekar a sziámi néphimnuszt játszotta. A sziámi trónörökös még fiatal ember s nagyon szimpatikus megjelenés. Egyszerü káki-öltözetet s tropikus süveget viselt. A király kezet fogott vele s azután bemutatta neki a főhercegeket és a fogadásra megjelent állami és udvari méltóságokat. A király vendégével ellépett a diszszázad előtt s azután vele együtt a nyitott udvari fogatba ült s a Burgba hajtatott. A sziámi trónörökös ma délelőtt meglátogatta a kapucinusok sirboltját, ahol szép koszorut tett Rudolf trónörökös koporsójára.

Ma este 6 órakor a sziámi trónörökös tiszteletére Schönbrunnban udvari ebéd volt, melyben résztvett ő felsége, a sziámi trónörökös kiséretével, a diszszolgálatra kirendelt urak, a főhercegek, a sziámi követség tagjai, a legfőbb udvari méltóságok, *Goluchowski*, *Kállay* és *Krieghammer* közös miniszterek, *Koerber* osztrák miniszterelnök, gróf *Széchenyi* Gyula miniszter, a tákornoki kar, a helytartó és a rendőrfőnök.

— **A román királyné otthon.** *Bukarest*ből jelentik, hogy *Erzsébet* román királyné tegnap este odaérkezett. A pályaudvaron *Károly* király, a trónörökös és neje, a miniszterek és a főbb udvari és állami méltóságok fogadták.

— **A fiumei podeszta.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy dr. *Vio* Ferenc ügyvédnek Fiume és kerülete polgármesterévé történt megválasztását a belügyminiszter előterjesztésére jóváhagyta a király.

— **Vilma királynő betegsége.** *Vilma* hollandiai királynő betegsége nagy szomoruságot keltett az egész országban és a nép mindenféle találgatásokba bocsátkozik a betegséget illetőleg. *Henrik* herceg nagyon szomoru és éppen ugy a beteg ágya mellett van egész nap, mint az anyakirályné. Amióta a királynő beteg, egyik sem távozott a palotából. Mikor a beteg királynő elszenderül, a herceg sietve intézi el a különböző európai udvarokból érkezett táviratokat, melyek a beteg hogyléte felől tudakozódnak. A királynőt a hálószobájában ápolják, melynek ablakai pompás parkra nyilnak. A legkisebb nesz se hallatszik a szobájába, mert még a szolgaszemélyzetnek is tilos a betegszoba felé vezető folyosóra lépni. Dr. *Roessingh* éjjel-nappal a királyi palotában időzik. — *Hágá*ból jelentik, hogy *Vilma* királynő állapota ismét rosszabbodott, amennyiben láza emelkedett. Állapota azért nem aggasztó, amit az is bizonyit, hogy a királynő ma is több okmányt irt alá.

— **A Magyar Mérnök- és Épitész-Egyesület** vasárnap e hó 27-én délelőtt féltizkor rendkivüli közgyülést tart. A gyülés a kormány tagjait küldöttségileg fogja felkérni, hogy az állami épitkezések terveit ezentul nyilvános pályázat utján szerezzék be.

— **Asszonyok az alkotmányban.** A francia választások bőven termik a legkülönbözőbb röpiratokat és kiáltványokat. A nacionalisták elárasztják az országot Cassagnac, Jules Guerin könyvecskéivel s aki még többet is akar tudni, az megveheti a Manuel de bon citoyen-t, mely Lemaitre és Coppé arcképével van diszitve s tizenöt centimért bárhol kapható. A pamflét-irodalom legvadabb termékei azonban azok, melyeket klerikális konyhákon főznek, s amelylyel a szabadkőmüvesek ellen uszitják a népet s főleg az asszonyokat. Drumont kis könyve, a hires *Tyranne maconique*, második bibliája lett a francia nőknek, akiket a klérus nem győz eléggé meghóditani a saját céljainak. Drumont kátéját gyónás után ajándékul adják a papok Franciaország leányainak, akik a szabadkőmüvesekben legalább is olyan gonosz törekvések szolgáit látják, mint a középkori jezsuitizmusban. Nem utolsó az a fölhivás sem, melyet a francia nők szövetsége a templomok ajtóira függesztetett ki. Ezek a fölhivások a Sacrè-coeur zárdában székelő egyesület kiadásai s történeti visszapillantással kezdődnek. Hivatkoznak arra, hogy Franciaországot hányszor mentették meg a nők, hogy Klotild, Genovéva, Jean d'Arc miként mentette meg az országot a romlástól. Aztán igy folytatják:

Huszonötezer szabadkőmüves rabszolga-néppé változtatott bennünket. Husz év óta dühöngenek szabadságunk ellen s egyiket a másik után rabolják el. Megesküdtek, hogy mind el fogják rabolni, s mindent elnyelnek, hogy a jövőben Franciaországban az ő engedelmük nélkül senki mukkanni se merjen. Ha a választások alkalmával megint ők válnak urainkká, akkor Franciaországnak vége. Akkor *sztrájkra* kényszeritik a munkásokat még akaratuk ellenére is, növelni fogják a már ugy is elég sulyos adóterheket, elveszik tőletek azt a jogot, hogy aratásotokkal magatok rendelkezzetek, s elrabolják tőletek a javaitokat, hogy az államnak adják. Mindent megtesznek, mig csak Franciaország csődbe nem jut és tönkre nem megy. Látni fogjátok azt is, francia asszonyok, hogy gyermekeiteket Isten nélkül való iskolába küldik, hogy a hivatalnokokra és a tisztességes emberekre kémkedni fognak, s hogy a lelkészeket, akiknek szerény fizetését elveszik, nektek kell eltartanotok. Csakhamar bezárnak minden kolostort, a templomokban az istentiszteletet megtiltják, s Franciaországból minden papot kiüznek. Nem lesz többé keresztelés, nem lesz első szent áldozás, nem lesz egyházi esküvő, s nem lesz többé szabad imádkozni a sirokon; gyermekeiteket senki sem fogja többé arra tanitani, hogy mivel tartoznak az Istennek és nektek; nem lesznek többé jámbor menedékházak, nem lesznek jámbor nővérek, akik az aggokat és betegek ápolnák; nem lesz többé semmi abból, ami most erőt és vigasztad az életre... Ha a választások alkalmával minden nő csak egy szavazatot szerez is az igaz ügynek, akkor Franciaországot megint meg fogják menteni a francia nők. Ki az közöttetek, aki még egy szavazatot sem tudna szerezni? S ha tudna, akkor ki nem akarna szerezni? Francia nők: mentsük meg Franciaországot!"

— **A magyar szó Zágrábban.** A zágrábi Bauer kávéház az éjjel véres verekedés szinhelye volt. Néhány honvédtiszt szórakozott a kávéházban s természetesen magyarul társalgott. A magyar szóra egypár horvát diák annyira megvadult, hogy sértő szavakat kiáltottak a mulató tisztek felé. Szó szót követett s végre is a honvédtisztek kardot rántottak s a garázda diákok közül egy Lenovics nevü egyetemi hallgatót sulyosan megsebesitettek. Az illetékes hatóságok legott meginditották a vizsgálatot.

— **Cherubini unokája.** Egy mortigneti kórházban, mint Marseilleből jelentik, meghalt egy szegény ördög, aki azt állitotta magáról, hogy Cherubininek, a hires muzsikusnak egyenes leszármazottja. Cherubini tudvalevőleg 1840-ben halt meg Párisban. Iratai szerint a beteg neve: Henri Cherubini s ötvennyolc évet élt. A papirjai is megerősitik, hogy csakugyan Cherubini unokája. Párisban szinészkedett, de utóbb roppant nyomoruságba jutott.

— **A tornatanitók képzettsége.** Fölkérettünk a következő levél közlésére: A képviselőház minapi ülésében *Krasznay* képviselő ur a testi nevelésre vonatkozólag sok figyelemreméltót mondott, amiért — bár sok téves dolgot is állitott — részünkről elismerés illeti. De nem hagyhatjuk szó nélkül a képviselő ur felszólalásának következő részét: .. „hisz a tornatanitók ritkán pedagógusok is". Egy-két kivételtől eltekintve a tornatanitói kar két helyről veszi tagjait: vagy az elemi iskolai tanitók, vagy a középiskolai tanárok köréből. Mintán sem az egyiknek, sem a másiknak pedagógiai képzettségét kétségbe vonni nem lehet, helyesen a dolog ugy áll, hogy a tornatanitók nagyon ritkán *nem* pedagogusok. Teljes tisztelettel a *Magyarországi Tornatanitók Egyletének* választmánya.

— **Vizsgálat a kerületi betegsegélyző pénztárban.** A fővárosi sajtó egy részében a budapesti kerületi betegsegélyő pénztárról megjelent közlemények és *Kovács* Pál országgyülési képviselőnek interpellációja folytán a kereskedelemügyi minisztérium a betegsegélyző pénztár ellen helyszini vizsgálatot rendelt. A vizsgálatot dr. *Diószeghy* József miniszteri segédtitkár és *Kiss* Aladár miniszteri számvizsgáló végzi.

— **Az Ujságirók Egyesületéből.** A *Budapesti Ujságirók Egyesülete* segitő alapjának igazgató-tanácsa ma délután *Cziklay* Lajos elnöklete alatt ülést tartott. *Szatmári* Mór főtitkár bejelentette, hogy *Széchy* Károly kolozsvári egyetemi tanár herkulesfürdői villájában egy szép utcai emeleti szobát az idén is felajánl az egyesület üdülő és betegeskedő tagjainak teljesen ingyen, május 1-től október végéig azzal a kéréssel, hogy a kolozsvári vagy délvidéki hirlapirók is igénybe vehessék azon esetben is, ha nem tagjai az egyesületnek. Az igazgató-tanács hálás köszönettel fogadta a nagylelkü ajánlatot. A folyó ügyek tárgyalása során ötszáz korona segélykölcsönt és száz korona segitséget szavazott meg az igazgató-tanács.

— **A székelység romlása.** A csiki hegyek közé bevonult a végső romlás. Idefönt addig-addig emlegették a székelység romlását, addig ismertették röpiratokban, tudós körökben s addig sürgették a gyors segélyt, mignem teljes lett odalent a nyomoruság. A nagy szegénység közepette ma egy kis vigasztalót jelentenek Csikszeredáról. A vármegye alispánja, a megye főorvosával együtt bejárta az inséges vidékeket s bár nagy nyomoruságot láttak, éhtifuszt seholsem konstatáltak, sem hivatalos jelentést erről nem kaptak. Ez a vigasztaló! S ez az, ami följogositja a magyar társadalmat, hogy továbbra is fölolvasásokat, előadásokat s ismertetéseket hallgasson végig a székely-kérdésről. A segitséggel még ráérünk addig, amig a hivatalos értesitések nem szólnak az éhtifuszról. De az éhtifusz előtt jár a nép-harag föllobbanása. S e föllobbanásnak már borzalmas eredményei vannak a *Gyergyó-Szent-Miklós* mellett fekvő *Alfalu*ban. Ebben a nyomorult községben nem járt egyedül a nyomor s az éhség. Vele jött a vöröskakas is. Eddig ismeretlen tettesek vasárnap fölgyujtották a falut. A tüz akkor tizennégy házat hamvasztott el. Ezzel, ugy látszik, nem elégedtek meg a tettesek, mert hétfőn ismétlődött a gyujtogatás s akkor kétszázharminc ház lett a lángok martaléka. Hétfő óta egyre ujabb tüzesetek pusztitanak s mintha csak arra esküdött volna meg valaki, hogy addig nem nyugszik, mig egyetlen kő van a faluban, napról-napra tüzilárma veri föl az embereket. Az ilyen borzalmas pusztulás nem jár egyedül. Köröskörül a falvakban éhező és pusztuló székelyek élnek s az általános elkeseredés most már a *kaputos* elem elleni nyilt zendülésben tört ki. A falu jótevőit sem respektálja a nép s ha kenyérrel kinálják őket, visszautasitják. Egyre azt hangoztatják, hogy alamizsnát nem fogadnak el s hogy pusztulásuk okozóit, az urakat agyon fogják verni. Egy *Roth* nevü szász kereskedő és családja éjnek idején volt kénytelen elmenekülni a nép dühe elől. Gróf *Mikes* plébánosnak beverték az ablakait s agyonveréssel fenyegetik, ha elhagyja lakását.

A föllázadt faluban mindössze tizenkét csendőr van s csak holnapra várnak egy század katonaságot. A főszolgabiró a feldühödt tömeget nem volt képes lecsendesiteni. Megrohanták az épen maradt kereskedéseket s ki akarták fosztani. Többeket letartóztattak gyujtogatás gyanuja miatt. Ezeket a csendőrségnek őriznie kell, nehogy a nép dühében felkoncolja őket. Az elkeseredést fokozza, hogy egyes jobbmóduak összevásárolták az erdőjogokat s igy a népnek nincs épületfája, hogy ujra felépithesse házait.

— **A kivándorlás ügye.** *Veszprém*ből jelentik: A kivándorlási kongresszusra, amelyet vasárnap fognak itt megtartani, nagyban folynak az előkészületek. Az érkező vármegyei küldötteket báró *Hornig* megyés püspöknél és *Fenyvessy* főispánnál fogják elszállásolni. A Komárommegyei Gazdasági Egyesület ma jelentette be, hogy a kongresszuson *Sárközy* főispán, gróf *Esterházy* Ferenc és gróf *Zichy* Miklós fogják képviselni.

Lelketlen kivándorlási ügynökök azzal szoktak csábitgatni a kivándorlásra, hogy az utiköltséget csak Brémáig kell megfizetni. Brémából — ugy mondják — már ingyen viszi az embert a hajó az igéret földjére. Van olyan ember is, aki ennek a csábitásnak még nem ül föl s kételkedik abban, hogy ezen a világon ingyen még adnak valamit. Erre is van kádenciája az ügynököknek. Az, hogy Brémában olyan nagyon megfizetik a munkát, hogy egypár nap alatt megszerzik az Amerikába szóló jegy árát. A brémai magyar konzul jelentése alapján a belügyminiszter most a hatóságok utján figyelmezteti a közönséget, hogy ne hallgasson az ügynökökre. Brémában sok a munkátalan, munka nincsen, a hajóknak pedig nem szabad az átszállitásért alkalmazni hajómunkásokat. Akinek tehát nincsen pénze a továbbutazásra, azt Brémából azonnal visszatoloncolják a falujába.

— **Rózsa-hólabda-piknik.** Május hó 3-án a margitszigeti alsó vendéglőben rózsa-hólabda-pikniket rendez *Dobay* István. A részvételi dij 10 korona.

— **A nemzeti zászló.** Chikagóban van egy egyesület, amely azt a szép célt tüzte ki magának, hogy az egész világon megvédelmezi az amerikai csillagos lobogó méltóságát. Hatalmas nemzeti érzés éledt ugyanis az Unióban, amióta egészen független lett Európától s a sorsát maga intézi. Megerősitette ezt az érzést a diadalmas spanyol-amerikai háboru s a soknyelvü, minden világtájból összesereglett népségből nemzet lett, amely féltékenyen őrködik nemzetiségének hivatalos jelvényе, a zászló becsülete felett. Hogy a csillagos lobogónak bántódása ne essék, arról gondoskodnak az Unió ágyui és hadihajói. De hogy ez a lobogó egész méltóságát megóvhassa még holmi apróbb profanizálástól is, azt magára vállalta a chicagói egyesület. Azt tapasztalták ugyanis világjáró yankeek, hogy a népszerü és mindig bizonyos varázst rejtő amerikai lobogót a külföldön élelmes kereskedők, iparosok, kuruzslók, kikiáltók, bohócok, gyorsárusok, piaci fotografusok minden méltóságot nélkülöző reklámcélokra használják fel. Az egyesület azon van, hogy az ilyfajta zászlósértéseknek lehetőleg eleje vétessék. Azért átirt az összes országok rendőrfőnökeihez, kérve őket, hogy ne engedjék meg a csillagos lobogó ilyen profanizálását.

A nemzeti érzés sugalta szép akciót bizonyára méltánylással fogadják mindenütt. Sőt talán utánzásra is csábit majd a chicagoi példa. Csak éppen mi magyarok találunk az egyesület akciójában egy olyan szépséghibát, amely nagyon problematikussá teszi az egyesületnek e misszióra való rátermettségét. A budapesti rendőrfőnökhöz küldött átirat ugyanis Budapestet Ausztria-Magyarországban levőnek mondja, tehát minket éppen olyan ponton sért, amelyet a saját testén meg akar védeni a mi segitségünkkel is. Akik annyira szivükön viselik a nemzeti érzést, hogy óva védik még külső, szimbolikus jelvényeit is, azoknak óvatosan kell más nemzetek hasonló érzésével szemben állaniok. Ha Amerikából azt kérik tőlünk, hogy az ő nemzetiségüket még külsőségeiben is tiszteletben tartsák, mi ugyanezt kérhetjük az amerikaiaktól. Ha kérjük, bizonyára nem is tagadják meg, mert a saját elveik ellen kellene cselekedniök.

— **Fölbontott főuri eljegyzés.** A prágai arisztokrácia körében kinos feltünést keltett *Radziwill* Sztaniszló herceg és gróf *Chotek* Henriette eljegyzésének fölbontása. Ma délelőtt tizenegy órára volt kitüzve az esküvő Prágában. Az esküvőre szóló jelentéseket és meghivókat már szétküldték és minden előkészület megtörtént az esküvőre. A jegyes pár rokonsága már Prágába érkezett. Az eljegyzést azonban az utolsó pillanatban felbontották. Az érdekes fordulatnak az az oka, hogy *Radziwill hercegnek egy millió forintnál több adóssága van s a menyasszony családja nem akarta az adósságot elvállalni.* *Chotek* Henriette grófnő Hohenberg hercegnőnek, *Ferenc Ferdinánd* trónörökös nejének legifjabb huga. Radziwill herceg *Radziwill* Antal hercegnek, a német császár főszárnysegédének fia. Két testvére *Potocki* Román és József gróthoz ment nőül. Ez utóbbi az a Potocki gróf, aki Bécsben egy millió koronát vesztett a kártyán.

— **Tanitók kitüntetése.** A *komárom*-vármegyei tanitók egyesülete tegnap tartotta az *alsó-gallai* kőszénbánya-telepen több mint 200 tanitó részvételével közgyülését. *Sárközy* Aurél főispán tiz tanitónak a magyar nyelv sikeres tanitásáért jutalmat adott. *Losonczy* György tanfelügyelő pedig lelkes beszéddel buzditotta a tanitókat és megköszönte a főispánnak az iskolát és a tanitókhoz való jóakaratát. Kitüntető jutalmat kapott: *Práger* Gusztáv, *Szász* Ferenc, *Hajdi* Agoston, *Pápes* István, *Vértes* Fdrenc, *Berkovics* István, *Klein* Mariska, *Otipka* Emma, *Palásthy* Albertné, *Borcsiczky* Gizella. A közgyülés üdvözlő táviratot küldött *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek, *Halász* Ferenc osztálytanácsosnak és valamennyi felekezeti főpapnak: *Vaszary* Kolos hercegprimásnak, *Antal* Gábor dunántuli ev. ref. püspöknek, gróf *Széchényi* Miklós győri püspöknek, *Gyurátz* Ferenc ág. ev. püspöknek és *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapátnak. Végül elhatározták, hogy a tanitók minden községben ifjusági egyesületet szerveznek.

— **Sikkasztó bankigazgató.** A pisai rendőrigazgatóság világszerte körözi *Cerrai Uldericot*, a pisai leszámitoló és hitelbank igazgatóját, aki — mint a körözés mondja — jelentékeny összeg elsikkasztása után megszökött. A megszökött bankigazgató 54 éves, 1 m. 68 cm. magas, termete zömök, arcszine piros, haja fehér, oldalszakálla nagy és fehér álla fölött kis fehér légyszakálla van. Arca kissé himlőhelyes.

— **Posta- és távirdahivatal a Margitszigeten.** A Margitszigeten mult évben is müködött posta- és távirdahivatal „Budapest—Margitsziget" elnevezéssel, május 1-én, a nyári évad tartamára ujból megnyilik. A hivatal postaküldemények és táviratok felvételével és a sziget területén kézbesitéssel foglalkozik, nemkülönben a postatakarékpénztár közvetitő hivatalaként is müködik.

— **Szökés az akasztófa elől.** *Spalató*ból jelentik, hogy az odavaló törvényszék fogházából a mult éjszaka megszökött egy Matteo *Plaribat* nevü fegyenc, akit az esküdtbiróság nemrég halálra itélt. A szökevénynek eddig nem akadtak nyomára.

— **Elhamvadt község.** *Balassa-Gyarmat*ról táviratozzák: A hontmegyei *Lukanénye* község ma hét ház kivételével teljesen leégett és hatvanöt család hajléktalanná lett. Egy asszony a tűzben lelte halálát. *Gyürky* Dezső szolgabíró és *Gyürky* Antal postamester az oltásnál sulyos égési sebeket szenvedtek. A szolgabirót a balassa-gyarmati közkórházba szállitották. *Czobor* László honti alispán tegnap 200 koronát osztott ki a nagy nyomorban sinylődő lakosság között. A leégett házak közül husz nem is volt biztositva.

— **Egy angol főur válópöre.** Londonban a minap befejeztek egy válópört, amely kinos feltünést keltett az angol arisztokráciában. A pört Downshire márki inditotta meg felesége ellen, aki Frederick *Laycok* kapitánynyal az urát megcsalta. A márki, kinek százhuszezer acre kiterjedésü birtoka van nagy tekintélynek örvend az angol társaság előtt. A tárgyalás során szomoru részletek jutottak napvilágra a házasság történetéből. A márki 1899-ig békés egyetértésben élt nejével, Listovel gróf leányával, majd megismerkedett a márkiné uj jan Laycok kapitánynyal, aki 1900. év végén első izben tett látogatást Eashamstead parkban, a márki székhelyén. A kapitány csakhamar bizalmas viszonyba lépett a márkinével, de a márki csak a mult év végén kezdett gyanakodni, és pedig feleségének a kapitánynyal való gyakori együttléte következtében. Január 12-ikén nagy vadásztársaság volt együtt a márkinál, aki aztán Windsorba ment vadászni. Alig távozott el, máris megjelent a kapitány és az éjszakát egy a márkiné hálószobájával szomszédos szobában töltötte. Ezt megtudta a márki és elhivatta apósát, akivel január 20-ikán értekezése volt. De még ugyanezen a napon eljött a kapitány is és az éjt a házban töltötte. Január 28-ikán a márki megtiltotta feleségének, hogy a kapitánynyal találkozzék, de nehány nap mulva egy motorkocsin érte a kapitánynyal. Az asszonynak le kellett szállni a kocsiról. A heves összetüzés során a márki igy szólt:

— Válaszsz köztem és a kapitány közt.

A márkiné azonban nem akart lemondani a kapitányról, mire a márki beadta a válópert. Február 20-án a márkiné a következő szentimentális levelet irta férjéhez Londonból.

> Kegyetlenebb vagy, mint valaha képzeltem, de tudom, hogy azt a levelet nem te irtad. Nagyon beteg vagyok, meguntam az életemet. Ez utolsó kivánságomat intézem hozzád, hogy tőled bucsut vegyek. Ha valami kis részvétet érzesz irántam, akkor nem tagadhatod meg kivánságomat. Az égre kérlek, kövesd saját érzelmeidet. Akik téged vezetnek, azok mindig gyülöltek és bántalmaztak engem . . . Tudom, hogy egykor szerettél engem, e szerelem nevében kérlek, csak egy szót szólj hozzám, mondd hogy megpróbálod nekem megbocsátani és aztán nem bánom, ha többé nem is találkozunk egymással. Én szeretni foglak téged örökké.
>
> *Kitty.*

Erre lord Downshire néhány feltételt állapitott meg, melyeket a márkinő eleinte ugy látszott el akar fogadni, de február 8-án ismét kitört a viszály, mert a márkiné táviratot akart küldeni a kapitánynak és néhány nap mulva a márki egy csomó levelet is talált. Erre a márki többé nem habozott. A biróság a levelek átolvasása után szétválasztotta a boldogtalan házaspárt.

— **Törvénytelen gyermekek védelme.** A Szegénygyermekkert Egylet tegnapi felruházási ünnepélyén, dr. *Grósz* Sándor elnök megnyitó beszédében felkérte a belügyi- és közoktatásügyi miniszter képviselőit és dr. *Morzsányi* Károly orsz. képviselőt, hogy hassanak oda, hogy az árvaházakban szeretetházakban a jövőben törvénytelen gyermekek is fölvétessenek. *Morzsányi* a fővárosnal megteszi a kellő lépéseket. Az ünnepséget megelőző közgyülésen *Szőts* Pál orsz. képviselőt az egylet alelnökévé választották. A belügyminiszter képvise etében dr. *Gárdony* miniszteri osztálytanácsos jelent. a vallás- és közoktatásügyi minisztert *Kapitány* Kálmán miniszteri titkár képviselte.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete*, mint minden évben, az idén is azzal a kérelemmel fordul a nyári évad kezdetén a hazai kereskedő cégek tulajdonosaihoz, hogy üzleteiket, legalább a nyári hónapokban, az egész vasárnapi napon át tartsák zárva. Az üzletek forgalmában ez a kis szünetelés számbavehető kárt nem okozhat, mert a törvényes rendelkezések szerint a nyári hónapokban amugy is csak délelőtti tiz óráig maradhatnak az üzletek nyitva vasárnap és mert a fogyasztó közönség legnagyobb része amugy sem marad a városban a nyári vasárnapokon. Ez az egynapos munkaszünet pedig éppen ugy javára válik a főnököknek, mint alkalmazottaiknak, — mindnyájuknak pihenést, üdülést biztositva az egész hét nehéz munkája után. Az egyes szakmák kereskedői legjobban teszik ha közös megegyezés alapján viszik keresztül az alkalmazottak jogos és méltányásra érdemes óhajának teljesitését.

— **Az orvosok mozgalma.** A Budapest VII. kerületi orvostársaság tegnap tartott közgyülésén a nagy számmal egybegyült kerületbeli orvosok egyhangu lelkesedéssel fogadták el azokat a megállapodásokat, amelyeket a társaság kiküldöttjei a Poliklinika megbizottjaival egyetértőleg hoztak. E megállapodások hivatva vannak a jómódu közönségnek az ingyenes orvosi rendeléssel üzött visszaélését megszüntetni és az ingyenes orvosi rendelés jótéteményét az erre egyedül jogositott szegények számára biztositani. A megállapodás főbb pontjai a következők:

1. A Poliklinikán ingyenes orvosi segélyben részesülhetnek: a) azok, kik sürgős orvosi beavatkozást igényelnek; b) szegények, kik szegénységüket hatósági bizonyitványnyal, illetőleg valamely gyakorló orvos által kiállitott és szegénységüket ajánló sorokkal igazolják; c) kik minden kétséget kizárólag szegények; d) pénztári tagok. 2. Helyben levő cselédeknel a Poliklinika a törvényadta rendelkezéseknek, melyek szerint a cseléd gyógykezeléséről a gazda tartozik gondoskodni, szigoruan érvényt szerez. 3. Himlőoltásra nézve ugyanazt az eljárást követi a Poliklinika, mint a járóbetegeknél való rendelésnél. 4. Rendkivüli esetekben (sürgős segély, feltünő szegénység, személyes okok) a rendelőorvosok e megállapodás követelményeitől el is tekinthetnek. 5. E rendelkezések f. évi május 1-én lépnek életbe; 1903. január 1-től pedig szigoruan kötelezők. 6. Az ország összes orvosai e megállapodás ról értesitendők, hogy fizetőképes beteget a Poliklinikára ezentul ne küldjenek.

Az orvostársaság e megállapadásokról a sajtó utján értesitven az ország összes orvosait átiratilag felkéri a Budapesti Orvosok szövetségét, hogy e megállapodásoknak a főváros területén működő többi ingyenes orvosi rendelő-intézetnél is érvényt szerezzen.

— **A régi levelezőlapok és utalványok.** A régi kiadásu 4 filléres levelezőlapok e hó végével érvényüket vesztik, ezentul 1 filléres pótjegygyel ellátva is 8 fillér portóval terheli ezeket a posta. Május 1-je után a hó végéig ezeket a levelezőlapokat teljes értékükben ujakkal ki lehet cserélni. A szintén régi kiadásu 1 filléres postautalványlapok érvényessége junius 30-ikáig terjed.

— **Halálozás.** *Stricho* Gyula országgyülési gyorsiró, a képviselőház gyorsiró-karának egyik legrokonszenvesebb és legrégibb tagja ma hajnalban hirtelen meghalt a Sándor-utca 32-ik szám alatt lévő lakásán. Az elhunytat — akinek halála a képviselőházon kivül is széles körökben keltett mély részvétet, — nagyon szerették a képviselőházban, ahol évtizedek óta működött. Tegnapelőtt még bent volt a képviselőházban s szorgalmasan dolgozott s váratlanul lepte meg ma hajnalban a halál. A boldogultat felesége és két leánya siratja. Egyik leánya *Batizfalvi* Gizella néven elismert és kedvelt szinésznő a vidéken. Temetése április 26-án délután ötödfél órakor lesz a Sándor-utca 32-ik szám alatt lévő gyászházból.

Diamant Sándor fővárosi magánhivatalnok ma éjjel 36 éves korában, hosszas betegeskedés után elhunyt. Az elhunytat, aki az épitőiparosok körében nagy tiszteletnek örvendett, feleségén, született *Reinitz* Marin kivül nagy és előkelő rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az uj központi temető halottasházából.

Tegnap délután halt meg Miskolczon a városnak egyik derék polgára, *Seper* István, a nagyszálloda tulajdonosa. Az alig negyvenkétéves férfiu közszeretetnek örvendett Miskolczon, hol másfél évtizedet töltött; tagja volt a városi képviselőtestületnek s több jótékonysági intézetnek. A szállodát, mely a vidék egyik legnagyobb vendéglői üzlete, mintaszerüen kezelte. Igazi európai hotelt csinált belőle. Korai halála általános részvétet keltett Miskolczon. Az elhunytat fiatal özvegye és négy kiskoru gyermeke siratja. Seper csak rövid ideig betegeskedett s éppen készült melegebb éghajlat alatt üdülést keresni, midőn a halál váratlanul elszólitotta.

Zombory László ügyvéd, Kecskemét város tiszti főügyésze Kecskeméten életének 60. évében elhunyt. A megboldogultat akit általános becsülés környezett, kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A munkásbérek biztositása.** Az utóbbi időkben a mindennapos esetek közé tartozik, hogy a házépitéseknél nem tudják megfizetni a munkabéreket. A munkások egész héten át dolgoztak s a hetedik napon, amikor munkabéreik kifizetésére került a sor, a vállalkozót sehol sem lehetett megtalálni. E lelkiismeretlen üzelmekkel szemben a munkásoknak erős és biztos védelemre van szükségük. A főváros tanácsa ezért utasitotta a jogügyi osztályt, hogy tegyen konkrét javaslatot arra nézve, miként lehetne biztositani az épitő munkásokat az ilyen visszaélések ellen.

— **Merénylet az Andrássy-uton.** Ma déli egy óra tájban véres merénylet történt az Andrássy-uton. *Kubik* János cipészsegéd a 86-dik számu ház előtt megleste *Lipter* József 21 éves cipészt, akivel a Rózsa-utcában együtt dolgozott és egy élesre fent késsel összeszurkálta. Lipternek segitségére sietett a társa, *Hoffmann* Lipót 27 éves cipészsegéd de őt is megszurkálta a dühöngő ember. Liptert és Hoffmannt sulyos sebeikkel a Rókusba vitték, Kubikot pedig letartóztatták. Kubik a rendőrségen azt mondta, hogy azért szurkálta meg Liptert, mert ez tegnap megverte.

— **Kecskeméthy Győző áldozatai.** *Kecskeméthy* Győzőnek, a székesfőváros hirhedt tolvajának áldozatai azok a fővárosi tisztviselők, akik ellen a tanács elrendelte a vizsgálatot és akiket részben hivatalaiktól felfüggesztett. A felelősségre vont négy tisztviselő: *Hoffmann* Sándor adólőpénztárnok, *Pesti* Ferenc IV. kerületi előljáró, *Szimély* Ede adóőpénztárnok és *Leipold* Lajos pénztári ellenőr ellen *Fülepp* Kálmán városi tiszti főügyész most terjesztette be vádinditványát a közigazgatási bizottsághoz, illetőleg a fegyelmi választmányhoz. A vádinditvány a vagyoni felelősséget mind a négy tisztviselőre kimondatni, ezenfelül Hoffmann főpénztárnokot és Pesti előljárót 200—200 korona pénzbirságra, Szimély pénztárnokot és Leipold ellenőrt pedig hivatalvesztésre itéltetni kéri. Ez a szigoru vádinditvány közmegdöbbenést kelt a fővárosi tisztviselők körében, annyival inkább, mert a székesfőváros közgyülése az előljárót és a főpénztárnokot pár hónappal ezelőtt a vagyoni felelősség alól feloldotta. De megdöbbenést kelt azért is, mert ilyen sulyos vád emelésére semmiféle jogi alap nincs. A törvény rendelkezései értelmében köztisztviselőt állásától elmozditani csak akkor lehet, ha a büntető törvény paragrafusaival jön összeütközésbe, vagy a szándékos vétkes mulasztás megállapitható, ami azonban a fennforgó esetben ki van zárva. A vádinditvány fölött a székesfőváros fegyelmi választmánya *Márkus* József főpolgármester elnöklésével május havi ülésében fog dönteni.

— **Pünkösdi kedvezmény a vasuton.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a pünkösdi ünnepek alkalmából az államvasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól (az üzemükben álló helyiérdekü vasutak állomásainak, valamint a szomszédos forgalomnak kizárásával) Budapestre mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki olyképp, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban két III. osztályu egész jegygyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályu rendes áru menetjegygyel Budapestre és vissza utazhatnak. Gyorsvonatokon megfelelő gyorsvonatu jegyek váltandók. E jegyek május 15—19. napjain, az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban, a Budapesttel közlekedő valamennyi személyszállitó vonathoz (expressvonatok kivételével) kiadatnak, a visszautazásnak pedig május hó 19. és 20-án meg kell történnie, illetve legkésőbben a május hó 20-án Budapestről induló utolsó vonattal meg kell kezdenie. Május 19-ike előtt e menetjegyekkel visszatérni nem lehet, továbbá azokkal utmegszakitásnak sem menetkor, sem jövetkor nincs helye. Az I. és II. kocsiosztályban utazók különösen figyelmeztetnek, hogy azoknak a visszatérés alkalmával mindkét menetjeggy birtokában kell lenniök, tehát azokat Budapestre érkezve, csak elő kell mutatni, leadni azonban nem. Gyermekekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— **Kalandos csalás.** A bécsi rendőrség ma Rudolfsheimban letartóztatott egy *Bägel* nevü gyári vegyészt, aki Rio de Janeiróból jött az osztrák fővárosba. Bägel ugyanis egy bécsi bankházban három váltót akart értékesiteni 20.000 márka erejéig. A váltókat a rio-de-janeiró Brasilian-London Bank állitotta ki. A bécsi bankház egy hamburgi céghez fordult információért s igy értesült, hogy a váltók valódiak ugyan, az összeg azonban egy nagyszabásu csalásból származik. Bägel ugyanis tavaly Rio de Janeiróban három bankhivatalnokkal ismerkedett meg, akik rávették, hogy a saját intézetüknél váltson be egy 120,000 millreisről szóló chequet, melyet ők hamisitottak. Bägel álöltözetben pénzzé tette az illető banknál a hamis chequet és az összegen mind a négyen megosztoztak. A rio-de-janeiró bank fölfedezte a csalást és sikerült hamarosan kézrekeriteni a hamisitók közül kettőt, a harmadikat Genuában tartóztatták le. Bägel a csaláson szerzett pénzből 20 000 márkára három váltót állittatott ki magának három cinkostársával, a többi pénzt pedig egyiknél hagyta megőrzés végett. Már nehány hét előtt elvitte a három váltót a bécsi bankhoz, de nem jelentkezett ujból, mert sejtette, hogy gyanut ébresztett. A rendőrség napok óta nyomozta Bägelt, mig végre egy fogadóban ráakadt.

— **Jótékonyság.** A VIII.—IX. kerületi izraelita nőegylet az izraelita husvéti ünnepek alkalmából, 228 szegényt összesen 1800 korona pénzsegélyben részesitett.

— **Nagy vasuti baleset Londonban.** Ma reggel Londonban a Hackney Downes földalatti állomásnál, a Liverpool-utca közelében a Great Eastern-vasut utasokkal tultömött vonatának egyik kocsija tengelytörés következtében kisiklott. Otven ember megsérült, három életét vesztette. A közlekedés teljesen megszakadt.

— **Hitvesgyilkosság.** *Balassa-Gyarmat*ról jelentik: Dombai Péter vadkerti lakos a budapesti Hungária-fürdő inasa egy asszonytól levelet kapott, hogy menjen haza, mert a felesége tiltosban jár; a féltékeny férj hazautazott és meggyőződött, hogy fiatal feleségének csakugyan viszonya van egy ottani birtokossal. Dombai tegnap bezárta feleségét és ott halálra szurkálta. Az utolsó szurás után a képsenge

beletört az asszony hátába. A szerencsétlen asszonyon kisebb vágásokon kivül kilenc mély szurást találtak, bár a gyilkos férj állitása szerint már a harmadik szurás is kioltotta az asszony életét. A hitvesgyilkos önként jelentkezett.

(x) **Figyelmeztetjük** az igen tisztelt magvásárló közönséget, hogy amikor nem közvetlenül *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésénél* Budapesten fedezik szükségletüket, hanem vidéki kereskedőknél, akkor kérjenek csak *Mauthner-féle* magot és ügyeljenek arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner név* vagy a cég ólomzára, mert amelyeken a cég neve, illetve ólomzár nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle* mag.

(x) **Uj! Internacional szörvesztő.** Egyszeri használata után az arcról és kézről a szőrt észrevétlenül eltávolitja. 1 üvegtégely ára 6 korona. Főraktár: Dr. Kovács gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **T. olvasóink** figyelmébe ajánljuk *Ehrentreu* és *Fuchs* testvérek butorkereskedő céget, Budapest, VI. Teréz-körut 8., ahol olcsó árban jó minőségü butorok a legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett kaphatók.

Semmiségek.

— *Jelenet.* —

Nikita montenegrói fejedelem kijelentette, hogy az albániai vérengzések *jelentéktelen lokális események.*

Nikita: Önök, ujságirók mindent felfujnak. Az egész csak semmiség.

Az ujságiró: Köszönöm. (*Felirja.*)

Nikita: Hogy lehet ezeket az apró zsörtölődéseket vérengzésnek nevezni?

Az ujságiró: Bocsánatot kérek...

Nikita: Hogy lehet egy-két erősebb szóváltást vérfürdőnek nyilvánitani?

Az ujságiró: De engedelmet kérek...

Nikita: Eh, önök folyton tuloznak! Mindent felfujnak! A szunyogból elefántot csinálnak, a bolhából tevét, a selyemhernyóból csörgőkigyót, a gyikból krokodilust, a heringből cápát, a szúból bölényt, a katicabogárból rinocéroszt, a kolibriból struccot, a gilisztából pedig boa konstriktort.

Az ujságiró: Bevégezte?

Nikita: Be.

Az ujságiró: Na hát most hallgasson ide. A hivatalos jelentés szerint az ellenfelek egymás fejét vágják le és karókra tüzdelik. Mi ez?

Nikita: Na hallja! Hát ez is fontos? Ez mindennap előfordul.

Az ujságiró: Szép. Hát az micsoda, hogy két albánt elevenen megnyuztak és aztán besózták, majd forró ecettel öntözgették és fogpiszkálókat helyeztek el a husában, tréfából.

Nikita: Furcsa volna, ha az ilyen apró pajzánságokat komolyan venném!

Az ujságiró: Pajzánság? Szép. Hát amikor egy albánnak felhasogatták a combját és buzát ültettek belé? Hát az a másik albán, akinek rábicskáztak a hasára? Hát az a harmadik, akinek a szemét pecsétviaszkkal huzták ki, mint a dugót az üvegből? Hát akinek földbe ásták a fejét és nézték, hogyan utánozza forditva Miss Duncant? Hát akinek kihuzták a csontját a karjából? Ez mind pajzánság?

Nikita: Ez csupa bagatell. Higyje el, hogy az albán a legpajzánabb nép a világon. Az egésznek semmi jelentősége. Csupa lokális esemény. Már mink ilyenek vagyunk, fiam... Maga nem ért bennünket!

Az ujságiró: Fáidalom, nem.

(*Rémülten elmenekül.*)

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **A Sándor-utcai képviselőház telke.** 1872-ben Pest városa és az országgyülés képviselőháza között olyértelmü szerződés jött létre, hogy a város a Sándor-utcai telket tulajdonjogának fenntartása mellett tizévi használatra átengedi az országnak az országház céljaira. Minthogy az ez évi szeptember 3-án ujból lejáró szerződés további meghosszabbitására már nem lesz szükség, a székesfőváros tanácsa utasította a mérnöki hivatalt, hogy becsülje meg az épületet. A mérnöki hivatal az épület jelenlegi értékét 90.407 koronában állapitotta meg, miből azonban levonandó a telken volt pótlaktanya 28.235 korona értéke. A tanács a szerdán tartandó közgyülésnek azt fogja javasolni, bizza meg a tanácsot, hogy az országház-épület barátságos uton való megszerzése érdekében lépjen érintkezésbe a képviselőház elnökségével.

(*) **A közuti vaspálya nyári menetrendje.** A székesfőváros tanácsa tárgyalás alá véve a közuti vaspályatársaság ez idei nyári menetrendjét, elhatározta, hogy visszaállittatja azt a régi viszonylatot, amely szerint a Ludoviceumtól Ó-Budáig közvetetlen kocsik járták s megszünteti az e helyett behozott esküter-óbudai relációt. Megköveteli továbbá a tanács a közuti vaspályatársaságtól, hogy a lánchidfő-óbudai vonalán a kocsikat, az eddigi 8 perces időközök helyett 5 percenként indittassa.

SZINHÁZ. ZENE.

** **Nagyzási hóbort.** Nem ok nélkül kérdeztük a minap, hogy vajjon a közönségnek tényleg meg kell-e szoknia, hogy látesövével ne a színpadra, hanem az intendánsi iroda felé tekintsen. Furcsa egy szindarab játszódik ott le: a nagyzási hóbortnak burleszk jelenetekben gazdag tragikomédiája. A legujabb jelenet a következő: Gróf *Keglevich* István intendánsnak van néhány barátja a sajtóban, akiről a zsurnaliszta-világban mindenki tudja, hogy sugalmazásait a kegyelmes urtól kapja. Ezeknek egyike — kétségkivül az intendáns ur sugalmazására — ma megtámadja — ugyan kit, mit gondolnak? — a miniszterelnököt. A pikáns támadásnak egyik elmessége, hogy a miniszterelnököt főintendánsnak nevezi; ez még hagyján, hiszen *Széll* Kálmán, mint belügyminiszter tényleg közvetlen fölebbvalója az intendánsnak és szinházi ügyekben legfőbb fórum. De a köteles tisztelet és fegyelem szempontjából a leghatározottabban kárhoztatnunk kell, hogy az intendáns a reá hallgató sajtóban a miniszterelnököt nemcsak leckézteti, de gyanusitja is. Sőt nemcsak gyanusitja, de megszégyeniti is. Leckézteti, kimondván, hogy *Mészáros* egyéniségénél és munkásságánál fogva méltatlan a számára kijelölt helyre. Meggyanusitja, kimondván, hogy *Széll* Kálmán csak egy magas állásu politikai barátja kedvéért tartotta meg *Mészáros* Imrét évi 8000 korona fizetéssel az *Operaház* állományában. Nyilvánvaló, hogy ez gyanusitás: mert ha *Mészáros* Imre nem szolgált rá, hogy az intézetnél megmaradjon, akkor *Széll* Kálmán központból tett szolgálatot magas állásu barátjának. Mégis furcsa egy dolog, hogy az intendáns sugalmazására ilyen gyanusitásokkal illetik az intendáns főnökét. De mindez semmi és a nagyzási hóbort még tovább megy: hivatalos titkot visz a nyilvánosság elé. Kifecsegi, hogy a miniszterelnök kérdésére, vajjon minő pozicióban lehetne megtartani *Mészáros* Imrét, az intendáns ur ezt felelte: *Teljesen haszonvehetetlen.* Az intendáns ur imhol még parádézik is a nyilvánosság előtt indiskrét tiszteletlenségével fölebbvalójával szemben. Ugy látszik, hogy az intendáns, aki *Széll* Kálmánt gunyosan főintendánsnak nevezi, magát alminiszternek képzeli s pedig zsebformátumu báró Bánffy Dezsőnek. Az egésznek nyitja pedig a következő: az intendáns annak idején előterjesztést tett, hogy *Mészáros* Imre szerződését még letelte előtt bontsák föl és nevezzék ki végleges igazgatónak *Máder* Raoult. *Széll* Kálmán ezt az előterjesztést félredobta és mindkét irányban ellenkezőleg intézkedett és pedig nagyon bölcsen és igazságosan: *Máder* ideiglenesen igazgató, *Mészáros* pedig megmarad az intézet állományában. Erthető, hogy a gróf urat *Széll* Kálmánnak ez az intézkedése kellemetlenül érintette, de az már mégis érthetetlen, hogy ilyen következtetéseket von le az esetből. Ha gróf *Keglevich* István nincs megelégedve a fölebbvalójával, hát bocsássa el, de ne feleseljen vele tiszteletlenül és indiskrétül az ujságokban. Sunt certi denique fines. Az intendáns nagyzási hóbortjának is legyen valahára határa.

** **A mesterdalnokok.** Az *Operaház* müsorába hosszabb szünet után ma este visszahelyezték *A mesterdalnokokat*, Wagner hatalmas dalmüvét és pedig részben uj szereposztással. A repriz első sorban *Burrián* Károly, jeles tenoristánk kedvéért történt, akinek Stolzingi Walterjét nagy gyönyörüség reményével várta a közönség. Csakhogy az énekes ismételt lemondása következtében végre is a régi Waltert kellett beugrani. Sok mindenféle mende-monda kering mostanság *Burriánról*. Mondják hogy a müvészt elkedvetlenitette az a bánásmód, melyben a vezetőség részesitette, hogy távozásra gondol és indokolatlan lemondásaival csak a szakitást akarja siettetni. Tudtommal egészen másként áll a dolog. *Burrián* tényleg beteg és ha nem is igazolná *Ónody* tanár kiváló tekintélyével, hogy hangszalagjainak irritációja oly természetü, hogy esetleges fellépése káros következményekkel járhatna hangjára nézve, elhinném neki, hogy a *tizenhárom* (!) Tristán-előadás erősen megviselte egészségét. Nincs dalszinház ezen a világon, ahol ez a tárasztó opera egy szezonban ugyanolyan szereposztással ennyiszer menne és maga *Wagner*, az első (müncheni) Tristán-premiér után szórul-szóra ezeket irja Tristán első személyesitőjéről, Schnorr von Carolsfeldről, aki különben bele is halt ebbe a szerepbe: „Bünnek tartanám, ha valamelyik szinház ezt az ugyszólván emberfölötti erőket kivánó operát állandóan müsoron akarná tartani.“ Burriánnak különben semmi oka sincs panaszra, persze most utólag az Operaháznak kell megadnia *Tristan és Izolde* tizenhárom kasszasikerének az árát. Viszontláttuk tehát Stolzingi Walther szerepében Broulikot, a jó Broulikot, akinél a bőség napjaiban — kései bánkódással vallom be — leginkább a hibákat szoktam észrevenni és aki baj esetén mégis csak hasznos és biztos repertoár-énekesnek bizonyul. Ugy vagyunk Broulikkal, mint a kikapós férj a feleségével. Vidám napokon idegessé teszi a hétköznapi szerelem, de amikor mindenki elhagyja, ellágyulva mondja: mégis jó az öreg a házná! *Broulik* különben ma kitünően volt diszponálva és az egyéniségének megfelelő erősen lirai jellegü szerepben a közönség zajos tetszését vivta ki. — *Szilágyiné-Bárdossy* Ilona asszony ezuttal először énekelte Évát. A jeles müvésznő előkelő kvalitásai teljes mértékben érvényesültek, ugy mint szép hangja, finom énektechnikája és kiváló intelligenciája, — de egyéniségénél fogva nem tudta bennünk felkelteni Wagner Évájának illuzióját. Annál nagyobb elismerést érdemel, hogy a nem neki való szerepben ekkora sikert ért el. — Dávidot *Gábor* József, a rokonszenves fiatal tenorista énekelte, akinek szorgalma és haladása szép reményekre jogosit. Nehéz szerepét fizikai erővel győzte, — ez volt a meglepetésünk. Minden szavát érteni, — igaz, hogy ennek fejében a tulajdonképpeni éneket valami parlandó-félével kellett pótolnia. Ez a dévaj suszterinas nagyon komolyan veszi a müvészet dolgait és ezáltal hitünket az ő müvészi fejlődésében ma este még komolyabbá tette. A többi szerep a régi jó kezekben volt, — *Ney* Dávid, az eszményi mesterdalnok, *Hegedüs*, mint jellegzetes Beckmesser, *Szendrői*, a kitünő Pogner és *Beck* Vilmos, mint nemesen stilszerü Kothner, *Válent* Vilma stb. jól egészitette ki az ensemblet. Az előadás ugy általában véve magas müvészi szinvonalon állt, de erős megrovást érdemel az első felvonásban a mesterdalnok-ensemble. Hogy miket énekeltek össze-vissza ezek a mesterek? Attól tartok, hogy a velük szemközt ülő inasok elvesztették respektusuk végső roncsait. A legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk *Kerner* Istvánról, jeles karnagyunkról, aki először dirigálta ezt a nehéz dalmüvet. Csupa erő és szin volt a zenekar, bár itt-ott kissé tulságosan hangos és stil meg lendület dolgában semmi kivánni valót se hagyott hátra. (*G—ly.*)

** **A szultán.** A *Népszinház* aranykorának édes emlékei támadnak fel szivünkben, mikor *Verő* György diadalmas operettjének, *A szultán*-nak nyitánya ma este megcsendült. Az első előadás emlékéből kivált *Küry* Klára kedves, kacagó ötletes, poétikus Roxelánja és *Hegyi* Aranka melankólikus, szép szultánja. Hova tünt *Kassai* remek *Bimbasi*-ja, *Dárdai* meleghangu *Gaston*-ja, a fegyelmezett kórus, a színpad derüje, a nivó, a tavalyi hó? Mély szomorusággal hagytuk el az előadást, mikor a hirdetéses vasüggöny harmadszor is legördült. Az egykor hires, nagystilü, kitünően összeválogatott ensemble mintha szétzüllött volna. Mintha az a kéz hiányoznék, amely szerető fegyelemmel összetartaná a szertehuzó erőket. Hiszszük, hogy akik a Népszinház sorsát intézik, a mostani fura állapotokból igen sok konzekvenciát vonnak le s a jelen keservein keresztülgázolva visszaadják a jeles és népszerü intézet fényét. A kedvetlenség és kelletlenség tespedt levegője leüdite meg ma este a színpadot, mintha az egész személyzet mással volna elfoglalva s nem hivatásával. *Z. Bárdi* Gabi asszonynak ki a cimszerepet játszotta, használt a délszaki tartózkodás. Igen jó szinben van, kissé meg is hizott, de a délövi nap nem adta még vissza hangja régi melegét. Ugy látszik, még pihenésre szorul a szezon végéig. Addig tulzott és igen sokszor nem helyén alkalmazott játékbeli megszokásaiból is kigyógyulhat s ujra a régi, kedves Bárdi Gabi lesz a maga helyén, ahol a közönség mindig szivesen látja. Verőné Margó Célia asszony széphangu Roxelánja ismerősünk a régi időkből, éppen ugy mint *Németh Bulbül* pasája és *Tollagi* pompás, fürge, jókedvü eunuchja. Kovács mulatságos Bimbasi volt. A többiekről pedig ne essék szó. A kórus nagy részét egészen bátran szélnek lehetne eresztení s gondoskodni olyan karról, melynek az élet egyéb kellemeségei és gyönyörei mellett még a preciz éneklés is megadatott. A zene a régi szép volt s a bájos melodiákat ma is megtapsolták.

(*p. d.*)

** **A budai szinkör megnyitása.** *Krecsányi* Ignác szintársulata három évi távollét után holnap, szombaton kezdi meg az előadások sorozatát a budakrisztinavárosi nyári szinkörben. Szinre kerül *Az édes lanyka* cimü operette, melyhez uj diszletek és jelmezek készültek. *Az édes lányka* főbb szerepeinek kiosztása a következő: gróf Liebenburg — Szikszay Miklós, Adél — Jámbor Ilona, Róbert — Mihályi Ernő, Lola — Perényi Margit, Flórián — Ferenczi Frigyes, Lizi — F. Kállay Lujza, Prosper — Izsó

Miklós Klappantyu — Körmendy János. Vasárnap két előadás lesz a budai színkörben: délután 3 órakor ifju *Bokor* Józsefnek a Népszinházban nagy sikert aratott népszinműve, a *Kurucfurfang* kerül előadásra félhelyárakkal, este pedig rendes árak mellett másodszor *Az édes lányka.*

** **Utolsó előadások a Városiban.** Holnap, szombaton kerül szinre dr. *Janovics* Jenő igazgató rendezése mellett Molière *Don Juan*-ja melyet még a fővárosban nem mutattak be. A cimszerepet Bihari Ákos, Donna Elvirát — Hettyei Aranka fogja játszani. A többi szerepet Horváth Paula, Mészáros Géza, Fenyéri Mór, László Gyula, Pataky József, Havas és Sárközy játszszák. Vasárnap két előadás lesz; délután a *Nebántsvirág* kerül szinre *Sugár* Jolánnal a cimszerepben, este a nagy sikert aratott *Kékszakálu herceg*-et adják. Ez lesz egyuttal az utolsó előadás. Innen Fiuméba viszi dr. *Janovics* a társulatát, ahol május hó 1-én nyitja meg a Fenice-szinkört.

** **A hatvanesztendős Lucca Paulina.** *Lucca* Paulina, az egykor világszerte hires énekesnő holnap tölti be hatvanadik életévét. *Lucca* szerény kardalosnői sorból emelkedett fel a leghiresebb és legünnepeltebb énekesnők sorába, akinek hangját és müvészetét az egész világ megcsodálta. Az énekmüvészetbe még *Meyerbeer* vezette be. *Lucca* Paulina, aki alig néhány évvel ezelőtt vonult vissza a szinpadtól, most Bécsben él, ahol született is.

** **Ezüst hárfa.** (Daloskönyv iskolai használatra, irta: *Erődi* Ernő.) *Erődi* Ernő neve nem ismeretlen az énekirodalom és énektanitás terén, az *Ezüst hárfa* megjelenése előtt már napvilágot látott négy daloskönyve eléggé el van terjedve az ország minden iskolájában, mint bő tapasztalatokkal biró énektanár pedig különösen a fővárosban olyan kedveltségnek örvend, hogy az általa betanitott és vezetett iskolai daloskörök nyilvános szerepléseikben mindenkor a legnagyobb elismeréssel és tetszéssel találkoztak. A kiváló énektanárnak előttünk levő terjedelmes munkája felöleli a buzgó oktató összes tapasztalatait és biztos sikerre számithat, mert az *Ezüst hárfa* irányával, sokoldalúságával és eredetiségével első uttörő munka ebben a szakban, amennyiben kiterjed ugy az életnek általában, mint különösen az iskolának minden lehetséges mozzanatára, viszonyaira és változataira, ugy hogy alig kinálkozhatik az életben vagy az iskolában alkalom, melyre e könyvben a legrégibb magyar és idegen költőktől és zeneszerzőktől egészen a legujabb termékekig fáradságot nem ismerő legjobb átdolgozásban vagy legujabb forditásban alkalmi énekszám elő ne fordulna. A csinosan kiállitott két vaskos kötetet már a beosztása is ajánlja. A szerző az énekeket hat csoportra osztja. Ezek: Isten; Király és haza; Élet; Katonadalok; Népdalok; Tornadalok és indulók. Van a munkában összesen 20 egyszólamu, 246 kétszólamu 130 háromszólamu és 31 négyszólamu legválogatottabb és betanitásra legalkalmasabb karének. Emeli a munka értékét a szerzőnek az az ötletes ujitása, hogy az egyes csoportok fejei eredeti rajzokkal és cimképekkel vannak illusztrálva, ami a münek kiválóan tetszetős alakot is ad. Találkozunk a gyüjteményben a régibb és modern költészet és zeneirodalom legillusztrisabb neveivel, mint Kölcsey, Vörösmarthy, Jókai, Petőfi, Arany, Gyulai, Pósa, Endrődi hazai költők, Göethe, Schiller idegen költők; Erkel, Káldy, Egressy hazai zeneszerzők, Beethoven, Mozart, Schuberth, Mendelsohn külföldi zeneszerzők neveivel és kifogástalanul átültetett alkotásaikkal. Az egész daloskönyv ujitó iránya, sokoldalusága, a szövegeknek modern átdolgozása az idegen termékeknek gondos átültetése és sok egyéb pedagogiai jó tulajdonsága révén igazán ajánlatos munka, és az a fővárosi közoktatásügyi bizottságban legujabban felmerült eszme, mely az énektanitásnak az elemi népiskolák felsőbb osztályaiban hangjegyek alapján való meghonositását óhajtja, meggyőződésünk szerint sehol sem talál célra vezetőbb anyagot és módszert, mint *Erődi* Ernő „Ezüst hárfá"-jának az elemi népiskola IV., V. és VI. osztályai számára található énekszámaiban. Még csak azt teszszük hozzá, hogy az igen gondosan kiállitott mü első kötete (egy- és kétszólamu énekek) 1 korona 60 fillérért, második kötete (két-, három- és négyszólamu énekek) 3 korona 50 fillérért kapható a kiadó Lampel-Wodianer-cég könyvkereskedésében. (*f.*)

** **Egy görbe nap délután.** *Csicseri Bors és Társa* eredeti bóhozata délutáni előadásban vasárnap kerül szinre a Borszsem Jankónak folyvást kedveltebbé váló alakjaival. Juczi szobalány szerepét *Biaha* Lujza asszony fogja játszani.

** **Miss Duncan uj müsora.** Miss *Duncan* jórészben uj programmal mutatkozik be holnap, *szombaton* este. Egész sorozatát illesztette be müsorába a *Chopin* szerzeményeinek, ugymint: *két mazurkáját* (as-dur és c-dur), *egy préludejét* (e-moll), végül *egy keringőjét* (cis-moll.) Ezeket a zeneszámokat nem a zenekar játszsza, hanem Sylvia *Risigari*, a kiváló zongoramüvész, aki külföldön is állandó kisérője volt Miss Duncannak. A gyorsan népszerüvé vált táncmüvésznő müsorának kiváló érdekessége lesznek ezek a tánccal kisért Chopin-számok, amelyek mellett régi müsorából a Ninettát, a Primaverát, a Pán és Ekhót, az Orpheust s végül Bachus és Ariadnet adja elő Miss Duncan.

** **Magyar énekesnő külföldi sikere.** *Samek* Elza, akit budapesti tanulmányai befejezése után a berlini udvari operához szerződtettek, a napokban lépett föl először *Magdeburg*ban, a *Carmen* cimszerepében. A széphangu, fiatal énekesnőről az ottani lapok igen elismerőleg nyilatkoznak. Dicsérik pompás megjelenését, iskolázott hangját s énekbeli biztosságát és szinjátszó tehetségéről is elismerőleg szólnak.

** **A spanyol operatársulat vendégjátéka.** Albrecht Ferenc, a király-utcai Somossy-mulató bérlője tudvalevőleg egy spanyol operatársulatot szerződtetett, azonban a szerződési kötelezettségek dolgában differencia támadt és ezzel a hetven tagból álló társulat válságos helyzetbe került. A társulat küldöttsége ezért ma délelőtt *Rudnay* főkapitánynál járt támogatást kérve, amit a főkapitány készséggel meg is igért. *Borsodi* Vilmos a Nyári Népszinház élelmes igazgatója tudomást szerzett a társulat válságáról és a hetven tagból álló, a madridi opera jeles erőiből összeállitott társulatot rövid vendégszereplésre szerződtette a Nyári Népszinházba. Amennyiben engedélyt fog nyerni, Borsodi a kiváló társulat részére kibéreli a Somossy-mulató helyiségeit és az előadásokat ott folytatja.

** **Operaelőadás a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó ma esti szórakozásul a Magy. Kir. Operaház előadását fogja közvetiteni. A *Tévedt nő*, Verdi operája kerül előadásra Prevosti Franceschina vendégfelléptével, mely előadás a Telefon Hirmondón keresztül teljes egészében a legtisztábban lesz hallható. Az opera közvetitése után az est folyamán érkezett legujabb hireit olvastatja fel a beszélő ujság, majd annak bevégezte után 11 óráig még cigányze lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elite és az Emke kávéházból közvetit a Telefon Hirmondó.

Herkules munkái.

— A Magyar Szinház bemutatója. —

Budapest, április 25.

Feltéve, hogy a mindenható Jupiter, a görög mythologia főistene, még ma is rendelkeznék rettegett villámai fölött, aligha akadna *Nemzetközi Baleset Ellen Biztositó Társaság*, mely *Gaillard* és *de Flers* uraknak, a *Herkules munkái* librettistáinak, az életét csak egy pipa dohány értékéig is biztosita. Palacsintává lapitaná őket legsujtóbb villámaival, annyira poesékká csufolták szivéhez nőtt legkedvesebb fiacskáját, a hősök virágát, Herkulest.

De hát az Olympus pogány istenei, mióta más modern istenségek számüzték őket felhő-trónusaikról és kétévezredes számüzetésben bolyonganak a Lexikonok és a középiskolai kézikönyv-mythológiák fóliánsaiban, nagyon megszokták, hogy csuffá tegyék őket holmi muzsikusok kedveért, akik nem is kamarazenét vagy szent oratoriumokat, hanem könnyüvérü melódiákat, keringőket és pikáns operett-kuplékat komponálnak.

Mióta Meilhac és Halévy, ezek a klasszikus libretto-atheisták, az *Orfeusz*ban és a *Szép Heléná*ban annyi keresztény jókedvvel megcsufolták a pogány egész-, fél-, negyed és nyolcad-isteneket, azóta a mythologia olympikus nagyságai kedves prédái az operettek szövegkönyv-iróinak.

Gaillard és *de Flers* a hős Herkulest, a férfias bátorságnak és hősiességnek ezt, a mithikus kor két évezredes ködén át felénk ragyogó mintaképét választották ki prédájokul.

A francia dévajosok pompásan választottak. A legjobb operett-ötletek közül valónak tartjuk Herkulest olyképpen persiflálni és a mithikus félistent ugy odaállitani, mint aki kitömött lábikráju, nyápic szájhős volt csupán, akinek hires tizenkét munkáját más végezte el s ő maga csak ennek a másnak az idegen dicsőségében sütkérezett. Blaszfemikus gondolat, de az e fajta persiflage sehol sem hatásosabb, mint az operett-burleszk világában.

Gaillard és de *Flers* szövegkönyve ilyen persiflageban mutatja be Herkulest. Pipogya, gyáva, egy kitömött figura, akinek gyönge fogyatékosságát legjobban a saját — felesége, a szép Omphale asszony tudná megmondani. Augias, aki egy sikerült anakronizmusban mint sportsman lép elénkbe, meg is szökteti oldala mellől a szép asszonyt. Herkules visszafogadja aztán a szép Omphale-t annak a fejében, hogy Augias letagadja magáról a munkákat és visszasózza Görögország nyakára nemzeti hősnek Herkulest.

Nagyjából ez volna a *Herkules munkái* librettója. Igen ám, de a francia szerzők, akik nem birnak ellenni vastag cochonnériák nélkül, még egy — tizenharmadik munkát is rákölteneк Herkulesre és ez a tizenharmadik munka nem egyéb, mint az, hogy Lysias király harminc leányát egy éjszakán keresztül kellene kioktatnia az *Enfin seul!* tudományában.

Ez az orcapirító ötlet tölti ki a harmadik felvonást, melynél vaskosabbat még nem igen termelt a francia operett-litteratura. Ez a felvonás egy Pfujpoézis, telespékelve olyan mondásokkal, amelyekre jobbnevelésü huszárkáplárok is kimenekülnének a kaszárnyából.

A *Magyar Szinház* pedig — a neve után legalább — mégis csak szinház lenne tán, vagy mi nem pedig kaszárnya, amelybe csak *rossz nevelésü* huszárkáplárok járnak.

Herkulesnek fentebb emlitett tizenharmadik munkáját egyébiránt nem Augias, hanem a munkamegosztás egészséges elve szerint harminc arkádiai pásztor végzi el... Amire igazán csak az ismert, szellemes mondást lehet alkalmazni:

— Pfuj, milyen igéző!

Az operett zeneszerzője Claude *Terasse* egészen uj, de nem utolsó ember a francia operettzene terén. *Offenbach*- és *Audran*-hatások alatt komponál. Az előbbitől muzsikájának pikantériáját és ritmusának elevenségét, az utóbbitól a melódiák ringató lágyságát szedi kölcsön, ami azonban nem jelenti azt, hogy hijjával van az eredetiségnek. A *Herkules munkái* a legjobbfajta operett-muzsikából való s ami élvezetes a mai estében volt, azt tisztán e zene orkesztrális szépségének köszönhetjük.

Az előadásnak sajnosan alacsony szinvonalából csak egyes szereplők emelkedtek ki. Ezek: *Ráthonyi*, *Boross*, *Dalnoki* és *Margó* Zelma, akikhez még hozzászedhetjük *Mátrait*, aki ma este egy sikerült magyar stilusu Lysias királyt produkált. Az előbb emlitett szereplők játékában megtalálta az ember azt a szinvonalat, melyet fővárosi szinpadon általában megszoktunk. *Ráthonyi* elegáns volt és szeretetreméltó, *Boross*, Herkules szolgájának aprócska szerepében, csakugy duzzadt az igazi komikumtól; ennek az érdemes és nem eléggé méltányolt müvésznek ugyszólván minden szavát hangos derültség kisérte. *Dalnoki* nagyon szépen énekelt, *Margó* Zelma pedig egyenes „star"-számba ment ma este, annyira nem volt mellette más észrevehető.

Még két főszereplőről kellene szólanunk: Omphaleról és magáról Herkulesről. Az előbbit *Szeitstey* Elza, az utóbbit *Szikiai* játszotta. Mit szóljunk *Szelestei* kisasszony Omphale-járól, a világszép görög aszszonyról? Ugy tudjuk, hogy a kisasszonyt a *miskolczi* szintársulatból felszólitották a fővárosba, a *Magyar Szinház*-hoz, ma esti Omphale-ja után nem óhajtanánk egyebet, mint azt, hogy valaki minél előbb visszaszöktesse Miskolczra. *Sziklai* Herkuleséről pedig legjobb, ha hallgatunk és kiméletes szeretettel a feledés leplével boritjuk le...

Az operett-est ritka csöndben folyt le, ismétlések nélkül. A forditás verses részét *Mérei* Adolf végezte pattogó rimekben, prózai részében pedig *Kesztheli* Ernő remekelt néhol tulságos szellemi buzgósággal. (M—s.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Hogyan oldjuk meg az oláh kérdést.** Ezzel a cimmel tóthváradi *Kornis* Elemér könyvet ad ki, mely körülbelül huszesztendei munkásságának eredménye. A könyv az oláh kérdés gyüjtő névvel egybefoglalt törekvéseket a legszélesebb alapon tárgyalja s olyan politikai, közgazdasági és társadalmi programmot ad, melylyel ezt a kérdést, mely nem más, mint az oláhságnak a magyar állam felbontására és egy nagy román királyság: *Dacia Moderna* megalkotására irányuló törekvése, megoldani lehet. A könyv öt részben, 26 iv terjedelemben és a következő tartalommal jelenik meg a Stephaneum-nyomda kiállitásában: I. Az oláh kérdés eredete és története. II. Az oláhok romanizált dáksága, a történet, nyelvtudomány és feliratos emlékek világánál. III. Oláh harcosok és oláh legyverek. — Románia és az erdélyi kérdés. IV. Nemzetiségi politikánk 1867-től. — A magyar sajtó és társadalom az oláh kérdéssel szemben. V. Mit kell tennünk. Az egész mü előfizetési ára öt korona. Az első könyv ez évi május 1-én, a következők: junius, julius, augusztus és szeptember 1-én jelennek meg. Előfizetni lehet a szerzőnél: Budapest, VIII., Berzsenyi-utca 2., III., 16/a.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Párbaj.** *Törley* József pezsgőgyáros tavaly párbajt vivott *Löwenstein* Nándor budapesti kereskedővel. A lovagias affér abból keletkezett, hogy a Törley-cég felszólitotta Löwensteint, hogy számláját egyenlitse ki. E felszólitás miatt Löwenstein másnap a lóversenytéren orozva megtámadta Törleyt és inzultálta. Másnap párbajt vivtak, mely miatt Löwensteint már elitélte a biróság. Törley pedig, minthogy a telet Nizzában töltötte, csak ma állott törvényt a pestvidéki büntetőjárásbiróság előtt, Fodor járásbiró vezette a tárgyalást. *Törley* a kihallgatás során előadta, hogy egy 2800 koronás számla miatt keletkezett az affér. Löwenstein öt orozva támadta meg s csak társadalmi kényszerből duellált Löwensteinnel. A biró az enyhitő körülmény figyelembe vételével *Törley* Józsefet *egynapi államfogházra* itélte párbajvétség miatt. Az itélet jogerős.

§§ **Rendőr-virtus.** *Friedmann* Miksa földbirtokos a mult év julius 20-án a keleti pályaudvaron meg-

érkezett a vidékről. A pályaudvaron a felesége várta s együtt mentek a villamos megálló felé. Útközben Friedmanné férje kézibőröndjét egy kis flunak adta át, hogy vigye a villamos kocsig. Egy hordár azonban elvétette Halász Pál rendőrrel a fiu kezéből a táskát, sőt Friedmannét, aki nem akarta türni, hogy a rendőr a fiutól elvegye a bőröndöt, igazolásra hivta fel s az őrszobára akarta kisérni. Férje természetesen e feletti felháborodásában rátámadt a rendőrre, aki most már a férjet is bekisérte az őrszobába, ahol Friedmannak és feleségének igazolniok kellett magukat s csak aztán bocsátották őket szabadon. A java azonban ezután következett. A rendőr jelentésében azt állitotta, hogy Friedmann botjával ráütött. A rendőr panasza következtében a biróság *hatóság elleni erőszak* miatt vád alá helyezte Friedmannt. Ezt a pört tárgyalta ma *Bakonyi* Kálmán elnöklete alatt a törvényszék. A bizonyitás során az elnök kihallgatta a rendőrt s kemény szavakkal oktatta ki tapintatlan eljárásának következményei felől.

— Önnek nem volt joga igazolásra szólitani azt az uriasszonyt, aki nem akarta eltürni, hogy a bőröndjét a gyerek kezéből kivegye.

Miután a tárgyalás a hatóság elleni erőszak tekintetében bizonyitékot nem szolgáltatott, dr. *Böhm* királyi ügyész elejtette a vádat s a törvényszék dr. *Wolf* Vilmos védő kérelmére Friedmann ellen beszüntette az eljárást.

§§ **A nevelőnő tragédiája.** *Arad*ról táviratozzák: *Lohr* Sarolta bajor nevelőnő tragédiája, melylyel annak idején sokat foglalkoztak az ujságok, ma fejeződött be. Ma hirdették ugyanis ki *Lilienberg* Jakabné aradi szülésznő előtt a Kuria itéletét, mely másfél esztendei fogházra szól. Lilienbergnét nyomban letartóztatták.

SPORT.

** **Automobil-kirándulások.** Az *Automobil Klub* ma délelőtt gróf *Szapáry* Pál elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen elhatározták, hogy május 1-én reggel 8 órakor az Automobil Klubból nagyobbszabásu kirándulást rendeznek s a nyáron minden szerdán állandó sétakocsi-korzót fognak rendezni. A találkozóhely minden szerdán délután 6 órakor a Gerbaud-kioszknál. Az ügetőverseny napján a verseny után automobil-versenyt rendeznek az ügető versenypályán.

Nyilttér.

Osztálysorsjegyek

a most kezdődő I. huzáshoz **eredeti áron kaphatók:**

1/1 sorsjegy **12 kor.** | 1/4 sorsjegy **3 kor.**
1/2 „ **6** „ | 1/8 „ **1.50** „

Mercurbank

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám

Olcsó urilakás

május elsejére 550 frt évi bérért átadandó 3 utcai, nagy elő-, fürdő- és cselédszoba, konyha. Teréz-körut 44. sz. I. em. Bemenet a lépcsőnél.

Megóvás végett

szőrmeárukat,

ruhákat és szőnyegeket

elfogadunk

FREUD és CZIRING szücsmesterek,

Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 19.

(Az e rovat alatt közlöttekneк sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Madrid, április 25. *Alfonz* király megjelent a ma tartott minisztertanácson, amely után *Sagasta* miniszterelnök átadta neki a kabinet szerencsekivánatait közeli trónralépése alkalmából.

Vannovszkij lemondása.

Pétervár, április 25. A hivatalos lap a cárnak *Vannovszkij* tábornok főhadsegédhez intézett sajátkezü levelét közli, melylyel a cár teljesiti kérését, hogy őt megrongált egészsége miatt a közoktatásügyi miniszteri állástól jőlmentse és őszinte köszönetét fejezi ki azért, hogy agg kora dacára ezt a nehéz hivatalt elvállalta; egyuttal meghagyja őt minden egyéb hivatalában és méltóságában. A hivatalos lap továbbá jelenti, hogy a cár kinevezte Sängert közoktatásügyi miniszterré. Ugyan e lap szerint Messcaninov szenátort, a közoktatásügyi miniszter segédjét, szenátori méltóságában való meghagyása mellett saját kérelmére felmentették állásától.

Közgazdasági táviratok.

New-York, április 25. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.11/16 (9.1/8). áprilisra 9.58 (9.33). Juliusra 9.46 (9.28). New-Orleansban helyben 9.1/8 (9 0/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphiában 7.35 (7.35). Rafined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsir:* Western steam 10.25 (10 30). Rohe és Brothers 10.50 (10.45). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Májusra 69.0/8 (69.0/8). Juliusra 68.1/8 (69.0/8). — Szept.-re 69.1/8 (68.1/8). *Buza* irányzata gyenge. — Piros őszi helyben 88.0/8 (89.1/8). Májusra 80.0/8 (81.1/8). Juliusra 80.1/8. (82.1/8). Szept.-re 80.1/4 (81.3/4). Dec.-re 81.0/8 (83.3/8). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/8 (1.1/8). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.7/16 (5.7/8). Aprilisra 4.80 (5.33). Juliusra 5.— (5.23). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.95). — *Cukor:* 2.7/8 (2.7/8). — *Ón:* 27.37 (28.—). — *Rés:* 11.7/8—12.1/8 (11.3/4—12.1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 25. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. — Májusra 74.1/8 (75.1/4). — Juliusra 75.1/4 (76.1/8). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Szep.-re 62.1/4 (63.1/4). — *Zsir:* Májusra 9.82 (9.87). — Szept.-re 9.95 (10.—). — *Szalonna* short clear 9.75 (9.75). — *Sertéshus:* Májusra 16.62 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy álom.

Nem te csaltál meg — megcsalt a szivem:
Lángot képzelt a jégtörött szíven,
Mindössze ez volt az egész,
S mert káprázat volt, csalékony álom,
Délibábüzés — nem is csodálom,
Hogy eljött rá az ébredés.

Míg meg lesz vetve a síri-ágyam,
Betelik tán majd ezernyi vágyam,
Vagy tövisekbe járjak én:
Mit meg nem érek, semmit se bánok,
Csak azt, hogy ezt az egyetlen álmot
Végig nem álmodhattam én.

I. Draskóczy Ilma.

+ **Egy hercegnő regényei.** Nem megirta hanem átélte az ő saját, külön regényeit Radziwill hercegnő. Blowitz tollából a következőket irja róla egy francia ujság. A legutóbbi időben Cecil Rhodessel együtt gyakran emlegették Radziwill hercegnőt, aki ellen most csalás miatt bünper folyik a Fokvárosban. A kalandos természetü urhölgy Lengyelországban született és pedig olyan főuri családból, melyben valóságos tradició gyanánt érvényesült a kelleténél élénkebb temperamentum és a korai érettség. Radziwill hercegnő anyja éppen tizenötéves volt, mikor feleségül ment az ötven éven felüli gróf Zsewuskához. Körülbelül ugyanily fiatal korában ment férjhez Radzivill Katalin hercegnő is s három gyermeke született a házasságából. Az első rendkivüli esemény, mely Katalin hercegnő felé irányitotta egész Oroszország figyelmét: egy szerelmi dráma volt. Skobelew tábornok fia halálosan beleszeretett a hercegnőbe s mindenképpen arra akarta birni, hogy véle megszökjék. A szökés helyett azonban egy egészen más természetü esemény rázta föl és terelte Radziwill hercegnő felé az érdeklődést. Az ifju Skobelew hirtelenül meghalt és pedig kloroformmérgezés következtében. Hogy a gyanu és vád az ifju hercegnőt sem hagyta érintetlenül, ennek tudható be az, hogy közel két évig teljes visszavonultságban élt. Két év multán azonban Pétervár előkelő köreiben kezdte meg ujabb hóditó hadjáratait s innen Párisba utazott. A francia fővárosban Radziwill hercegnő egy millió értékü ékszereit kénytelen volt eladni 320.000 koronáért. Párisból Londonba tette át rezidenciáját s itt ismerkedett meg Cecil Rhodessel, akitől — ugy látszik — vissza akarta nyerni ékszerekben azt, amit a párisi eladáson elvesztett. Követte is a gyémántkirályt Afrikába s ott — köztudomás szerint — a legbizalmasabb viszony fejlődött ki a szép lengyel hölgy és a gazdag ánglius között. Szükségleteinek fedezésére később Radziwill hercegnő váltókat és sekkeket hamisitott Rhodes nevére. A gyémántkirály kifizetett 800.000 korona értékről szóló hamis váltót és sekket, de ekkor beszüntette a fizetői készséget. Minthogy pedig a szép hercegnő hamisitásai és csalásai magasabb összegre rugnak, igy tehát most a megindított bünvádi eljárás révén tüzték napirendre a kalandos élettel való leszámolást.

*

+ **Roosevelték arcképei.** Megirtuk annak idején, hogy Franciaország figyelme jeléül *Roosevelt* elnök és Roosevelt Alice arcképét megfesttette Chartran festővel és a két képet az Egyesült-Államoknak, illetőleg Roosevelt elnöknek elküldötte. Chartran most Cambon washingtoni francia követnek a vendége abból az alkalomból, hogy több katholikus milliomos meghivta arcképfestésre. Chartran ugyanis már többször lefestette a pápát is, ugy, hogy azóta az amerikai és az angol katholikus milliomosok gyakran elhalmozzák megrendeléseikkel. Abból az alkalomból, hogy most Amerikában időzik Chartran, külföldi lapok elmondják a két Roosevelt-kép ajándékozásának az előzményeit. A dolog Henrik herceg látogatásával van kapcsolatban, akit tudvalevőleg nagyban ünnepeltek az amerikaiak. Cambon, a washingtoni francia követ Henrik herceg elutazása után kötelességének tartotta, hogy ellensulyozza némileg azt a hatást, amelyet a látogatás Amerikában keltett. Azt tanácsolta kormányának, hogy ne hagyja Roosevelt elnököt Henrik herceg személyes varázsának büvkörében, s emlékeztesse valami ajándékkal az elnököt arra, hogy Franciaország is megvan még a föld szinén. A legmegfelelőbb ajándéknak azt találta Cambon, hogy fesse meg Chartran Rooseveltné arcképét. Delcassé, a francia külügyminiszter azt felelte, hogy az eszme nem rossz, csak az a baj, hogy a külügyi hivatal nem rendelkezik a szükséges költséggel. Amikor ezt Chartran megtudta, igy szólt:

— Ez nem akadály. Nem kérek a képért honoráriumot. Nekem elég az a tudat, hogy hazafias kötelességet teljesitek.

Arra Cambon hivatalosan tudtára adta Rooseveltnek, hogy Franciaország meg akarja őt ajándékozni a felesége arcképével. Az elnök meg volt hatva és megbeszélte a követtel, hogy mikor ül először a felesége a képhez. A megállapitott napot megelőző estén azonban megjelent a francia követségen és nagy zavarban mondotta Cambonnak:

— A feleségem nagyon sajnálja ... meggondolta a dolgot ... ő már nem fiatal ... Alice leányunk ellenben most van éppen élete tavaszán. A feleségem aggódik, hogy majd szemére vetik, hogy nem a leányát festtette meg.

Cambon mosolyogva felelte:

— De elnök ur, szándékunk volt kedves leányát megfestetni, mihelyt az elnökné arcképe készen lesz.

— Az már más — mondotta ismét meghatottan az elnök, s férfiasan megrázta a követ kezét — igy már rendben van a dolog. Hiába, Franciaország szivhezszólóan tud ajándékozni. — Némi tünődés után azonban hozzátette: — De hogyan jutalmazzam meg Chartran urat. Sem rendszalagjaim, sem érdemrendjeim nincsenek ... De mégis, eszembe jutott valami. Chartran urnak tizenhárom év óta megvan már a becsületrendje. Kérje meg Loubet urat a nevemben, hogy nevezze ki a becsületrend tisztjévé.

Loubet szivesen teljesitette elnök-kollegája kérését s igy lett megoldva a jutalom kérdése.

KÖZGAZDASÁG.

Az amerikai inváziő.

Budapest, április 25.

A vén Amerika fegyverkezik, készülődik, hogy gazdaságilag meghóditsa a fiatal Európát. Ezt a paradox mondást ragadom ki az előttem fekvő füzetből,*) ez jellemzi legtalálóbban az amerikai inváziót.

Amerika vén! — azaz kifejlett.

Ipara tökéletesebb, modernebb gépekkel és módszerekkel, kevesebb emberanyaggal dolgozik, hatalmasabb, gyorsabb és olcsóbb szállitási eszközökkel, fegyelmezettebb és iskotázottabb munkásokkal rendelkezik az európai iparnál.

Társadalmában a kasztrendszer nem vonja el a produktiv pályáktól esetleg a legélesebb elméket; a militarizmus nem köti le a legmunkabiróbb kezek millióit.

Ez a vén Amerika egyszersmind fiatal óriás, az övé a legtöbb és legjobb vasére és szén, van gabonája, bora, pamutja, gyümölcse, erdeje — ha négy világrész elsülyedne, Amerika megélhetne a maga emberségéből. Európa ellenben fiatal! — fejletlen.

Arca verejtékében fárad órákhosszat a munkás; a szomszéd gyárban ugyanazon munka percek kérdése, elvégzi az importált amerikai munkagép.

Manchesterben két ház épül egy utcában, az egyiken az angol munkás napi 800 téglát rak le, a másikon az amerikai napi kétezer!

Amerikában a vasuti kocsi 50 tonnát szállit 3/4 centtel tonnánként és angol mértföldenként, nálunk 20 tonnás „játékkocsik" (toy cars) 1·6—2·4 centtel.

Lassan és drágán dolgozunk.

*) The American Commercial Invasion of Europe (Amerika kereskedelmi inváziója Európába) by Frank A. Vanderlip Republished from Scribnens Magazine 1902.

Természeti kincsekben nem egy európai állam koldus Amerikához képest.

A német bányász helyenként már 1000 méternyire száll le szénért, a silányabb német vasércet a gazdagabb spanyol érccel kell feldolgozás előtt vegyiteni. Nemcsak Anglia, de Németország sem képes a magáéból fedezni élelmiszerszükségletét.

Az amerikai tőke kielégiti a rohamosan növekvő ipar igényeit és azonfelül gyarapszik; rég megindult az amerikai értékpapirok nagystilü visszavándorlása. New-York a világ legolcsóbb pénzpiacává fejlődik; mig az Egyesült-Államok 2%-os járadékát 110-el jegyzik, addig

a 2¾%-os angol consol 93-as

a 3%-os német járadék 88-as

a 4%-os orosz aranyjáradék 96-as árfolyamon kél el.

Vanderlip ur volt pénzügyi államtitkár, jelenleg a National City Bank of New-York alelnöke európai körutján nálunk is megfordult; sorra járta a minisztériumokat, az előkelőbb bankokat és ipartelepeket. Mindenütt azt kutatta, azt fürkészte, hogy vajjon hol helyezheti el Amerika legbiztosabban és leggyümölcsözőbben tőke-feleslegét.

E szempontból, valamint az ipari versenyképesség szempontjából hasonlitja össze Angliát, a hármasszövetség hatalmait, Franciaországot és Oroszországot.

Igaz, hogy olykor egy-egy gunyos megjegyzést el nem fojthat, midőn p. o. az Ausztriában, Franciaországban vagy Oroszországban divó nehézkes készpénzfizetési rendszerről szól, vagy midőn az angol bank szent csarnokait emliti, melyekbe mindeddig — mirabile dictu! — nem tudott bejutni a telefon! — de egészben a füzet hangja nyugodt és tárgyilagos.

A rólunk elmondottakon kivül bennünket leginkább az Angliának és Németországnak szentelt fejezetek érdekelnek. Anglia a leggazdagabb ország, de immár hanyatlik, iparát válságba sodorja a gyárosok maradisága és a trades unionak (munkásszövetség) korlátlan uralma.

Ez utóbbiak olcsó jelszavak örve alatt a munkamegtakaritó gépek ellen agitálnak, azokat helyenként mintegy bojkottálják és a munkás napi teljesitményét minden tőlük telhető módon a minimumra igyekszenek leszállitani. Ahol a világversenyben egymással szembekerül az angol és az amerikai vállalkozó, ott az utóbbi fél- és harmadakkora időre 25, néha 33%-kal olcsóbb árakkal köti le magát és becsülettel felel meg kötelességének.

Angliában a már-már mindenhova beférkőzött amerikai szerszámokon és szerszámgépeken kivül az amerikai villamos vasutak és berendezések, szedő- és nyomógépek, mezőgazdasági gépek, papir stb. óriásilag tért foglaltak.

A német nemzet és a német ipar fejlődése előtt kalapot emel az amerikai szerző. Németország 35 évvel ezelőtt szegény ország volt — természeti kincsekben ma is az.

Ha, ugymond Vanderlip, egy nemzet nagyságának mértékéül az ellenséges viszonyok feletti kivivott diadalai szolgálhatnak, ugy bizonyára a német a világ első nemzete!

A németek széleskörü ismereteit, alapos szaktudását, nyelvismeretét, kitünő technikai oktatását, de mindenekfelett egyes kereskedelmi, ipari vagy tudományos problemák tanulmányozásában kifejtett szivósságát, szorgalmát, hajthatatlan, nyugodt kitartását nem győzi dicsérni. Németország térfoglalása a világpiacon ismeretes; talán kevésbé ismert tény a német szakemberek gyakran vezető szerepe Anglia gyártelepein.

Olaszországot a militarizmus és adó agyonnyomja, tultengenek a forradalmi pártok, ipara drága külföldi szénnel dolgozik. Olaszország versenye nem ponderál Amerikában, tőkebefektetésre sem kecsegtetnek a bizonytalan viszonyok.

Oroszország maga egy világ — védvámos rendszerével az amerikai iparcikkek tömeges invázióját meg tudja akadályozni, annál kedvezőbben kinálkozott és kinálkozik amerikai fiókgyártelepek alapitására.

Franciaország — érdekes, hogy ezen itélet Witte orosz pénzügyminisztertől származik — olyan, mint egy kis „rentier". Megelégszik szerény jövedelemmel, van részvénye, járadéka quantum satis és vagdossa vigan a szelvényeket. Különben magas védvámjai és munkásainak különösen egyes iparágakban tanusitott kiváló ügyessége — tegyük hozzá, kitünő izlése — jó fegyver az amerikai versenynyel szemben is. Hol van már most Amerika óriási sikereinek titka?

Tudjuk, hogy a kereskedelmi mérleg éppenséggel nem abszolut fokmérője egy állam anyagi jólétének.

Az Egyesült-Államok fennállásától 1895-ig az összes kereskedelmi mérlegek aktivumának végösszege 383 millió dollár; az utolsó hat év aktivumának összege 2000 millió dollár! — ez mégis csak nyom valamit a latban.

A bevezetésben elmondottakon kivül Amerika fölénye leginkább saját belföldi fogyasztó piacának hatalmas arányaiban és egyenletességében gyökerezik.

Náluk a kaliforniai ember ugyanolyan kalapot visel, mint a bostoni és a nép ezen óriási területen hasonlóan ruházkodik és nagyjából hasonló szükségleti cikkeket vásárol.

Igy születik meg a nagyipar par excellence, ezen alapon készithet az amerikai gyáros ugynevezett *standard article*-ket, mesés arányokban ez képezi az export egészséges alapját.

Ehhez hasonló viszonyokkal magam is találkoztam Oroszországban, hol négy kartonnyomógyár egyenkint 45—50 millió méter kizárólagosan törökvörös pamutszövetet gyárt évenként.

Nem is kelhet velök versenyre a török és perzsa piacokon Anglia vagy Németország — hát még mi!

Fájdalom, ezen a téren maradunk leginkább Amerika mögött.

A füzet szerzője nem hivalkodik — figyelmezteti földieit, hogy tulságosan barátai a gyors munkának és ezen tulajdonságukra vezeti vissza, hogy ujabban nem hallunk korszakalkotó elvi jelentőségü amerikai találmányokról és felfedezésekről; Marconi és Röntgen babérjai nem termettek Amerikában.

Ki tudja, a jövőben hogy alakul Amerika ipara, vajjon a tősturalom nem fajul-e deszpotizmussá, nem hódit-e az imperializmus és vele a militarizmus, a tuleröltetett munkások milliói nem követelik-e majd erőszakkal a jelenlegi egyéni munkamaximum megszoritását, végül nem kerül-e sok vállalat élére a mostani rátermett férfiak helyett az ujonnan felburjánzott pénzarisztokrácia gazdag, de tehetségtelen ivadéka. Folytathatnám Amerika győzelmes gazdasági hadjáratának ecsetelését a most megindult szénexport, az ujabban keletkezett és ma már évenkint 4½ millió bál nyerspamutot fogyasztó fonó- és szövőipar leirásával, de még nem mondtam el Vanderlip ur véleményét Ausztriáról és Magyarországról.

Ipari versenyképességünkre, sajnos, nem veszteget sok szót.

Egyébként pedig egyenesen kimondja, hogy nem tartja Ausztria-Magyarországot alkalmasnak arra, hogy az amerikai tőke itt elhelyezkedjék. Igen sok téren nagy eredményeket mutathatnánk fel, ugymond, a monarkiában, de a politikai bizonytalanság, a fajok ellenségeskedése, valamint a bizonytalan pénzviszonyok elriasztó hatást gyakorolnak.

Hogy pénzviszonyaink mennyiben megbizhatók egy külföldi tőkés szemében, arra nézve nem arrogálhatok magamnak véleményt, de ha politikai bizonytalanságot és a fajok gyülölködését emlegeti Vanderlip, ugy laikus ember előtt is nyilvánvaló, hogy bennünket Ausztriával teljesen azonosit.

Hassunk oda, hogy az Egyesült-Államok főkonzulátust szervezzenek Budapesten.

Mi pedig informáljuk őket alaposabban Magyarországról.

Hadd tudják odaát, hogy nem a magyar, hanem az osztrák parlament és államiság züllik.

Ismerjék meg Magyarország természeti kinceseit, olcsó munkaerejét, modern és liberális vasuti tarifapolitikánkat és azon áldozatkész támogatást, melyben uj ipartelepek a kormány és a törvényhatóságok részéről részesülnek.

Meglesz az eredmény.

Dr. Goldberger Lajos.

Ipar és kereskedelem.

Az országos fagy. Az időjárásbeli hirtelen depresszió, mely tegnap nagy károkat okozott a gyümölcsösökben és vetéseken, ma szünőben volt. A tegnapi nap oly érzékeny károkat okozott, hogy gyümölcs termésünket majdnem teljesen elpusztitotta. Hajdu-Böszörmény, Aranyos-Maróth, Nyiregyháza, Szegszárd, Eszék, Apatin, Veszprém, Zalaegerszeg, Vác, Nagy-Szőllős, Kikinda, Dombovár, Zólyom, Barcs, Szeged, Versec és Ujvidék határában a ma érkező jelentések szerint a fagy pusztitó munkát végzett a szőlőkben és gyümölcsösökben. *Temesvárról* azt táviratozzák hogy a tegnapi fagyról közölt hirek az illetékes gazdakörök nézete szerint tulzottak.

A kisipar problémái. Az *Országos Iparegyesület* tegnap lovag *Falk* Zsigmond elnöklésével tartott ülésén felolvasó ülésén *Gelléri* Mór igazgató értekezett *a kisipar problémáiról*, illetőleg azokról az aktuális javaslatokról, melyeket illetékes szakértők ujabb időben felszinre hoztak. Ez alkalomból az egyesület tágas üléstermében egészen megtelt nagyszámu és előkelő hallgatósággal, amelynek sorában ott voltak: *Sterényi* József miniszteri tanácsos, *Neuschloss* Marcel kir. tanácsos, *Ambrozovics* Béla nyug. miniszteri tanácsos, *Neuschlosz* Ödön, *Hegyeshalmy* Lajos osztálytanácsos, *Hegedüs* Károly, *Vig* Albert, *Micseh* Endre miniszteri titkár, *Gerster* Miklós ipar elügyelő, *Ferenczy* Ferenc, *Andor* Endre, *Zulawszky* Andor, *Szegedi-Maszák* Elemér stb.

Az *előadó* ismertette *Szterényi* József álláspontját, melyet a *Lloyd*ban tartott felolvasásában elfoglalt, majd a kereskedelmi és iparkamarák pályázatán jutalmazott három pályamunka konkrét javaslatait foglalta össze s végül az eddigi iparosgyülések határozataiból ismerteti azokat amelyek a kisipar fölsegitésének eszközeit és módjait jelölik meg és ezek között főleg azokat, melyeknek ő volt az előadója. Sorra vévén a napirendre került javaslatokat, kijelöli ezekből azokat, amelyeket megvalósitani lehet, rámutatván egyuttal azokra is, amelyek nem sürgősek, valamint azokra, amelyek mellőzhetők. A modern technikai haladás eszközeinek megjelölése után sürgeti *az ipartörvény revizióját*, az ipartestületek reformját, ugy hogy az összes iparosok kötelezőleg bevonassanak a testületekbe. Majd megjelöli az ipartestületek iparfejlesztési föladatait s midőn teljes elismeréssel szól a kormánynak a kisipari programmjáról, szükségesnek tartja, hogy azt a háromnegyed millió koronát, amelyet a kormány kisipari célokra évenkint költ, arányosan és fokozatosan fölemeljék s hogy legalább tizedrészt annyit áldozzanak e célra, mint puskára, tarackokra és ágyukra. Mert nemcsak a háboru esélyeire kell készülnünk, hanem százezer kisember megélhetésének eszközeit is kell biztositanunk. A fejlett és virágzó ipar állami erőnket és hatalmunkat jobban biztositja, mint a puska és a kard. Komoly, céltudatos munkát kiván e téren az összes érdekelt tényezőktől.

A rendkivül érdekes előadás után, amely a bonyolult kérdést sok uj oldalról világitotta meg, a hallgatóság zajos tapssal adott kifejezést tetszésének, mire az elnök köszönetet mondván az előadónak, az ülést berekesztette.

A fiumei dokktársulat feloszlása. *Fiume*ből jelentik: A fiumei dokktársulat mai közgyülésén elhatározta a feloszlást. A társaságtól tudvalevőleg a kormány megvonta a szubvenciót. A nagyobbik 60 méter hosszu dock egy trieszti konzorciumnak adatott el, mig a kisebbik dock eladása dolgában még folynak a tárgyalások. A docktársulattal szerves összefüggésben álló hajógyárat leszerelik és az összes gépeket a tulajdonos *Howaldt* György kieli gyártelepére viszik vissza. A mult évi tiszta nyereségből a részvényeseknek 7%-ot juttatnak.

Állami erdővásárlások a Tátrában. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter megbizásából *Tavi* Gusztáv magyar királyi főerdőtanácsos mintegy 3,748.000 korona értéket képviselő erdőterületet vásárolt össze a Magas-Tátra déli lejtőjén. Eddig körülbelül 6000 katasztrális hold erdőség az állam tulajdona, ugy hogy a birtok kezelésére már legközelebb egy uj erdőgondnokságot létesitenek, melynek szinhelye *Poprád* vagy *Felka* lesz.

Üveg és porcellán kereskedők kérése. Az üveg és porcellánkereskedők és üvegesek országos egyesületének küldöttsége járt ma *Görög* István elnök vezetésével Rudnay főkapitánynál azzal a kéréssel, hogy a Budapest területén az üveg és porcellán holmikkal való házalást korlátozza. A főkapitány megigérte, hogy tőle telhetőleg a sérelmet orvosolni fogja.

Borjuvásár. 1902. évi április hó 25-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 959 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha — darab, bárány élő 67 darab, leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 74—82 f.-ig, kivételes 88 f., II. rendü élő borjukért 60—72 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-tól — f.-ig, kivét. f. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért — f.-ig. Növendék marha — f.-tól — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségü — f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő 6.—11.50 k., leölt bárány 6—12 K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — A nagyobb kereslet következtében az irányzat élénk volt s az árak 5—6 fillérrel kgkint emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi április 25-én. Készlet 132 darab. Érkezett 760 darab. Összesen 892 darab. Eladatott 771 darab. Maradt 121 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 98—106 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 98—106 koronáig, 320—380 klgr. sulyban 96—104 K.-ig Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 92—98 koronáig. Malac 76—86 K. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, április 25.

Mérsékelt kinálattal szemben a kereslet ma jobb volt; a tendencia ugyan gyönge maradt s a forgalomba került 14.000 mm. 5 fillérig olcsóbb árakon kelt el. A többi cikkek iránya gyönge.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 150 mm. 78·5 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 76·8 k. 9 K. 20 f., 1000 mm. 77·6 k. 9 K. 35 f., 3300 mm. 77·2 k. 9 K. 30 f.

Hódmezővásárhelyi: 2100 mm. 77 k. 9 K. 30 f.

Fejérmegyei: 800 mm. 76 k. 9 K. 07½ f., 300 mm. 74 k. 8 K. 55 f., üszkös.

Pestmegyeiváldki: 100 mm. 76 k. 9 K. 10 f.

Tolnai: 1300 mm. 76·8 k. 9 K. 12½ f.

Marosi: 1100 mm. 78 k. 9 K. 20 f.

Román: 3000 mm. 74·5 k. 8 K. 60 f.

Raktáráru: 400 mm. 76 k. 8 K. 90 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 05 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kiló	1 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kiló	1 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	8.95	9.46	80	9.20	9.46
"	"	77	9.—	9.20	81	—.—	—.—
"	"	78	9.15	9.30	82	—.—	—.—
"	"	76	9.15	9.36	—	—.—	—.—
Felvármegyei		77	8.90	9.—	80	9.20	9.30
"	"	77	8.95	9.15	81	—.—	—.—
"	"	78	9.—	9.20	82	—.—	—.—
"	"	76	9.10	9.25	—	—.—	—.—
Pestvidéki		76	8.90	9.—	80	9.20	9.30
"	"	77	8.95	9.15	81	0.—	0.—
"	"	78	9.—	9.20	82	—.—	—.—
"	"	76	9.10	9.25	—	—.—	—.—
Bánsági		76	8.85	9.—	80	0.—	0.—
"	"	77	8.90	9.15	81	0.—	0.—
"	"	78	8.95	9.20	82	—.—	—.—
"	"	76	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai		76	8.9	9.1	80	—.—	—.—
"	"	77	8.95	9.20	81	—.—	—.—
"	"	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kiló	1 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.20	7.30
"	"	másodrendü	—	7.10	7.20
Árpa	"	takarmány	60—62	6.10	6.20
"	"	égetni való	62—64	6.70	6.—
"	"	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab			38—41	7.—	7.25
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másnemü	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposzta	—	—.—	—.—
"	"	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	"		—	4.60	5.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902. . 9.01—9.04
Májusi buza 1902. . . 8.94—8.91—8.89—8.92—8.94
Októberi buza 1902. . 7.86—7.83—7.84—7.86
Októberi rozs 1902. . 6.54—6.55
Októberi zab . . . 5.76
Májusi tengeri 1902. . 4.83—4.82—4.84
Juliusi tengeri 1902. . 5.——4.99—5.01
Augusztusi repce 1902. —.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9.04	pénz	9.05	áru
Májusi buza 1902.	8.93	„	8.94	„
Októberi buza 1902.	7.85	„	7.87	„
Októberi rozs 1902	6.54	„	6.55	„
Októberi zab 1902.	5.78	„	5 80	„
Májusi tengeri 1902.	4.84	„	4.86	„
Juliusi tengeri 1902. . . .	5.—	„	5.01	„
Augusztusi repce 1902. . .	11.60	„	11.70	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra 1902.	8.98— 8 99
Buza májusra 1902.	8.87— 8.88
Buza októberre 1902.	7.85— 7.87
Októberi rozs 1902.	6.53— 6 55
Októberi zab 1902.	5.81— 5.83
Májusi tengeri 1902.	4.83— 4.85
Juliusi tengeri 1902.	5.— 5.01
Augusztusi repce 1902. . . .	11.70—11.80

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén az üzlet megint csak feltünő csöndesen alakult. Az irányzat kezdetben tartott volt, később azonban az árfolyamok már a forgalom hiánya folytán is lemorzsolódtak. A déli tőzsde zárlata gyengébb.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 674.50—675.—. Magyar Hitelrészvény 691.50. Déli vasuti részvény 60.25. Államvasuti részvény 668.——666.75. Alpesi bányarészvény 379.—. Koronajáradék 97.82½. Jelzálogbank részvény 4[illegible].50. Rimamurányi részvény 506.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.80—97.75 százalék. Magyar Hitelbank részvény 691.——690.—. Ipar és Kereskedelmi bank részvény 43.——45.—. Jelzálogbank részvény 465.—. Leszámitoló bank részvény 439.50. Osztrák hitelrészvény 674.25—673.25. Kereskedelmi bank részvény 2510—. Budapesti Bankegyesület 85.—. Rimamurányi vasmü-részvény 505.—. Közuti vaspálya részvény 616.—. Városi Villamosvasut részvény 312.—. Déli vasut részvény 61.—. Államvasut részvény 666.50—664.50. Német birodalmi márka 117.33 korona.

Utótőzsde. **A 4 órai zárlatkor maradt:**

Osztrák hitelrészvény 672 25. Magyar hitelrészvény 695.—. Leszámitolóbank 439.50. Rimamurányi vasmürészvény 505.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 663.50. Közuti vasut részvény 616.—. Villamosvasut részvény 312.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemü 35.—40.— korona, vörös erdélyi —.——.— korona, vörös bánsági —.——.— korona, középszemü 42.——46.— korona, nagyszemü 48.—52.— korona. Disznózsir: budapesti: 57.——57.50 korona, vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 47.50—48.—. korona, 3 darabos 51.50—52.— korona. füstölt —.——.— korona. Szilva: bosznai, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos —.——.— korona. 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 17.75—18.— korona, 85 darabos 21.——21.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 25. (*A Budapesti Napló* telefonjelentése.) Newyork ma jelentékeny gyengülést jelentett, aminek oka az Egyesült-Államokban bekövetkezett időváltozás volt. Az itteni határidőpiacon az eladások tulnyomóak lettek az enyhe időjárás folytán, az irányzat pedig lanyha volt. Észrevehető veszteséget szenvedett a zab, melynek árfolyama 8—9 fillérrel hanyatlott.

Köttettek: Buza május—juniusra 9.——8.98—9.05, őszre 8.——8.02, rozs május—juniusra 7.13—7.16,őszre 6.81—6.84, zab május—juniusra 6 92—6.89, tengeri május—juniusra 5.13, tengeri julius—augusztusra 5.26 korona.

Jegyeztettek: Buza tavaszra 9.19—9.20, rozs tavaszra 7.30—7.33, zab tavaszra 6.88—6.89 korona.

Zárlatkor maradtak: Buza május—juniusra 8.99, őszre 8.—, rozs őszre 6.82, tengeri május—juniusra 5.12 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén az osztrák miniszterelnöknek a kvótabizottság tegnapi ülésében tett kijelentése folytán kedvező hangulat uralkodott.

A déli tőzsde csöndes volt azonban.

Zárlatkor ez a hangulat tartotta magát, forgalom nem volt.

Bécs, április 25. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 119.90. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 163.40. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.65. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.50. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 505.50. Magyar koronajáradék 97.80. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 99.25. Magyar hitelbank részvény 691.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 204.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 380.—. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1410.

Bécs, április 25. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 101.65. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.40. 1860-os sorsjegy 153.—. Osztrák hitelsorsjegy 433.—. Angol-osztrák bank —.—. Bécsi bankegyesület 453.50. Osztrák-magyar bank 1599. Déli vasut 60.—. Dunagőzhajózási részvény 877.—. Dohányrészvény 291.—. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.22. 4·2%-os ezüst járadék 101.50. Osztrák koronajáradék 99.60. 1864-iki sorsjegy 249.—. Osztrák hitelintézeti részvény 672.—. Unionbank 548.—. Osztrák Länderbank 425.50. Osztrák-magyar államvasut 664.—. Elbavölgyi vasut 465.—. Alpesi bányarészvény 379.—. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltóár 240.20 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. 284.—. Lipót kohó 340.—. **Az irányzat nyomott.**

Bécs, április 25. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) *A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak:* Osztrák hitelrészvény 672.—. Magyar hitelrészvény 690.—. Angol-Osztrák bank 272.—. Bécsi bankegyesület 454.—. Union bank 548.—. Länderbank 426.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 663.75. Déli vasut 60.—. Elbavölgyi vasut 466.—. Északnyugati vasut részvény 457.—. Dohányrészvény 291.50. Rimamurányi vasmü 506.50. Alpesi bányarészvény 278.50. Májusi járadék 101.60 Magyar korona járadék 97.85. Török sorsjegyek 107.75. Német birodalmi márka 117.27—117.28—35. Napoleond'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 25. *(Üzleti tudósitás.)* Biztatás hiányában a mai forgalom sem volt élénkebb. Spekulációs papirokban kevés volt a forgalom. Ultimópénz 2%-ért volt kapható. De azért a függő engagementek kis terjedelme miatt kicsiny volt a szükséglet. Az árfolyamok nagyobbára változatlanok. Orosz kölcsön 99. Magánkamatláb 1½%.

Berlin, április 25. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 142.80. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.50. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 188.—. Általános villamossági Edison 179.—. Geisenkircheni 161.25. Laura-kohó 202.90. 4·2%-os ezüstjáradék —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 211.60. Déli vasut 17.30. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.15. 4%-os uj orosz kölcsön 96.75. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 100.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 171.10. Harpeni 167.10. Az irányzat gyenge.

Berlin, április 25. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.—. Magyar koronajáradék 98.20. Osztrák hitelrészvény 211.25 Osztrák-magyar államvasut 142.60. Déli vasut 17.30. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.15 (Ultimo.) Lombard —.—.

Paris, április 25. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.70. Osztrák Länderbank 450.—. 3%-os francia járadék 100.85. Ottomanbank 561.—. 3½%-os francia járadék 102.55. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 103.15. Párisi bankrészvény 1018. Olasz járadék 100.95. Francia törlesztő járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény —.— Török dohányrészvény 319.—. **Az irányzat nyugodt.**

Frankfurt, április 25. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 101.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.55. Magyar koronajáradék 98.30. Osztrák-magyar bank 114.85. Déli vasut 17.30. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.07. Bécsi bankegyesület 114.80. Villamos részvény 120.—. 3%-os magyar aranykölcsön 85.10. 4·2%-os ezüstjáradék 101.75. 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 211.70. Osztrák-magyar államvasut 143.—. Északnyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 85.20. Párisi váltóár 812.75. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 190.—. **Az irányzat csendes.**

Frankfurt, április 25. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 212.—. Német bank 207.40. Disconto 187.60. Berlini kereskedelmi bank —.—. Geisenkircheni —.—. Harpeni 166.40. Laura-kohó —.—. Olasz járadék 190.90. Csendes.

Hamburg, április 25. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 101.60. 1860. sorsjegy 154.—. Déli vasut 17.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Osztrák hitelrészvény 211.50 Osztrák-magyar államvasut 142.75. Olasz járadék —.—. 4%-os Magyar aranyjáradék 102.25. **Az irányzat gyenge.**

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 25. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 98—100 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 103—104 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 103—104 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban —— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. —— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 100——102 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 98——100 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 98—100 fillérig.

Sertéslétszám 1902. április 23. napján volt készlet 41.288 darab. — 1902. április 24. napján felhajtatott 365 darab. 1902. április 24. napján elszállittatott 322 darab, 1902. április 25. napjára maradt készletben 41.131 darab.

Napirend.

Naptár: Szombat, április 26. — Római katholikus: Kilit vt. — Protestáns: Kilit. — Görög-orosz: (április 13.) Márton. — Zsidó: Nisan 19. Sabbath. — Nap kél: 4 óra 36 perckor. — Nyugszik: 6 óra 47 perckor. — Hold kél: 10 óra 20 perckor este. — Nyugszik: 6 óra 47 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődij 50 fillér.

Nemzeti Museum. Képtár és néprajzi kiállitás (Csillag-utca 15.) Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tarai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-ig.

A főtanoda intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépő-dij 1 korona.

Muzeumi könyvtár délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Vizállás.

		Ápr. 25.	Ápr. 24. méter			Ápr. 25.	Ápr. 24. méter
Inn	Schärding —	1.99	1.92	Tisza	M.-Sziget —	0.70	0.72
Duna	Passau —	3.07	3.10	"	Tokaháza —	0.60	0.67
"	Linz —	0.60	0.60	"	V.-Namény —	1.35	1.49
"	Bécs —	0.94	1.06	"	Tokaj —	2.67	2.99
"	Pozsony —	2.95	3.05	"	Tisza-Füred —	3.60	3.95
"	Komárom —	3.90	3.88	"	Szolnok —	4.07	4.33
"	Budapest —	3.62	3.60	"	Csongrád —	4.13	4.24
"	Paks —	3.35	3.39	"	Szeged —	4.37	4.43
"	Mohács —	4.58	4.65	"	Török-Becse —	3.46	3.49
"	Gombos —	5.07	5.04	"	Titel —	4.32	4.32
"	Ujvidék —	4.32	4.28	Ondova	Bártfa —	0.52	0.62
"	Pancsova —	3.90	3.93	Topolya	Hoór —	0.82	0.80
"	Orsova —	3.81	3.86	Bodrog	Zemplén —	2.80	3.05
Morva	Magyarfalva —	1.35	1.35	Sajó	Szoloca —	2.60	2.76
Vág	Zsolna —	1.10	1.10	Hernád	H.-Németi —	0.66	0.65
"	Trencsén —	0.84	0.87	Berettyó	Margita —	0.06	0.04
"	Szered —	1.19	1.15	"	B.-Ujfalu —	0.—	0.07
Rába	St.-Gotthárd —	0.10	0.10	Körös	Csucsa —	0.42	0.—
"	Sárvár —	0.60	0.56	"	N.-Várad —	0.18	0.20
"	Győr —	3.14	3.12	"	Belényes —	0.60	0.64
Dráva	Pettau —	1.69	1.68	"	Tenke —	0.16	0.23
"	Zákány —	0.96	1.—	"	Gurahonc —	0.36	0.34
"	Barcs —	1.98	1.84	"	Borosjenő —	0.02	0.05
"	Eszék —	2.95	2.96	"	Békés —	0.88	1.—
Mura	M.-Szerdah. —	1.70	1.70	"	Gyoma —	2.16	2.22
Szávа	Zágráb —	0.74	0.76	Maros	Gy.-Fehérvár —	0.34	0.42
"	Szisszek —	1.49	1.48	"	Branyiczka —	0.88	0.92
"	Mitrovica —	3.61	3.79	"	Soborsin —	0.—	0.—
Szamos	Dées —	0.20	0.20	"	Arad —	0.88	0.84
"	Szatmár —	1.30	1.32	"	Makó —	0.66	0.72
Kraszna	N.-Majtény —	0.—	0.24	Temes	K.-Kostély —	0.98	1.—
Latorca	Munkács —	0.26	0.28	Béga	Kizsetö —	0.90	0.91
Laborcz	Homonna —	0.35	0.37	"	Temesvár —	0.08	0.06
Ung	Ungvár —	0.30	0.34	"	Becskerek —	0.64	0.62

Most jelent meg!

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában (Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54.) most jelent meg:

Curiai határozatok

kereskedelmi-, váltó- és csődügyekben.

I. kötet: 1896., 1897. és 1898. években.
II. kötet: 1899. évben.
III. kötet: 1900. évben.
IV. kötet: 1901. évben.

..... Összeállitotta .....

GRECSÁK KÁROLY,

a magy. királyi Curia, kereskedelmi-, váltó- és csődtanácsának tagja.

Egy-egy kötet ára 6 kor.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.
Prevosti Franceschina assz. vendégfelléptével.

A tévedt nő.

Opera 4 felvonásban. Irta Piave. Zenéjét szerzette Verdi.

Személyek:

Valeria	Prevosti	Gaston	Gábor
Bervoix	Berts M.	Duphol báró	Kornai
Annine	Válent	D'Obigny	Hegedüs
Alfréd	Alberti	Greneville	Szendrői
György	Takáts		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.

Balassa Bálint.

Verses szinjáték 4 felvonásban. Irta Martos Ferenc.

Személyek:

Miksa császár	Molnár	Don Alvarez	Dezső
Rudolf	Horváth	A bolond	Vizvári
Ungnad	Gyenes	Ibráhim	Ivánfi
Tauffenbach	Hetényi	Mária	Maróthy
Ruber	Latabár	Anna	Alszeghy
Balassa	Császár	Ruberné	Meszlény

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.

Herkules munkái.

Operett 3 felvonásban. Irták G. A. de Caillavet és Robert de Flers. Forditotta ; Keszthelyi Ernő. Zenéjét szerzette: Claude Terasse.

Személyek:

Herkules	Sziklai	Amphiteus	Delli
Palemon	Boross	Hannon	Iványi
Orpheus	Dalnoki	Lysias	Kalocsai
Augias	Ráthonyi	Omphale	Szelestey
Lysius	Mátrai	Erichtona	Margó Z.
Xantias	Giréth	Opora	Almássy L.

Kezdete 7½ órakor.

Szinházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar szinház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25—13) sz. a.

VIGSZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.

Az őrnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Győző
Labourdette	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Maloizel	Szerémy
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolczai	Héloise	Nikó
Lardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Haraszthy

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 29-án.
Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.
Először:

Az izé.

Operett 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Zenéjét szerzé Weinberger Károly. Forditotta Dr. Marton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:

Taponet	Kovács M.	Babarol	Németh
Taponetné	Siposné	Vaucresson	Szerdahelyi
Gabriella	Pálmai	Saturnin	Tollagi
Felicien	Raskó	Cascarett	Hegyi
Aristid	Szirmai	Denise	Dóri

Kezdete 7½ órakor.

VÁRSZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzette Mozart Amadé. Szövegét irta da Ponte.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.

Miss Isadora Duncan
ókori görög és klasszikus táncai.

Kezdete ½8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1902. április hó 26-án.
Először:

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Irták Landesberg és Stein. Zenéje Reinhardt Henriktől. Ford. Komor Gyula.

Személyek:

Liebenburg B.	Sziklay	Plevni Prosper	Izsó
Adél	Jámbor	Max	Csiszér
Liebenburg R.	Mihályi	Anatol	Rónay
Winter Lola	Perényi M.	Miczi	Billik
Láng	Ferenczy	Fanny	Keleti
Weyringer	Kállay	Klappantyu	Körmendi

Kezdete 7 órakor.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Várszinház
d. u.	—	Jó falusiak	Kuruc Feja Dávid	Egy görbe nap	Fifine	Nebántsvirág
Vasárnap este	Rienzi nyitány	Balassa Bálint	Az őrnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Kékszakálu herceg

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Minden este:
Mitzi-Gitzi-Kirschner szubrett,
Alburtus és Bartram buzogány-zsonglőrök,
Chassino árnyék-müvész,
Luna asszony
Milla Barry mint vendég, Mariot stb. felléptével
Tarka Szinpad
és a teljes áprilisi műsor.
A kávéház télikertjében reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
bejáró betegek számára.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle **ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szivbántalmak** stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközök: **A tudományos vizgyogyitómód összes** eljárásain kivül, **szénsavas fürdők** (nauheimi eljárás, szivbajosnk számára), **fény-fürdők** (elhizásoknál és csuzos bántalmaknál), az **elektromozás** minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), **masszázs** (orvosilag vagy vibrációs alakban, vagy **elektro-masszázs**) stb.
Árak mérsékeltek. Prospektus kivánatra.

Petánovits
METROPOLE-SZÁLLÓJA
A télikertben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kitünö zenekara játszik.

660,000 korona nyerhető
a következő 7 darab eredeti sorsjegygyel:
3 Jósziv-sorsjegy,
1 Bazilika-sorsjegy,
1 magyar vörös-kereszt-sorsjegy,
1 olasz vörös-kereszt-sorsjegy,
1 3%-os osztrák földhitel-nyeremény-jegy.
ÉVENKINT 14 HUZÁS.
Legközelebbi huzások már május 1-én és 15-én:
A föntnevezett **hét** darab eredeti sorsjegyet eladjuk **40** havi **6 koronás** részletfizetésre. **Az első részletnek** postautalványnyal való beküldése után azonnal megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényes részletivet, **melyek után az összes nyeremények a vevőt illetik.** — **Az első két részletnek** egyszerre való beküldése esetén **három részletet nyugtázunk, tehát egy részletet ingyen.** — A teljes befizetés befejeztével fenti sorsjegyek a **vevő korlátlan birtokába** mennek át, a ki azokra még körülbelül **40 évig** játszik, mely idő alatt **minden sorsjegy okvetlenül nyer.**
SZALAI és TÁRSA
bank- és váltó-üzlete, a m. k. szab. osztálysorsjáték főárusitója
Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. (Dohány-utca sarok).
Pénzkölcsön sorsjegyekre és értékpapirokra.

Legfinomabb és legtáplálóbb leveskivonat és izletes ételmelléklet
SITOGEN

Tudományos vizsgálat szerint fölülmul minden huskivonatot, levesfüszert stbbit izletességben, tápláló erőben és felényibe kerül.
! Kapható minden gyógyszertárban, droguistánál, csemege- és gyarmatárukereskedésben. Próbaedény 65 gr. 1 kor. Próbaüveg 65 gr. 30 fillér.
A Sitogen-kivonat-társaság képviselője az osztrák-magyar monarchia részére:
Hoffmann S. Budapest, VIII. Népszinház-u. 38.

Butor
csak jó minőségü.
Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

ÉNZT
SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad
Kőváry Ármin
bank- és váltó-üzlete
osztálysorsjáték főelárusito.
IV. k., Ferenciek-tere 9
Gróf Cziráky-palota.

Most jelent meg!
A Métely
Szinmű 3 felvonásban.
Irta **Eugène Brieux**
Ford. MOLNÁR MÁRTON
Főv. Szinh. Müsora 117-118.
Ára 60 fillér.

BALASSA BÁLINT
Tört. szinjáték 4 felvonásban.
Irta **Martos Ferencz**
Fővárosi Szinházak Müsora 119-120. sz.
Ára 60 fillér.

A FŐVÁROSI SZINHÁZAK MŰSORA legujabb számai a következők:
115—116. sz. ***Kurucz Feja Dávid.*** Szinmű. *Fényes S.*
113—114. ***A képviselő úr.*** Bohózat. *Guthi—Rákosi.*
111—112. ***A páholy.*** Bohózat *Laufs és Kraatz—Kabos E.*
109—110. ***Karácsony.*** Drámai látványosság. *Dickens—M.*
107—108. ***A nevezetes kastély.*** Vigjáték. *Bisson—Heltai.*
106. ***Katalin.*** Operette. *Dr. Béldi—Fejér.*
105. ***Pillangó kisasszony.*** Dráma. *Belasco—Faludi.*
103—104. ***A Sasok.*** Vigjáték. *Guthi—Rákosi.*
101—102. ***A becsületbiró.*** Tragédia. *Zivuska Jenő.*
70—71. ***Farsang utólja.*** Dráma. *Hartleben-Beöthy.*
100—101. ***Otthon.*** Dráma. *Sudermann—Márkus.* II. kiadás.
26. ***A vasgyáros.*** Szinmű. *Ohnet—Fái.* II. kiadás.
1. ***Az ördög mátkája.*** Népszinmű. *Géczy I.* II. kiadás.
A Fővárosi Szinházak Műsora legteljesebb és legolcsóbb gyüjteménye a fővárosi szinházak állandó műsordarabjainak.
Egy-egy szám ára 30 fill.
Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvkereskedésben.
Kiadja a
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Vigyázz! Saroküzlet!
Tulhalmozott raktár miatt
eredeti gyári áron
tehát potom olcsó kiárusitáshoz jut 2000 tea- és kávé-,
1000 darab
Porcellán étkezőkészlet
komplett **6** személyre, dusan aranyozott és remek festésü

Étkezőkészlet	5.95	Teakészlet finom	3.70
Étkező, modern	7.25	Teakészlet rococo	4.70
Étkező, rococo	8.50	Kávékészlet	3.50
Étkező, renaissance	10.50	Kávékészlet rococo	4.75
		Mocca, platauval	4.50
		Mosdó service	4.75
		Vésett üveg service	7.50

Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 frt.
Ortner Rezső és Társa
porcellán fest. gyár raktára
Teréz-körut 32. saroküzlet.
Vidéki rendelésnél kérjük a vasutállomást.

Nyári üdülő.
Neuhaus a bécsi erdőben
a Peilstein lábánál (717 méter),
vasutállomás Weissenbach-Neuhaus, cs. k. posta- és távirda állomás, távbeszélő, teljesen védett helyen, lomb- és tülevelü erdőséggel közvetlen környezve, kitünő ivóviz (saját forrás-vizvizvezeték), nagy pormentes sétányok, teljes- és uszófürdők, meleg fürdők, lawn-tennis játszóterek, csónakázás, árnyékos vendéglős-kerthelyiség üvegsalonnal. Vendéglős: **Max Guttera,** az eddigi első konyhafőnök a bécsi Imperial-szállodában. A kerthelyiségben az ellátásra nézve a legjobban gondoskodtak.
Egyes nagyobb és kisebb villák kerttel. Lakások és szobák (havi és idényárak) **Stefánia** szálloda, **Neuhaus** szálloda, **Erdészépület.**
Kérdezősködések: Grófi uradalmi intézőség, Neuhaus. Woerl: „Führer durch Neuhaus im Wienerwald" cimü német nyelvü könyve, minden könyvárusnál kapható.

NYÁRI LAKÁSOK
egy **kastélyban, nagy régi parkkal, védett fekvés,** fürdő, a posta- és távirda-hivatallal telefon-összeköttetés, tejgazdaság és jó vendéglő.
Bővebb felvilágositást ad:
Gutsverwaltung Reitenau.
Posta- és távirda-állomás:
HARTBERG, Steierország.

A szecesszió.

A szecesszió egy ujkori izlés, a mely mindent máskép akar, mint azt megszoktuk. Már mindenütt tért hóditott az uj izlés és az emberek mindenben változtatták nézetüket, csak egytől nem fognak sohasem eltérni és ez, hogy osztálysorsjegyeket a Hecht-Bankháznál vásároljanak, a hol egymásután csináltak 600.000, 200.000 stb. főnyereményt, vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht-Bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körut 32. Huzás május 22-én és 23-án. Sorsjegy árak: Egész 12.— kor., fél 6.— kor., negyed 3.— kor., nyolcad 1 kor. 50 fil.

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerenszéssé. Ajánljuk tehát, hogy alábbi szerencse-naptárból **születése-** vagy **névnapja** mellett jelzett számot mielőbb **postautalványnyal** megrendelje.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztálysorsjegyek csakis **Királyfi és Társa** bankházánál kaphatók Budapest, VI., Andrássy-ut 60.

Január		Február		Március		Április		Május		Junius	
1	32907	1	78932	1	52461	1	16962	1	92837	1	20271
2	4450	2	16964	2	25382	2	92806	2	54507	2	36865
3	84550	3	32908	3	40056	3	54514	3	63671	3	54506
4	16951	4	42744	4	55282	4	63665	4	81868	4	46524
5	40051	5	25720	5	82936	5	92807	5	16971	5	92819
6	92846	6	80186	6	81853	6	46524	6	48349	6	32946
7	16970	7	20256	7	16977	7	36868	7	80190	7	84508
8	78905	8	46502	8	32905	8	42724	8	32920	8	54508
9	91253	9	99831	9	52496	9	80183	9	52482	9	25716
10	78919	10	63683	10	88995	10	54504	10	78925	10	48326
11	20252	11	91256	11	78905	11	25392	11	48335	11	55298
12	36852	12	91251	12	23153	12	92830	12	25735	12	32907
13	46524	13	54502	13	92847	13	32934	13	32925	13	92837
14	54506	14	25734	14	25712	14	78947	14	78926	14	84543
15	91260	15	36854	15	78902	15	78919	15	54515	15	25722
16	63686	16	40054	16	20261	16	84541	16	48338	16	16969
17	72309	17	92848	17	54507	17	92817	17	16980	17	63673
18	54501	18	48335	18	16955	18	32908	18	63688	18	25718
19	99804	19	16965	19	92822	19	25727	19	25715	19	32905
20	42713	20	32912	20	63685	20	16968	20	52494	20	92833
21	55261	21	78931	21	25721	21	52452	21	16974	21	78944
22	80182	22	25711	22	54509	22	91257	22	55297	22	81895
23	23161	23	54503	23	81864	23	40052	23	80191	23	92822
24	55606	24	92804	24	16966	24	78949	24	32936	24	16954
25	16995	25	84535	25	36860	25	4442	25	29817	25	32949
26	25726	26	52460	26	32914	26	16995	26	84524	26	23161
27	78946	27	92827	27	20258	27	46512	27	54517	27	81878
28	52482	28	92830	28	63673	28	16978	28	99816	28	78906
29	54511			29	25400	29	52498	29	25729	29	78931
30	32950			30	48330	30	32948	30	81876	30	54516
31	25380			31	32949			31	78938		

Julius		Augusztus		Szeptember		Október		November		December	
1	25717	1	40052	1	36854	1	92827	1	63688	1	16998
2	32920	2	80183	2	46502	2	25712	2	54510	2	25714
3	80182	3	42713	3	63686	3	16990	3	25734	3	52495
4	16965	4	20258	4	92837	4	80190	4	20251	4	20271
5	92847	5	52461	5	91257	5	32933	5	16995	5	52498
6	32908	6	32914	6	63675	6	78926	6	99816	6	36860
7	52469	7	25731	7	20252	7	81864	7	32936	7	40052
8	81852	8	16966	8	92833	8	92804	8	81876	8	25717
9	40051	9	16956	9	54511	9	20265	9	91260	9	92805
10	25723	10	81853	10	78931	10	40056	10	16968	10	54516
11	20265	11	52478	11	52489	11	91256	11	54503	11	32912
12	78905	12	55261	12	52482	12	16980	12	84541	12	46524
13	54501	13	25382	13	40054	13	54502	13	78942	13	78906
14	92807	14	84550	14	54514	14	48330	14	25400	14	25723
15	63671	15	92817	15	81868	15	63685	15	54506	15	91251
16	36857	16	52498	16	48335	16	36860	16	46503	16	32949
17	63686	17	99804	17	25392	17	80196	17	92847	17	78938
18	16990	18	25733	18	54508	18	54505	18	78919	18	36854
19	54502	19	16971	19	80186	19	25729	19	91253	19	63671
20	16980	20	81869	20	25720	20	32905	20	36865	20	25726
21	91251	21	20271	21	42724	21	63686	21	55298	21	63688
22	63665	22	55282	22	36857	22	48349	22	52490	22	16973
23	54517	23	52495	23	84524	23	81878	23	63666	23	54501
24	25724	24	54503	24	32920	24	78949	24	32946	24	32907
25	16969	25	92804	25	92822	25	25731	25	54508	25	91260
26	52461	26	54514	26	25727	26	84535	26	84543	26	25715
28	33912	27	25725	27	81895	27	48338	27	54573	27	32913
28	12558	28	92808	28	32925	28	54511	28	20272	28	54515
29	92828	29	32919	29	92848	29	16970	29	81870	29	99831
30	16964	30	84508	30	54517	30	25721	30	46519	30	78946
31	78905	31	55606			31	92820			31	25716

Kérünk azonnali megrendelést mert ezen számok hamar elkelnek.

Első huzás már május 22. és 23-án. A 6 huzás alatt 100,000 sorsjegy közül 50,000 nyer összesen 13 millió 160,000 koronát.

Árak az I. osztályra: 1 egész sorsj. 12 kor., 1 fél sorsj. 6 kor., 1 negyed sorsj. 3 kor., 1 nyolcad sorsj. 1 kor. 50 fillér.

KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHÁZA a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusitó-helye *Budapest, VI., Andrássy-ut 60. szám.*

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

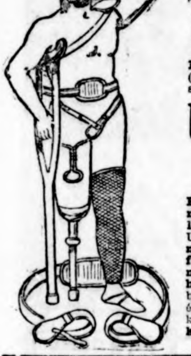

Sérültek ne mulaszszák el! **prospektust kérni a** Magyar Orvosi Müszertár **Budapest, VII., Kerepesi-u. 32.** (A Rókus-kórház templomával szemben.) **legujabb szabadalm.**

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Kényelmes, könnyü kis nyomlappal a legnagyobb sérv is elzárható. Ugyanott jótállással készülnek; **müllábak, mükezek, lábgépek, füzők ferdén-nőtteknek, egyenestartók, hasköt ők és gummiharisnyák** mérték szerint. — A betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegességek kaphatók. **Általános árjegyzéket** bárkinek ingyen és bérmentve megküldök]]oktartással.

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett **gazdag kórházi tapasztalatai** alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az öntertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfiul gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek*

Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6— 8-ig.

Budapesti malomépitészet és gépgyár

Podvinecz és Heisler Budapest. Váci-ut 141. **Gyárt** benzin- és gázmotorokat szelepes vezénymüvel, 2—30 lóerőig. **Megbizható képviselők kerestetnek.**

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban** Ehrentreu és Fuchs **testvéreknél, BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8.** Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

* * * * *

TÓTH KÁLMÁN

** Összes **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő diszes uj kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomásu arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fiai) Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21

Élőkerités.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerités nevelhető pár év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik.** Ezer csemete elég 200 méterre. — **Ára 6 frt.** Nagy mulasztást követ el mindenki, kinek örökös áthatlan keritésre van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, szikes, köves, homok, agyag-, nedves talajban is egyenlően tenyészik. Azért is terjed ugy el, hogy alig van az országnak oly része, hol nagyban ne szaporitanák.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

Diócsemeték. Óriási jövedelmet biztositó voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkivül elterjedt.

Szines fénynyomatu **főárjegyzék ingyen és bérmentve** küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. **Az árjegyzésen** kivül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt cimére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne forditanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is igen érdekében áll, **kik rendelni semmit nem akarnak,** mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim: **„Érmelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.**

14493. számu

„Egyenes vagy hajlitott kerékre faconirozott fáknak esztergályozására, csiszolására és fényezésére való gép“

cimü 1898. junius 6-ról kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. P. 2772“** alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs** I., Seilerstätte 2. intézendők.

AGULÁR IGNÁC

BUDAPEST, Deák-tér 6.

A világhirü **Guzi-kenőcs** feltalálója, mely kenőcscsel, ha a cipő felső bőrét bekenjük, a vikszelés fölösleges.

Minden nálam vásárolt cipőért **1 évi irásbeli jótállást vállalok, ha Guzi-kenőcscsel** bekenik, időelőtti elszakadás esetén külön e célra berendezett műhelyemben ingyen megjavitom. 4746

Hogy mindenki meggyőződést szerezhessen világhirü **Guzi-kenőcsöm** jóságáról, mai naptól kezdve, ki levelezőlapon cimét velem tudatja, **1 tégely Guzi-kenőcsöt és egy 100 oldalas képes árjegyzéket küldök ingyen és bérmentve.**

Mindenki, ki cipőszükségletét nálam szerzi be, 1 tégely **Guzi-kenőcsöt** és egy elegáns **cipősámfát** kap ingyen, mely szintén hozzájárul ahhoz, hogy a cipő az 1 évet kibirja, miután a bőr ráncosodását kizárja.

Vidékre minden csomagot portómentesen küldök és csak 30 krt számitok fel.

Nem megfelelőért a pénzt haladéktalanul visszaadom, mértéknek elegendő ha harisnyában papirra álva, a lábtalp körvonalát lerajzolják.

Mai nappal **megnyitom a gyermekcipő-kiállitásomat,** melyben a legelegánsabb **gyermekcipőket** mesés olcsó áron árusitom.

Gyermekcipő, elegáns, sárga vagy fekete bőrből, 1 évig 50 kr., mazas füzős cipő, elegáns, 1 évtől 4 évig 90 kr., 4 évtől 7 évig 1 frt 30 kr., 7 évtől 10 évig 1 frt 80 kr.

Női zergebőr füzős vagy cugos elegáns	3.—
Barna bagaria füzős cipő	3.—
Legfinomabb zergebőrü gombos cipő	3.40
Párisi divat, feltünő elegáns, box-calw bőrü füzős vagy gombos cipő	3.80
Félcipő, fekete vagy barna borjubőrből, elegáns	2.40
Szalon-lakk, füzős vagy gombos, elegáns kivitel	3.50
Szalon-lakk, kivágott cipő, keresztcsattos, elegáns	2.20
Férfi sima vixcipő, erős	3.—
Vix betétes cipő	3.20
Elegáns gavallér vix füzős	3.20
Gavallér barna füzős cipő, divatos barna bagariából	3.50
Szalon-lakk elegáns, füzős vagy cugos	4.—
Párisi divat, föltünő elegáns, box calw füzős cipő	3.—
Füzős cipő, amerikai box-bőrből, elegáns	4.50
Tiszti sima cipő, legfin. vix vagy szalon-lakkból eleg.	4.—

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXII-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák örökös tartományokban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 17.822 nyereményt** tartalmaz **készpénzben 442.850 kor.** összegben

A Főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1902. évi junius 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek srosjegyvevők részére ingyen adatnak ki. **A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.**

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Angol Divathoz.

Budapest, Károlykörut 16.

A teljes áruraktár fölmondott helyiségeink kiüritése miatt

35 százalékkal

a rendes áraknál olcsóbban kerül eladásra.

Hatóságilag engedélyezett

férfi- és gyermek-ruha VÉGELADÁS

UJ! „DEMOKRATA-ÖLTÖNYÖK" 1000 kivitelben 16 korona.

Angol Divathoz.

Budapest, Károlykörut 16.

Férfiöltönyök	6.—	frttól
Fin. kamgarn ölt.	10.—	„
Fiuöltönyök	4.—	„
Gyermeköltöny	2.50	„
Felöltő	7.—	„
Kamgarn nadrág	3.—	„
Bunda	25.—	„
Télikabát	8.—	„

följebb.

Nadrág 2 frt, — Kammgarn-öltöny 14 frt, — Havelock egész pelerinnel 9 frt, — (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szál., Budapest, Váci-utca 6.

DISKRET BETEGSÉGEK

elsőrendü gyógyitó intézete

BUDAPEST.

KATAPHORESE.

UJ GYÓGYMÓD!

Fölülmulhatatlan gyógyhatásu

Ideg-, Nemi-, Bőr-, Vérbetegségek és Gyengeségi-állapotok, Impotencia gyökeres gyógyitására.

Tapasztalt radikális és gyors eredmények folyt n honorárium teljes gyógysiker ut n fizethető.

Páratlan sikerü eredményei folytán

általánosan kitünőnek elismert

hydro-elektrotherapiai intézet

a modern Hygiena és legujabb orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint berendezett gyógytermekkel

Budapest, Teréz-körut 44. I. emelet

Dr. Mitzger Tivadar

Az ideg és nemi betegségek gyógyitása. Gyengeségi állapotok, Impotentia. Kataphorese Gyógymód. Bünök a nemi életben és azok hatásai orvosi mnnkák szerzöjének személyes vezetése alatt, nzitva egész nap.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik.

— **Prospectus ingyen.** —

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségü

BUTOR

szükségletüket hitelképes egyének, árfelemelés nélkül, mindeu stylusban beszerezhetik,

részletfizetésre

Schwarcz Lipót és Testvére

kárpitosmester és butorkereskedő, **butorházában**

Budapesten, VII., Hársfa-utca 37. sz.

(saját házukban) Wesselényi-utca keresztezésénél.

Fizetési feltételek:

100 kor.-tól	200 koronáig havi részlet	**10**	kor.
200 „	300 „ „ „	**15**	„
300 „	500 „ „ „	**20**	„

Készpénzelőlegben 15%, csomagolásért 3%. Képes árjegyzékért 60 fillér fizetendő, mely összeg az árjegyzékért visszatérittetik.

A szerelem titka! **Irta Dr. Fáng O. I.,** haremorvos. Uj, sok müvészi akt-képpel ékesitett mü. Ára (2 K. helyett) csak 1 K.

Népszerü orvosi müvek:

Dr. Álbrecht: Az ember és Neme, Nemi **szerelemről**, élvezetről, férfierő fentartása és visszanyerése stb. (2 K. h.) csak 1 K. **Dr. Gerlach:** Gyermektelen szerelem, a nemzés korlátozása. Orv. tanácsok. (2 K. h.) csak 1 K. **Dr. Benschádt:** Fiu-e vagy leány? A megoldott probléma (2 K. h.) 1 K. **Dr. Kornig:** A szüzesség egészségtana. Orv. tanácsok (2 K. h.) 1 K. **Amor és Hymen.** Szerelmesek tudnivalói. Csak 1 K. **Dr. Tarnay:** A női betegs. megelőzése, gyógyitása. Megbizható tanácsadó. (2 K. h. 1 K. **Dr. Ernst:** Önsegély. Képekkel (2 K. h.) 1 K. **Dr. Kelen:** A nemi élet elfajulásai. Kicsapongások, kéjgyilk. stb. (2 K. h.) 1 K.

Montegazza: A szerelem élettana. Szerelmesek okulására. (A meghóditás. A kéj. A szerelem fegyverei, fajai, pokla, gyalázatosságai, hibái és bünei. A csábitás és viszontszeretés müvészete.) (2 K. h.) 1 K.

Gárdonyi: A világjáró angol (2 K.) 1 K. A lámpás (2.—) —.60 fillér. **Petőfi** összes költ. diszk. (2.—) 1.20. **Pompadour márkiné szerelmi kalandjai** (2.—) 1.— **Ohnet:** Serge Panin életharcai (2.—) —.80. **Boccáccio:** Száz vig elbeszélése, száz képpel (2.—) 1.—. **Faublas lovag szerelmi kalandjai.** Uj kiadás. Számos érdekes képpel (2.—) 1.—. **Bartulus A.:** Kávénénikék vig reg. (2.—) —.60. **Thewrewk:** Nincsenek többé leányok (2.—) —.60.

Monolog, vig szavalásra 38-féle a javából csak 20 fillér darabja, az összes egyszerre csak 4 korona.

Nyelvmester a német, francia, angol, olasz, orosz, spanyol, latin, portugál, román és tót nyelv magántanulásra. pontos kiejtéssel 60 fillér kötetje.

Megjelent a legteljesebb nagy budapesti **Kugler G. Szakácskönyve és házicukrászata,** mely a) **magyar konyha** és b) **finom francia konyha** összes vényeit oly remekül elmondja, hogy bárki **magánuton** ugy a **magyar,** valamint a finom **francia** konyha szerinti **főzés müvészetét és a házicukrászatot** mester nélkül a legalaposabban elsajátitja. A vények ugy vannak megirva, hogy először az anyag **pontos mennyiségét megadja** és azután világosan, pompásan **leirja.** hogy kell **elkésziteni** végre mindig a finom francia konyha mükifejezését is.

Akantisz — Rozsnyai: A sakkjáték kézikönyve, mesterjátszmák és problemák gyüjteményével és a sakk logikája és müvészi sakkozás aranyszabályai, magántanulásra (5.—) 4.—.

Válogatott zenemüvek:

Fülbemászó, a legujabb és legszebb **101 uj magyar népdal,** melyet **Huber Sándor** zongorára énekkel cigányos modorban átirt és az összes eddigieket fölülmulja, **ára 3 K. — 101 uj népdal,** hegedüre cigányos modorban, brilláns módon átirta **Bloch József** tanár, **ára 3 K.** A hegedüátiratok a zongorakiadványhoz alkalmazkodnak és együtt játszhatók. — **Szulamit** legjobb kiadása zongorára, énekkel **Beer Sándortól,** két kötetben **6 K. — Szulamit** cimbalomra **Allaga Gézától,** két kötetben **6 K. — Allaga: Legujabb tánc- és dalalbuma,** cimbalomra, pompás kötet **3 K. 60 fill. Divatos uj dalok: Stil tu** Emlékszel-e? **1 K. — Az én bánatom 1 K. 50 fill. Élsz-e még? 1.50 K.**

10 K. felüli rend. franko az ár előre beküldése ellenében

ROZSNYAI KÁROLY

könyv-, zeneműkereskedés- és antiquariumában. Budapesten, Muzeum-körut 15. szám. Bárki által hirdetett könyv- vagy zenemüvet a legujabbat is, jutányos áron azonnal szállithatok és megveszek. Árjegyzék ingyen.

DÓCZI M.

cipész

Budapest legmegbizhatóbb legnagyobb és legolcsóbb

cipő-raktára

Kerepesi-ut 10.

Gombos füz. v. cugos lakkcipő, férfi 4, női	3.50
Férfi v. női boxbőr füzős	3.50
Füz. v. cugos orosz lakból férfi 3.80, női	3.30
Lakk regatta férfi 3.50, női	2.50
Férfi Chevreaux 4.50, női	4.—
Férfi v. női cugos cipő	3.—
„ „ „ füzős cipő	3.20
Lakk kivágott	1.50—2
Egy csatos 2.20, kereszt-csattos	2.50
Fehér v. rózsaselyem cipő	1.80
Fehér keztyübőr cipő	2.—

Arjegyzék, csomagolás, szállitólevél ingyen. Vidékre 10 frton felül franco. Nem tetsző árut becserélek

BUTOR

készpénzért vagy

részletfizetésre

legolcsóbban

FUCHS BÓDOG-nál

BUDAPEST, József-körut 26.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Általános érdekü müvek.

Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy L. Kötve 1.60 korona. **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjósnő.** A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A felülmulhatatlan ezermester büvészkamarája** 60 fill. **Házi Kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 3 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Jozefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Legujabb házi tanácsadó, önügyvéd.** Irta Kassay A. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 30 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Önszámitó,** kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára 4 kor. **Virágnyelv.** Minden smert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fillér. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közremüködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY 26 Károly-körut

KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza

Budapest, Károly-körut 26. sz.

Kamgarn-öltöny

divatos szürke 8, 16 és **12** forint.

Lawn-tennis-öltöny,

16, 14 és **12** forint.

Fiu-öltöny,

divatos és jó 12, 10 és 8 forint.

Gyermek-kosztüm,

jó mosó **1.50** forint és följebb.

Szabott árak!

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPlan PAPlan PAPlan

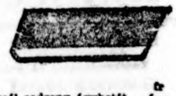

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifü matrac	4.50
1 „ „ prima	2.80	1 afrique „	5.—
1 cachmir paplan	3.40	1 lószőr „	12.—
1 satin „	3.80	1 ablak köper függöny	3.—
1 atlass cachmir	4.80	1 „ tunis „	1.50
1 selyem atlass paplan	8.50	1 „ gyapju „	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg I.	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I.	5.30
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I.	0.85
1 jó lópokróc	1.60	1 tapestry ágyelőke	1.50
1 téli pokróc	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg	—.40
1 szép fali szőnyeg	7.50	1 „ „ mintázott	—.75

GICHNER JANOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. **Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek,** vagy a pénz visszadatik.

VÉRSZEGÉNYSÉG

étvágytalanság, sápkór, idegesség gyógyitására és gyenge gyermekek erősbitésére a leghatásosaább készitmény a **KRIEGNER-féle**

tokaji china-vasbor

E nagyon kellemes izü ital kiváló sajátságait az **Orsz. egészségügyi tanács** is méltatta ajánlásra, **a belügyminiszterium engedélylyel látta el.**

Nagy üveg 6 kor., kis üveg 3.20 kor.

Fő- és szétküldési raktár: **KRIEGNER GYÖRGY, Korona- gyógyszertára,** Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Kapható a gyógyszertárakban, de kéretik határozottan **KRIEGNER-félét kérni.**

Olasz

vör. kereszt SORSJEGY

HUZÁS MÁJUS 1-én.

Főnyeremény 35,000 Lira.

KAPHATÓ

24 havi részletfizetésre;

havi befizetés

1 darabra 2 korona.

Már az első részlet és **35** kr. porto beküldése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet **azonnali játékjoggal**

FLEISSIG SÁNDOR bankháza

Bpest. VII., Erzsébet-körut 2.

Butoreladási hirdetmény.

Alólirott cég b. figyelmébe ajánlja a n. é. közönség és igen t. vevőinek azon kedvező körülményt, miszerint elhatároztuk, hogy az összes raktárainak tulhalmozottsága miatt ugy a készletben, valamint a munkában levő, kizárólag szilárd **hazai asztalos-** és saját készitményü **kárpitozott butorainkat az előállitási áron is eladjuk,** hogy munkásainkat foglalkoztathassuk. **Menyasszonyi kelengyéknél 20—25% megtakaritás érhető el**

háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezések,

valamint bármely egyes butordarabok minden stilben és minden áron eladatnak.

Kizárólagos eladási telepünk cime:

Patyi Testvérek fő- és székvárosi butortelepe

VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a, Pannónia-szálloda mellett.

Legujabb butor-album 1 korona postabélyegért bérmentve megy.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos **tapasztalatai után legmelegebben ajánlható**

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb **hugycsőfolyásokat,** legsulyosabb **hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait**

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk **felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell** mellékelni. Tudakozódásoknál **a** hirdetés **számát** a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje Teréz-körut 54. szám **alatt.**

Deutsch Miksáné Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fürdő-utca 4. **szám.**

Engelmann Mór gyorssajtónyomda IV. ker., Kálvin-tér 2. **szám.**

Franke Pál könyvkereskedése IV., Gróf Cziráky-féle **palota.** Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D. hirdetési iroda IV., Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V. hirdetési iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. **szám.**

Jambrikovits dohánytőzsdéje Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje VIII. ker., Muzeum-körut **18.**

Leopold Gyula hirdetési iroda VII., Erzsébet-körut 54. I. **em.**

Mosse Rudolf hirdetési iroda Ferencziek-tere 3.

Mezei Antal hirdetési iroda IV. ker. Eskü-ut 9. **szám.**

Nemetsek A. J. ujság-árudája IV. ker. Petőfi-tér 3. **szám.**

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hirdetési iroda VI. ker., Váci-körut 33. **szám.**

Sopronyi V. dohánynagyárus VIII. ker., Kerepesi-ut 1. **szám.**

Szántó Mór dohánytőzsdéje IV., Kecskeméti-utca 14. **szám.**

Schwarz József hirdetési iroda V. ker., Marokkói-utca 4. **sz.**

Schönwald Ferencné dohánytőzsdéje Ferenc-körut 32. **szám.**

Tenczer Gyula hirdetési iroda IV. ker., Szervita-tér 8. **szám.**

Toldi Lajos könyvkereskedése II. ker., Fő-utca 2. **szám.**

Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.

Zipser és König zeneműkereskedése VI. ker., Andrássy-ut 4. **szám.**

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Baba.
Kérdésére élőszóval válaszolok. **Ha nem** mehetnék Fiuméba, **akkor** csak Budapestig váltson **jegyet,** féljegyet otthontól Pestig **külön** kérjen. Utazásáról **kérek** terjedelmes közlést. Ezer **csókot** küld Ő-je. 12155

Hugó 100.
Délelőtt nem jöhetek, de várom este 6 órakor rendes helyen, jövő héten elutazok. 12159

Photograph-
amateur. Aranyos, bájos babuskám, leveledre vártam, azért hallgattam. Ne haragudj, hiszen tudod, nékem — rólad — megfeledkezni lehetetlen. Mikor irhatok? Mikor jöttök? Öllelek. 12160

Férjet keresek
18 **éves,** keresztény vallásu kisasszony részére, kinek 100.000 forint **készpénzhozománya van. Ajánlatokat** „Ilonka" jelige **alatt a kiadóhivatal** továbbit. 12164

Sólyam
Magdának levele van üdvözlő **titkárjától.** 12166

KERESLET.

40 éves
urinő házvezetőnői állást keres, főzést, varrást érti. Levelet L. Erzsébet Miglész p. Gálszécs kérek. 12152

Idősebb
kisasszony butor-üzlet **részére felvétetik.** Csakis jó **irás** követeltetik. Csakis irásbeli **ajánlatok** a kor és a fizetési **igény megjelölésével** Fuchs E. Almássy-tér 15. **intézendők.** 4194

Ügyes deréktüzőnő
és **derékvarrónők** azonnal felvétetnek **Monaszterly és Kuzmik Utódainál,** IV. ker., Váci-utca 12. 12169

7000 korona
kölcsönt keresek birtok-betáblázásra 6 százalék mellett. Cim a kiadóhivatalban. 4247

Elsőrangu nevelőnő,
német származásu, de kitünően franciául beszélő, akinek igen előkelő házakból kitünő bizonyitványai vannak, **állást keres,** akár a fővárosban, akár a vidéken. Tanit francia és német irodalmat, felsőbb tantárgyakat stb. Cim: Diel Margerethe, Budapest, VI., Gyár-utca 18., Home suisse. 4231

Használt
férfiruhákat, fehérneműt, szőnyeget, libatollat, cipőt és zálogcédulákat veszek legmagasabb árban. Singer Márkus, Lujza-utca 8. szám. 12154

Megvételre keresek
egy italmérést (korcsmát) ahol nem magas házbér és meglehetős jövedelem van. **Ajánlatok** „Cz. A." jelige **alatt a kiadóhivatalba intézendők.** 4228

Zálogcédulákat
viselt ruhákat, butort, hagyatéki holmikat, minden árut vesz Schwarz, Nagyfuvaros-utca 5. 11936

Ügyes,
jó **bizonyitványokkal** ellátva, szobákat vixelni tudó és mindenben ügyes 2-ik **inas felvétetik.** Cim: **Kigyó-utca 5. I. em.** ajtó 2. 4172

KINÁLAT.

Kitünő
bizonyitványokkal ellátott nevelőnő gyengébb tanulókat előkészit vizsgára, kezimunkát is tanit, még néhány órával rendelkezik. **Sugár,** Elemér-utca 22. szám. 4243

Csapos
fiatal 20 éves, ajánlkozik fürdőhelyre esetleg nyári és téli üzletbe vidékre, szives megkeresések „megbizható" Deés Kálmán csapos, cim VIII. ker. Conti-utca 35. fld. ajtó 11. 4240

Az előkelő női közönség
b. figyelmébe ajánlja magát kitünő szakavatott női ruha varrónő, legizlésesebb és divat szerinti egyszerü és diszés ruhák készitésére. Gyár-utca 5. II. em, 30. ajtó. 11905

Szépirást
tanit (magyart és németet), hosszabb gyakorlattal biró okleveles tanitó, házban és házon kivül, igen jutányos feltételek mellett. Cim: Bártfai M. Király-u. 8 I. 49. 4215

Szabónő
kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Varrónő,
kitünően jártas, saját lakásán olcsón vállal munkát. Gyermekruha varrást is kifogástalanul végez. Cim: özvegy Léderer Lipótné, Wesselényi-utca 54. II. em. 31. 4233

Nemzeti zenedét
végzett cimbalomtanitónő óhajt még egynehány leckét adni házban vagy házon kivül. Cim: Óriás-u. 6. I. 12. 4206

Tanárjelölt
beszél magyarul, franciául, németül, reál, gymnázium vagy polgári magántanulókat juniusi vizsgára előkészit, kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Cim: „G. A." József-körut 2. tőzsde. 4236

Korrepetitor.
Egyetemi hallgató, ki a tanitás terén nagy jártassággal bir és a hegedüből is alapos oktatást nyujt, házi tanitónak ajánlkozik. Szives megkeresést „W." Elemér-utca 14. sz. földszint 4. ajtó alá kér. 4179

Kiváló
szépirásu ember ajánlkozik másolások vagy bármilyen irásbeli munkára házon kivül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatokat, kérvényeket, költségvetéseket és hasonló dolgokat, ha kivántatik, kaligrafice két szitem szerény dijazás mellett. Cim: Dembinszky-utca 4. II. em. 24.

Bécsi szabónő,
elsőrangu szalonok volt művezetőnője, sikkes ruhákat és kosztümöket készit mérsékelt áron, vidékre is **Widder Gyuláné,** Budapest, VI. ker., Lövöldetér 5. I. em. 5. 4198

Mindenféle
asztalosmunkát elvállal, ugymint butorfényezés, beeresztés és minden e szakmába vágó asztalosmunkát elvállal. Habermann M. **asztalos** VII. Rottenbiller-utca 5/b, 4226

A.-Örsön,
közvetlenül a **Balaton** partján egy három szobás és verandás, egy két szobás és verandás, villa az **egész** nyárra, egy három szobás emeleti villalakás aug. 1-től fogva, **teljes felszereléssel** kiadó. A bérösszeg 4 részletben (máj. aug. 1-én) fizethető. **Fürdés dijtalan.** Vasutállomás Veszprém v. Siófok. Hajóállomás A. Örs. Értekezhetni a tulajdonos Mihálkovics ivadar kir. közjegyzővel Győrött. evélbeni megkeresésre a fényképek és a kimeritő tájékoztató megküldetik. 12145

Nevelőnők
zene- és nyelvek tudásával, óvónők bonneok elhelyeztetnek **özv. Nietschné Gerson Anna** által Budapest, Erzsébet-körut 52.

Virágbarátoknak!
A „Florol" virágtrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődése, szinpompája és illatára. Egy doboz 80 fillér, kor. 1.50 és 3 korona. Ahol nem kapható, oda postán bérmentve küldi 1, 2 kor. 50 és 4 koronáért a főraktár: **Waltersdorfer Pál droguista** Budapest, Kerepesi-ut 8. 12102

A Szt.-Anna
malátacakes csak eredeti zárt dobozban valódi. 12167

Vasmunkákat
épületek felszereléséhez lelkiismeretesen és olcsón készit Barta Károly Budapest, Főherceg Sándor-utca 32.

Butorok.
A ház lerombolása miatt az összes butorok, háló, ebédlő, valamint különféle uj és keveset **használt** butorok minden elfogadható **árban** eladók. Használt butorok **becseréltetnek.** Király-utca 64. 12165

Urilak,
980 **négyszögöl** bekeritett és befásitott teleken, **jutányos és könnyü fizetesi föltételek mellett eladó, esetleg bérbe is adó Budafokon,** négy tágas szobával, elő-, fürdőszoba, éléskamra, veranda és konyhával; vizvezeték, villámvilágitás. Az épület alatt 2000 hektolitör borra sziklapince, külön házmesteri épület, kocsiszin, istálló stb. Értekezés Storer Viktor posztókereskedésében, Budapest, Váci-utca 8. 12168

Nevelőnőket,
tanitónőket, nevelőket, gyermekkertésznőket, bonneokat, legmegbizhatóbban ajánl, elhelyez Fekete Arnoldné intézete, Váci körut 16. 12046

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállitunk. **Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.**

Olcsó csillárokat
légszesz és villanyra készit és szállit Faragó Ferenc Gyár-utca 11, Andrássy-ut sarkán. Ugyanott **szerelések** és javitások átköltözések alkalmával olcsón eszközöltetnek. 12701

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, **részletre** és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél **VI., Nagymező-utca 37.** 13084

Csinos kis
különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal azonnal olcsón kiadó Szentkirályi-utca 22., II. em. 26. 6872

Kerékpár,
gyönyörü példány sürgősen eladó. Almássy-tér 8. III. 20. 4249

Masszázst
egy elsőrangu vizgyógyintézet volt alorvosa a beteg lakásán igen jutányosan végez. Cim: Klauzál-u. 10. föld. ajtó 3. 4202

Eladó falusi lak.
Pesti oldal. Hegyes, erdős vidék. Egy órányira a fővárostól vicinálison. Remek fekvése s üde levegője folytán különösen alkalmas: **sanatorium** vagy **vizgyógyitó-intézet** alapitására, ugyszintén **nyugalombavonulóknak,** kik kerti és mezei munkával kivánnak foglalkozni, vagy **nyaralónak** oly **család** számára, hol vérhiányban szenvedő gyermekek vannak. Bővebbet: V. Rudolf-rakpart 3. III. em. 12. sz. 4246

Eladó szőlővessző.
Dr. Balogh Tihamér kecskeméti szőlőtelepén még körülbelül százezer Nagyburgundi, Oporto, Mézesfehér és Kadarka **sima** szőlővessző kapható, ezre 5 koronájával. Ajánlatok intézendők **Balogh Loránd** műépitészhez, Budapest II., Fazekas-tér 1. 4248

Elegánsan butorozott
s rendkivül tisztán tartott utca lakás: 2 ablakos szalon, 1 ablakos hálószoba, elő- és fürdőszoba, villanyvilágitás, lift, a kapu előtt villamosvasut állomás, József-körut egyik pompás bérpalotájában, a **Népszinház közelében,** elutazás miatt szolgálattal együtt kiadó. Tudakozódhatni, József-körut, 2. házfelügyelőnél. 4221

Kerékpár
javitásokat, átalakitásokat, nikkelezés és zománcolásokat legolcsóbban és szakértelemmel csináljuk, Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Hegedüoktatás.
Hegedülni tanitok kitünő módszer szerint, szerény dijazásért. Cim: R. J. Sziv-u. 39/B. I. 8. 4207

Szarvas-növénylikőr
tiroli, 2 bécsi tanár által kitünőnek talált szer, köhögés és hurutos eseteknél. Védjegygyel. Silberreich Éva, Bethlen-u. 43. Főraktár: Schuster Gyula, Vogel Gyula, Takács Lajos, Szimon István és Törökné. 12141

Oly uraknak,
kik kényelmes és csendes otthont, világos és féregmentes olcsó szobát, gyönyörüen berendezve, külön bejárattal óhajtanak, ajánlható a Sándor-utca 30/B. I. 13. sz. alatti. Kitünő és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.

Eladó
Miskolcz legélénkebb helyén egy nagyforgalmu dohánytőzsde, bélyeg- és hirlapárudával is felszerelt **papirüzlet,** mely az összes iskolák közvetlen közelében fekszik, szabadkézből más vállalat miatt tisztán, tehermentesen. Az áruraktár 14—16,000 koronát képvisel, mely vételár részletekben törleszthető. Az üzlet átvételéhez 8000 korona készpénz szükségeltetik. Bővebbet **Falkenstein Soma** könyv-, papir-, iró- és rajzszerkereskedésében Miskolcz. 4230

Szép utcai lakás
a VII. Ovoda-utca 51. sz. III. emelet 25. ajtó alatt közbejött körülmények miatt **május 1-ére jutányos áron** átadandó. A lakás áll két nagy szobából, hat ablakkal, elő s fürdőszobából és konyhából. Bővebb értesités kapható VII. Ovoda-utca 51. III. 25. ajtó alatt a jelenlegi bérlőnél.

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

CSIZ

A kontinensen a legerősebb Jód-Bróm-gyógyfürdő.
Gyógyeredmények meglepők. Megnyilik május 1-én. 240 kényelmesen fölszerelt lakszoba. Szanatorium; gyógytár; zongora-, olvasó-, billárdterem. Lawn-Tennis; térzene. Katonatiszteknek, államhivatalnokoknak elő- és utóévadban 50% kedvezmény. Prospektussal szolgál az igazgatóság, posta Rimaszécs. Vasuton 4 óra alatt Budapestről. **Hivatalos orvos dr. Tausz Béla. Otthon végzendő kurára az ásványvíz használati utasitással megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Edeskuty L. főelárusitónál Budapest.**

Butor!

Saját készitményü diványok, ottomának, szalongarniturák, affrik- és lószőrmatraczok valamint sodronyágybetétek, ebédlő- és hálószobabutorok, ingaórák, szekrények, ágyak, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, szolid kivitelben, **előnyös részletfizetésre** is jutányos árban kaphatók. Tisztviselők, papok, katonatisztek, tanitók és jegyzők kedvezményben részesülnek

Náthán Ignácz
butorföraktára Budapest, **VII., Erzsébet-körut 23.**

Zománcozott
főzőedények, sötét vagy világoskék legfinomabb gyártmány. Próbarendelmény 6 drb főzőfazék és 6 drb lábas összesen csak 5 K. 90 fill. **bérmentve,** postautánvéttel. Nem tetsző áru visszavétetik és a pénz visszaszolgáltatik. Nagyobb rendelésnél árengedmény. Árjegyzék ingyen. **Özv. Steiner J., Budapest, VI., Hunyady-tér 3.,** vásárcsarnok mellett. 11967

Butorok

összes lakberendezési tárgyak legjobban beszerezhetők

POLLÁK N. IGNÁC
butorkereskedőnél
Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
hitelképes vevőknek
részletfizetésre is.
Szállitás vidékre is. Kis árjegyzék ingyen, nagy árjegyzék 40 fillérért.

Életnagyságu fényképek vidéki fényképek után is elegáns kerettel legfinomabb kivitelben **10 forintért.** Fényképek minden más nagyságban, pontos kivitelben jutányos áron készittetnek **WAITZNER fényképészeti műintézete** **Budapest, Erzsébet-körut 20. sz. I. em.**

OCCASIÓ!
FEIST consum-árui legjobb minőségben versenynélküli **olcsók!**

Finom ruha-zefirek, legdivatosabb minta, méterje	24 kr.
20 méter háziváazon —	2.80 frt
20 „ H' lenvászon	4.90 „
10 „ lepedővászon	3.85 „
6 drb kész, nagy lepedő	5.— „
20 méter prima-oxford	3.80 „
23 „ „ széles ágy-kanavász	4.80 „
1 tucat vászon-törülköző	1.35 „
Vászon asztalteritő 140/145 cm. ... ... —	—.90 „

Szétküldés utánvéttel!
Nemtetsző kicseréltetik!

Kész női-, uri-, gyermek- és ágy-fehérnemük. Vászon, pamut-, ruha- és kötényszövetek, törülköző, törülő, zsebkendők, asztalteritők stb. nagy választékban.
Képes árjegyzék ingyen! Minták bérmentve!
Áruház és fehérnemü - gyár EMIL FEIST, Hohenstadt, Morvaország.

Fogak 2 frttól, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, **szájpadlás nélkül is. Foghuzás fájdalom nélkül.** — Igen tartós fogtömés. **Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14.** Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Szabadalmakat
kieszközöl és értékesit
PATAKY H. ÉS W. utóda dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körut 42.
Fölvilágositás és pospektus ingyen

Izraeliták Szakácskönyve.
Irta **Hercz R. Rezsőné,** ára 1 kor. 20 fillér, az összeg előre beküldése ellenében portómentesen **Schwarcz Ignác** könyvkereskedésében **Budapest, Király-utca 3,** hol imakönyvek diszkötésben, selyem- és gyapju-taleszek nagy választékban és legjutányosabban kaphatók.
Árjegyzék ingyen.

Kence

(firnász) surrogatum, gyorsan száradó, bádogfémek és falazatok bemázolására, ugyszintén lenolaj-firnászszal való keverésre alkalmas. 100 kgr.-ként 40 korona hordóval együtt, továbbá carbolineum, gépolaj, **szilárd gépkenőcs** (á la Tavotte), vaselin, kocsikenőcs, és egyébb kenőcikkek, továbbá **vizmentes takaróponyvákat** ajánl
Deutsch Bernát
I. magyar zsiradék-gyár **Kispesten, Budapest mellett.**

Angol tapéta raktárak.
Ajánlja nagy raktárát bel- és **külföldi kárpitokban:** kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.
Minius Jakab Budapest,
Fő-üzlet: Kerepesi-út 6.
Fiók-üzlet: Irányi-u. 25.

BUTOROK

részletfizetésre
vagy **meghatározott időre** szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.
Főtisztelendő papság, állami tisztviselők, katonatisztek és más biztos állásu egyének.
Felvilágositással szolgál
Varga Ignác
hitelfőnök
BUDAPEST,
IV., **Koronaherceg-utca 2.,** **(Kigyó-tér sarkán)** butorraktárban.
A legujabb árjegyzéket több mint 457 képpel 50 fillérnek bélyegben való beküldése ellenében franco küldjük.

Egy gazdátlan csónak története.
REGÉNY
Irta: **MOLNÁR FERENC.**
KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

Nászajándèknak
alkalmas, legmodernebb és igen hatásos lakásdiszek, melyek mindegyikén a legolcsóbb árak számokkal vannak kijelölve: u. m. olajfestmények, aquarellek, acélmetszetek, diszes keretek, tükrök, etagerek, különféle faldiszek, oszlopok, fantasie állványok, szalon-szekrények, ülő garniturák, diszes női iróasztalok, kártya-, szervir-, jour-, szalon-, szivar- és fényképasztalok, órák, szobrok, irókészletek, bronz, porcellán és üvegtárgyak stb. E tárgyakat uj házaspárok és lakást változtatók különös figyelmébe ajánlom.
Hegedüs Zsigmond Budapest, Andrássy-ut 17. sz.

Butorok

hitelre
helyben és vidékre olcsón és nagyon kényelmes beosztás mellett minden hitelképes személy kaphat,
Gömöri Sándor
butorraktárában,
IV., Váci-utca 18. sz., I. em.
Árjegyzék 50 fillér beküldése mellett bérmentve.

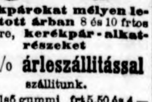

Kerékpárokat mélyen leszállitott árban 8 és 10 frtos részletre, **kerékpár - alkatrészeket**
30% árleszállitással szállitunk.

I. r. külső gummi	frt 5.50 és 4.—
I. r. belső gummi	„ 3.— és 2.—
Acetylenlámpa	„ 3.25 és 2.—
Calcium-carbid	„ klg. —.35
Olajlámpa	„ 1.35 és 1.—
1 pár kitünő pedál	„ 3.— és 2.40
Kit. angol csengő	—.75.—50.—35
Angol nyereg	„ 3.25 és 2.25
Teleskop-pumpa	„ 1.40 és 1.15
Foggantyuk párja	—.40 és —.34
Küllő vágva niplivel	—.05 és —.04
Kerékfutó csengő	„ 1.15
Francia kulcs	—.50 és 38.—

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan. — **Nagy árjegyzék ingyen.**
Láng Jakab és fia
kerékpár nagy raktára
Budapesten, József körut 41. és fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.
Javitásokat, zománcozást és nikkelezéseket olcsón és szakszerüen csinálunk.
Az áruk kitünőségéért felelősséget vállalunk és nem tetszés esetén a pénzt visszaküldjük.

A ki lakást keres vagy kiadó lakása van

A ki személyzetet keres vagy hely nélkül van.

A ki valamit venni vagy eladni akar stb. stb.

a legjobb eredményt érheti el a

„Budapesti Napló" apróhirdetései utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában
VIII. József-körut 18.
Legolcsóbb árak!
Legjobb eredmény.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX, Üllői-ut 25.